

2022–2033 METŲ
NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS
KORUPCIJOS PREVENCIJOS KLAUSIMAIS
ĮGYVENDINIMO 2024 METAIS
STEBĖSENOS IR VERTINIMO
ATASKAITA

2025 m.
Vilnius

Turinys

SANTRAUKA	3
PLANO ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS IR TENDENCIJŲ VERTINIMAS	9
DARBOTVARKĖS STEBĖSENOS IR POVEIKIO RODIKLIŲ APŽVALGA IR TENDENCIJOS	14
ANTI KORUPCINĖS APLINKOS IR PAŽANGOS APŽVALGA	17
SISTEMINĖS KORUPCIJOS RIZIKOS IR KITOS STIPRINTINOS SRITYS.....	21
SIŪLYMAI DĖL NAUJO PLANAVIMO LAIKOTARPIO	26
1 PRIEDAS. PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS 2024 M.	28
I Kryptis – formuoti antikorpucines nuostatas ir plėtoti antikorpucines kompetencijas.....	28
1.1. Uždavinys – stiprinti gyventojų antikorpucinį sąmoningumą.....	28
1.2. Uždavinys – skatinti atsparumo korupcijai standartų diegimą privačiame sektoriuje	32
1.3. Uždavinys – plėtoti antikorpucines kompetencijas viešajame sektoriuje.....	33
1.4. Uždavinys – skatinti visuomenės informavimo priemonių antikorpucinį vaidmenį	35
II Kryptis – siekti tvarių, neteisėtai įtakai atsparių politinių, valdymo, administracinių ir finansinių sprendimų bei kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų	37
2.1. Uždavinys – tobulinti teisėkūros procesą.....	37
2.2. Uždavinys – veiksmingiau valdyti interesų konfliktus.....	39
2.3. Uždavinys – mažinti neteisėto lobizmo įtaką.....	40
2.4. Uždavinys – kurti pažangią ir konkurencingą valstybės tarnybą	41
2.5. Uždavinys – stiprinti politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansinės veiklos kontrolę.....	42
2.6. Uždavinys – siekti skaidrumo ir atvirumo priimant su viešaisiais finansais ir turto valdymu susijusius sprendimus	43
2.7. Uždavinys – užtikrinti skaidrios, paprastos ir efektyvios viešųjų pirkimų sistemos veikimą	47
2.8. Uždavinys – optimizuoti ir tobulinti ūkio subjektų priežiūros sistemą	50
2.9. Uždavinys – gerinti viešųjų ir administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę	56
2.10. Uždavinys – skatinti visuomenės įsitraukimą į sprendimų priėmimą ir stebėseną	59
III Kryptis – siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo.....	62
3.1. Uždavinys – užtikrinti atsparumą korupcijai teismų ir teisingumo sistemoje.....	62
3.2. Uždavinys – didinti baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą.....	64
3.3. Uždavinys – veiksmingiau ginti viešąjį interesą	68
3.4. Uždavinys – veiksmingiau susigrąžinti turtą ir atlyginti žalą.....	69
3.5. Uždavinys – užtikrinti asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugą	71
2 PRIEDAS. 2023–2025 M. PLANO ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS TENDENCIJOS PAGAL PLANO UŽDAVINIŲ RODIKLIUS	73
3 PRIEDAS. DARBOTVARKĖS POVEIKIO RODIKLIŲ TENDENCIJOS.....	77

SANTRAUKA

Nuoseklus ir kompleksiškas korupcijos mažinimas, valstybės atsparumo korupcijai stiprinimas prisideda prie visuomenės brandos, socialinės gerovės, administracinių, viešųjų ir kitų viešojo sektoriaus paslaugų teikimo kokybės augimo, sąžiningos konkurencijos laisvės, nacionalinio saugumo užtikrinimo stiprinimo. Siekiant sukurti korupcijai atsparią aplinką viešajame ir privačiame sektoriuose, 2022 m. Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas) patvirtino 2022–2033 metų nacionalinę darbotvarkę korupcijos prevencijos klausimais¹ (toliau – Darbotvarkė), kuri įgyvendinama trimis **kryptimis**:

I Formuoti antikorpucines nuostatas ir plėtoti antikorpucines kompetencijas	II Siekti tvarių, neteisėtai įtakai atsparių politinių, valdymo, administracinių ir finansinių sprendimų bei kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų	III Siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo
---	--	--

Kiekvienai kryptiai numatyti pažangos uždaviniai, kurių įgyvendinimas detalizuojamas per priemones parengiant Darbotvarkės įgyvendinimo planus:

2023 m. gegužės 3 d. patvirtintas pirmasis **2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023–2025 metų planas²** (toliau – Planas). Atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. baigiasi pirmojo Plano terminas, šioje Darbotvarkės 2024 m. įgyvendinimo stebėsenos ir vertinimo ataskaitoje (toliau – Ataskaita), vadovaujantis Plano nuostatų 18 punktu, pateikiamas Plano įgyvendinimo stebėsenos ir pažangos vertinimas, apibendrintos Plano 2 metų įgyvendinimo tendencijos, nustatytos sisteminio pobūdžio korupcijos rizikos ir antikorpucinės aplinkos būklė pagal Darbotvarkės kryptis, siūlymai dėl naujo planavimo laikotarpio.

Plano priemonių įgyvendinimas 2024 metais

2024 m. vykdytų Plano priemonių įgyvendinimo stebėsenos duomenys pateikiami šios Ataskaitos 1 priede.

Iš 2024 m. numatytų 32 Plano priemonių, įskaitant tęstines veiklas (žr. 1 pav.):

- **21 priemonė įgyvendinta**, iš kurių:
 - ▶ 4 priemonės įgyvendintos visiškai, stebėseną baigiama;
 - ▶ 17 tęstinių priemonių, kurių pasiekta 2024 m. rezultato rodiklio reikšmė, stebėseną tęsiama.
- **11 priemonių įgyvendinta iš dalies**, iš kurių:
 - ▶ 6 priemonės, kurių įgyvendinimo terminas suėjo 2024 m., tačiau jų stebėseną tęsiama toliau;
 - ▶ 5 tęstinės priemonės, kurių 2024 m. rezultato rodiklio reikšmė pasiekta iš dalies, tačiau įgyvendinimo terminas nėra suėjęs, stebėseną tęsiama.

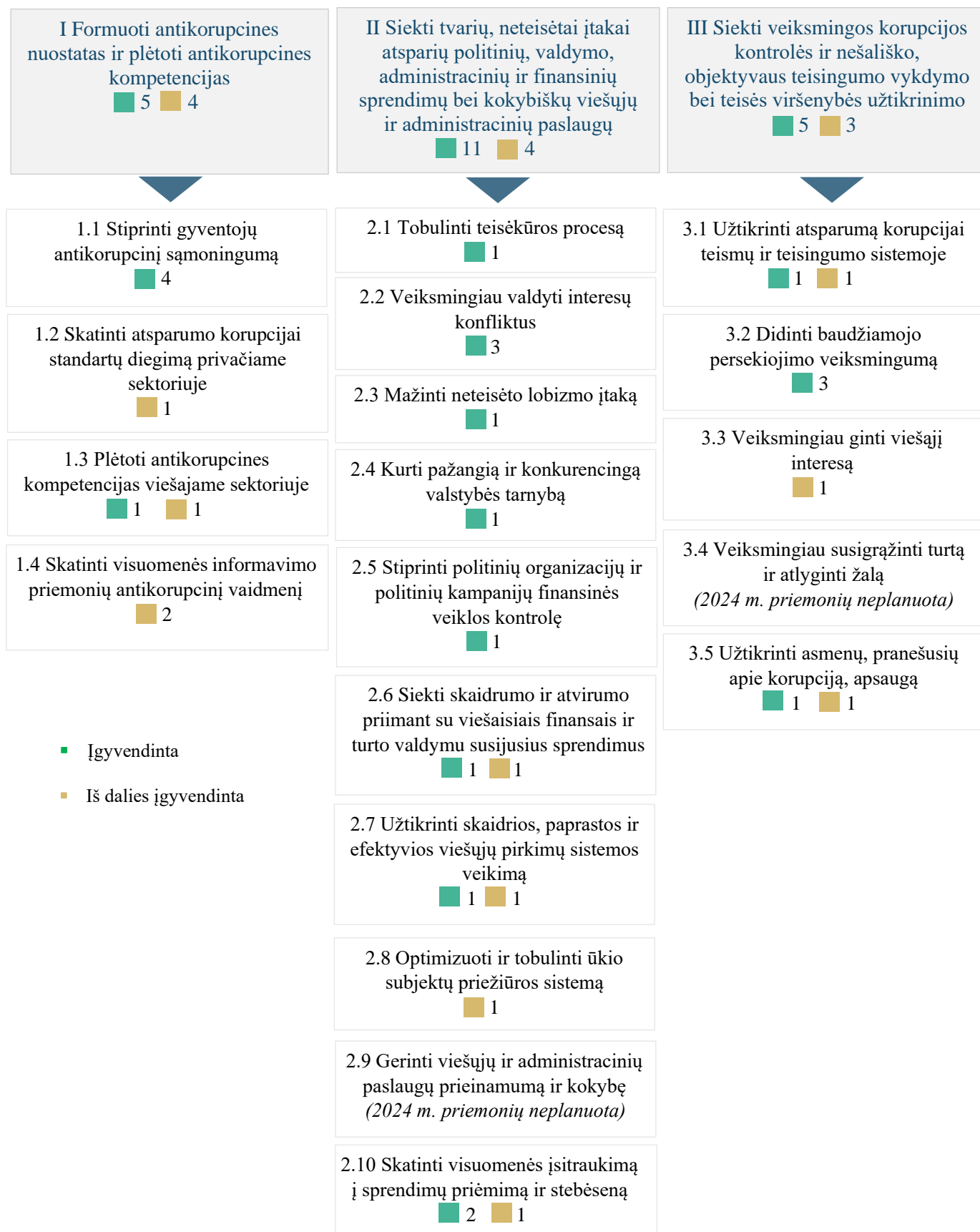
2024 m. papildomai buvo tęsiama stebėseną 7-ių 2023 m. iš dalies įgyvendintų priemonių, iš kurių 2024 m. 5-ios įgyvendintos visiškai, jų stebėseną baigta; 2 priemonės įgyvendintos iš dalies, jų stebėseną tęsiama. Taip pat 2024 m. buvo įgyvendinama 10 priemonių, kurių terminas ir rodiklių reikšmės numatytos vėlesniems metams.

¹ Prieiga internete: https://www.stt.lt/data/public/uploads/2022/08/stt_darbotvarke_lt.pdf.

² Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/477f7bc0eb0e11ed9978886e85107ab2>.

1 pav. 2024 m. planuotų 32-jų priemonių (įskaitant tęstines veiklas) įgyvendinimas

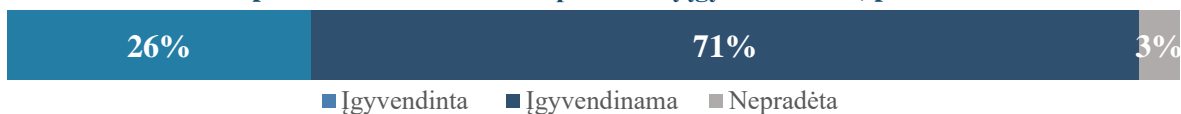
2024 M. PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS PAGAL KRYPTIS IR PAŽANGOS UŽDAVINIUS

- Įgyvendinta
- Iš dalies įgyvendinta

Iki 2024 m. pabaigos buvo įgyvendinta, tęsiama įgyvendinti arba, kai numatytas vėlesnis terminas, pradėta įgyvendinti 97 proc. visų 2023–2025 m. Plano priemonių (žr. 2 pav.).

2 pav. 2023–2025 m. Plano priemonių įgyvendinimas, proc.

2024 Plano įgyvendinimo metais išskirtini šie uždaviniai ir priemonės, kurių įgyvendinimas vyksta nuosekliai sėkmingai arba viršijo nustatytus lūkesčius:

- Gyventojų antikorupcinio sąmoningumo stiprinimas:
 - Pagal atnaujintas priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas, į kurias antikorupcinis mokinių ugdymas įtrauktas kaip pilietiškumo kompetencijos ugdymo elementas, ugdomi bendrojo ugdymo klasių mokiniai (1.1.1 priemonė).
 - Nors vėliau startavusios, sėkmingai įgyvendinamos gyventojų antikorupcinį sąmoningumą stiprinančios socialinės kampanijos (1.1.2, 1.1.3 priemonės). Dėl aktyvaus vykdytojų veikimo kampanijų sklaida pasiekta žymiai didesnė nei numatyta Plane.
 - Nuosekliai vyksta sveikatos mokslų studijų kryptių aprašų tobulinimas (1.1.4 priemonė), į juos įtraukiant antikorupcines tematikas. Priemonė svarbi atsižvelgiant į tarptautiniuose ir Lietuvos tyrimuose stebimą medicinos paslaugų vertinimą (žr. skyrių „Antikorupcinės aplinkos ir pažangos apžvalga“).
- Antikorupcinių kompetencijų viešajame sektoriuje plėtojimas: kasmet stiprinamos Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas programos administruojančių darbuotojų kompetencijos skaidrumo, kovos su korupcija ir sukčiavimu, interesų konfliktų valdymo ir pažeidimų administravimo srityse (Lietuvos Respublikos finansų ministerijos veiklos srityje, 1.3.1 priemonė).
- Teisėkūros proceso tobulinimas: siekiant efektyviau nustatyti neteisėtai sudarytas sąlygas Europos Sąjungos paramai gauti, planingai vyksta paramą administruojančių padalinių darbo kokybės patikrinimai ir teikiami siūlymai dėl neatitikimų šalinimo (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos veiklos srityje, 2.1.1 priemonė).
- Veiksmingesnis interesų konfliktų valdymas: parengta interesų derinimo rizikų metodika ir nuotolinių mokymų medžiaga už Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo įgyvendinimą atsakingiems asmenims (2.2.1, 2.2.2 priemonės). Su parengtomis medžiagomis supažindinta daugiau atsakingų asmenų, negu buvo planuota Plane.
- Neteisėto lobizmo įtakos mažinimas: parengta planuota mokymų medžiaga už Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo įgyvendinimą atsakingiems asmenims ir apmokyta daugiau atsakingų asmenų, negu buvo planuota Plane, (2.3.1 priemonė).
- Pažangios ir konkurencingos valstybės tarnybos kūrimas: viršytas Plane numatytas rodiklis, skirtas vadovų metinių užduočių nustatymui, įtraukiant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones (2.4.2 priemonė). Atsižvelgiant į tai, kad pačios priemonės turinys ir įgyvendinimas reikalauja geresnės kokybės, aukštesnio rodiklio, nei minimalus planuotas, pasiekimas labiau prisideda prie priemonės tikslo.
- Skaidrumo ir atvirumo siekimas priimant su turto valdymu susijusius sprendimus: plečiami Lietuvos erdvinės informacijos portalo funkcionalumai, kurie suteiks gyventojams bei suinteresuotoms šalims prieigą prie aktualios informacijos apie valstybinės žemės valdymą (2.6.5 priemonė).
- Skaidrios, paprastos ir efektyvios viešųjų pirkimų sistemos veikimo užtikrinimas: kasmet viešųjų pirkimų vykdytojams teikiama metodinė pagalba nepatikimų tiekėjo instituto taikymo

klausimais, parengta ir primenama instituto taikymui aktuali medžiaga, periodiškai akcentuojami svarbiausi aspektai (2.7.2 priemonė).

- Ūkio subjektų priežiūros sistemos optimizavimas ir tobulinimas: nuosekliai vyksta anksčiau pradėtų priemonių, nukreiptų į ūkio subjektų rizikos vertinimo ir valdymo pagrindų tobulinimą (2.8.1, 2.8.2, 2.8.6 priemonės), valstybinės veterinarinės kontrolės sistemos atsparumo stiprinimą (2.8.5 priemonė), įgyvendinimas siekiant 2025 m. planuoto rodiklio pasiekimo.

- Viešųjų ir administracinių paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas: stiprinant kultūros paveldo apsaugos paslaugų kokybę parengti priemonei įgyvendinti skirti teisės aktų projektai (2.9.6 priemonė).

- Visuomenės įsitraukimo į sprendimų priėmimą ir stebėseną skatinimas: sparčiai įgyvendinami duomenų atvėrimo sprendimai (2.10.2, 2.10.3 priemonės). Lietuva pakilo tarptautiniuose vertinimuose, o duomenų atvėrimo brandos reitinge šalis išlieka aukštesnėje nei planuota pozicijoje.

- Didinant baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą sėkmingai vykdomi instituciniai ir tarpinstituciniai ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų ir teisėjų mokymai Plane numatytais temomis (3.2.5 priemonė).

- Asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugos užtikrinimas: sistemingai ir aktyviai vykdomos viešinimo kampanijos, teikiama metodinė pagalba plėtojant pranešėjų apsaugos mechanizmą ir didinant jo patrauklumą (3.5.2 priemonė).

Pastebėtina, kad yra priemonių, kurios **gali likti iš dalies įgyvendintos pasibaigus Planui**, todėl svarbu užtikrinti jų vykdymo tęstinumą arba imtis aktyvesnių veiksmų ir sprendimų, kad būtų pasiekti tikslai:

- Nustatyto skaičiaus privataus subjektų įtraukimas į „Skaidrumo akademijos“ veiklas (1.2.1 priemonė): vykdytas laikinai sulėtėjo dėl poreikio peržiūrėti akademijos turinį ir formatą, sukurti naująją efektyvesnę koncepciją, kuri verslui būtų patrauklesnė. Kadangi akademijos veikla yra nuolatinė, kliūčių priemonei vykdyti ateityje nėra. Kartu pastebėtina, kad tai vienintelė Plano priemonė, nukreipta į privataus sektoriaus įtraukimą į antikorupcinę veiklą, taip pat priemonė privačiam sektoriui yra neprivaloma, todėl naujajame planavimo laikotarpyje būtina ieškoti papildomų sprendimų skatinant uždavinio efektyvesnę įgyvendinimą.

- Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos modernizavimas (2.7.1 priemonė): priemonė buvo įtraukta į Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2020–2022 metų tarpinstitucinį veiklos planą³. Nebegaliojant minėtai programai ir įsigaliojus Darbotvarkei, priemonė tęsiama pagal Darbotvarkės Planą. Vis dėlto, jos visiškas įgyvendinimas dėl su rangovais susijusių priežasčių nepavyksta. Atsižvelgiant į tai, būtina užtikrinti priemonės tęstinumą ir priimti sprendimus, koks modernizavimo lygis atitiktų skaidrumo poreikius Darbotvarkės apimtyje, nes funkcionalumų plėtimas yra nuolatinis procesas.

- Taršos prevencijos informacinės sistemos sukūrimas ir diegimas (2.8.3 priemonė): dėl laiku neskirto finansavimo priemonės pilnas įgyvendinimas, įskaitant viešuosius pirkimus ir diegimo darbus, nusikels į 2027 m.

- Medžioklės registracijos modulio užbaigtumas įvedant privalomą elektroninį medžioklės lapą (2.8.4 priemonė): priemonė reikalauja valinio sprendimo ir išėties paieškos.

- Teisinio reglamentavimo pokyčiai, kurie užtikrintų vienodus, aiškius ir nedviprasmiškus asmens sveikatos priežiūros specialistų licencijų galiojimo sustabdymo ir naikinimo teisinius pagrindus,

³ Prieiga internete: <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1f7c4180227f11eb932eb1ed7f923910>. Priemonė 4.1.2 „Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos modernizavimas“.

sąlygas ir tvarką (2.9.4 priemonė): būtinas atsakingos ministerijos iniciatyvumas teikiant parengtą įstatymų pakeitimų paketą naujajai Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė).

- Bandomojo tyrimo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos valdymo srityje atlikimas dėl viešojo intereso gynimo proceso civiline ar administracine tvarka, apimančio ne tik atstovavimą teismuose, bet ir teismų sprendimų vykdymą, regreso teisės taikymą, teisės spragų ar teisinio reguliavimo, sąlygojusių pralaimėtas bylas, keitimą, taip pat dėl šio proceso stebėsenos sistemos (3.3.1 priemonė): ministerijai patariama bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, kuri pasistūmėjo atliekant analogišką tyrimą dėl geresnės tyrimo taktikos parinkimo.

Vadovaujantis Darbotvarkės įgyvendinimo pažangos stebėsenos ir vertinimo metodikos⁴ 10 punktu, neįgyvendintų priemonių vykdymo stebėseną bus tęsiama ir naujame laikotarpyje.

Darbotvarkės pažanga antraisiais įgyvendinimo metais nėra tolygi, skiriasi uždavinių pažanga. Dažniausiai reikšmingam pokyčiui pasiekti reikalinga daugiau laiko po priemonių įgyvendinimo, kad pokytis pasireikštų ir įsitvirtintų, būtinas ir pakankamas priemonių įgyvendinimo lygis, tam tikrais atvejais ir daugiau priemonių uždaviniui sustiprinti.

Stiprintinos sritys siekiant didesnės pažangos

Plano įgyvendinimo tendencijų vertinimo metu pastebėta, kad jau įgyvendintos yra dažniausiai 2023 metų priemonės, kurios 2024 metais dar ne visuomet pagal jų pobūdį galėjo turėti poveikį rezultatams: kai kuriais atvejais reikšmingam priemonių poveikiui pasireikšti dar nepraėjo pakankamai laiko, taip pat tam tikriems uždaviniams gali reikėti veiksmingesnių ar daugiau priemonių. Dėl to tarpinis poveikio vertinimas trumpuoju laikotarpiu gali labiau atspindėti formalius įvykdymo aspektus, nei tikrąją pažangos vaizdą.

Stebint priemonių įgyvendinimo poveikio uždaviniams tendencijas (žr. 2 priedą) išryškėjo **stiprintini uždaviniai, kurių priemonių nepakanka poveikiui** pagal užsibrėžtą rodiklį pasiekti:

- Skatinti atsparumo korupcijai standartų diegimą privačiame sektoriuje: Plane numatyta tik viena priemonė – „Skaidrumo akademija“, kuri privačiam sektoriui nėra privaloma, ir yra būtinas platesnis valstybės iniciatyvų paketas, nukreiptas į verslo antikorporacinio potencialo skatinimą.

- Skatinti visuomenės informavimo priemonių antikorporcinį vaidmenį: žiniasklaidos vertinimas pagal korupcijos paplitimą nesikeičia nuo 2020 m.⁵ Tikėtina, kad reikšmingam pokyčiui reikalinga daugiau laiko arba daugiau priemonių.

- Uždaviniai, kuriems priskirtas administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas (tobulinti teisėkūros procesą; kurti pažangią ir konkurencingą valstybės tarnybą; siekti skaidrumo ir atvirumo priimant su viešaisiais finansais ir turto valdymu susijusius sprendimus): administracinių paslaugų efektyvumo koeficientas iš esmės nesikeičia nuo 2019 m.⁶ Stagnaciją gali lemti tai, kad nepakanka priemonių administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumui didinti, ir nepakankama priemonių įgyvendinimo sparta.

- Stiprinti politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansinės veiklos kontrolę: Plane numatyta tik viena priemonė, kuri, nors įgyvendinta, neturėjo poveikio rodikliams. Šioje dalyje kvestionuotinas ir poveikio rodiklių aktualumas.

⁴ Prieiga internete: <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/9be0e680346a11efbdae558de59136c>.

⁵ Žr. Ataskaitos 3 priedą, rodiklio Nr. 9 tendencijas.

⁶ Žr. Ataskaitos 3 priedą, rodiklio Nr. 21 tendencijas.

- Užtikrinti skaidrios, paprastos ir efektyvios viešųjų pirkimų sistemos veikimą: Plane numatytas rodiklis nebefiksuoja, tačiau savo esme tapatus kito šaltinio rodiklis⁷ rodo nepalankią tendenciją.

- Skatinti visuomenės įsitraukimą į sprendimų priėmimą ir stebėseną: visuomenės vertinimas dėl sprendimų atvirumo nėra palankus, nors atvirų duomenų indeksas aukštas⁸. Taigi faktinis duomenų atvėrimas ir jo suvokimas visuomenėje ne visada koreliuoja, o tai gali rodyti, kad visuomenės įtrauktis dar nėra pakankamai stipri.

- Užtikrinti asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugą: nepaisant aktyvaus ir sėkmingo priemonių įgyvendinimo, asmenų, pateikusių Generalinei Prokuratūrai informaciją pagal Lietuvos Respublikos Pranešėjų apsaugos įstatymą, skaičiaus tendencijos⁹ rodo, kad šioje srityje būtini esminiai pokyčiai, susiję su teisinio reguliavimo garantuojama apsauga.

Kitame planavimo etape stiprintinos sritys, siekiant efektyvesnio Darbotvarkės uždavinių įgyvendinimo, aptartos skyriuje „Sisteminės korupcijos rizikos ir kitos stiprintinos sritys“. Apibendrinus stiprintinas sritis:

I Darbotvarkės kryptyje lieka aktualus gyventojų, valstybės tarnautojų ir privataus sektoriaus antikorupecinio sąmoningumo ugdymas nustatyto nepakankamo informuotumo ir (ar) suvokimo klausimais, žiniasklaidos antikorupecinio vaidmens stiprinimas.

II Darbotvarkės kryptyje skatintini kokybiniai aktualių duomenų atvėrimo sprendimai, sprendimų priėmimo atvirumo iniciatyvos, lobistinės veiklos bei viešųjų ir privačių interesų derinimo reglamentavimo ir kontrolės sprendimai, viešųjų pirkimų skaidrumo didinimas, visuomenei svarbių viešųjų paslaugų teikimo skaidrumo didinimas, ūkio subjektų priežiūros procedūrų atsparumo korupcijai didinimas, ypač aplinkosaugos srityje, lėšų įsisavinimo skaidrumo užtikrinimas ir sporto sektoriaus antikorupecinio potencialo stiprinimas.

III Darbotvarkės kryptyje stiprinimo reikalauja pranešėjų apsaugos mechanizmai, baudžiamojo persekiojimo veiksmingumas ir grėsmių bei rizikos veiksnių nacionalinio saugumo interesams vertinimas.

Siūlymai Darbotvarkės įgyvendinime dalyvaujančioms šalims

Siekiant efektyvesnės pažangos įgyvendinant Darbotvarkę, siūloma:

- Priemonių vykdytojams spartinti paskutinių Plano įgyvendinimo metų pažangą ir veiksmų intensyvumą siekiant laiku įgyvendinti Plane numatytas priemones, taip pat ieškoti sprendimų siekiant artimoje ateityje efektyviai užbaigti tas priemones, kurios gali likti neįgyvendintos pasibaigus Planui.

- Spręsti strateginių dokumentų tarpusavio sąsajų ir bendro indėlio siekiant pažangos problematiką: atnaujinus Nacionalinį pažangos planą, jame neliko bendrųjų stebėsenos rodiklių, kuriais kartu buvo matuojama ir Darbotvarkės pažanga (Korupcijos suvokimo indeksas, Korupcijos kontrolės indeksas, Gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalis, procentais). Tokiu būdu neliko pirminiame abiejų dokumentų rengimo etape sukurtos vizijos ir strategijos, kad šie kompleksiniai rodikliai gali būti pasiekti tik esant integruotam, kelių strateginių dokumentų veikimui. Liekant fragmentiškumui, net ir efektyvus Darbotvarkės įgyvendinimas negali užtikrinti pakankamo poveikio rodikliams. Darbotvarkėje šie rodikliai nurodomi, kaip atitinkantys Nacionalinio pažangos plano bendruosius stebėsenos rodiklius. Atsižvelgiant į tai, kad Darbotvarkė įgyvendinama iki 2033 m., minėti rodikliai jau aktualūs 2025 m. stebėsenai, vėliau 2029 m. ir 2033 m.

⁷ Žr. Ataskaitos 3 priedą, rodiklio Nr. 17 tendencijas.

⁸ Žr. Ataskaitos 3 priedą, rodiklio Nr. 11 ir 22 tendencijas.

⁹ Žr. Ataskaitos 3 priedą, rodiklio Nr. 25 tendencijas.

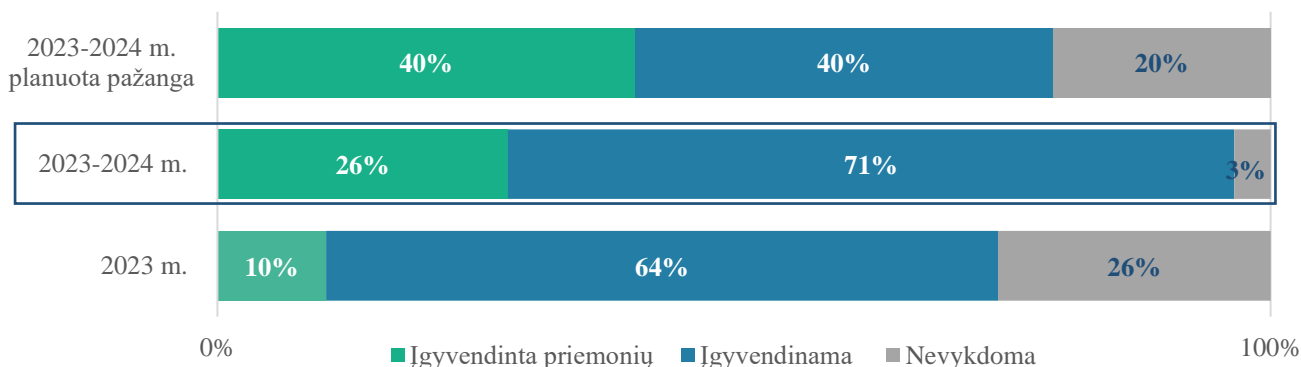
- Spręsti poreikį keisti Darbotvarkės priede esančius poveikio rodiklius, kurie nebefiksuoja, siekiant efektyvesnės Darbotvarkės uždavinių pažangos stebėsenos (žr. 3 priedą).
- Atsižvelgiant į tai, kad dalis priemonių yra susijusi su teisinio reglamentavimo pokyčiais įstatymo ar jį lydinčiojo akto lygmenyje, atkreipti dėmesį sprendžiant dėl klausimo įtraukimo į Vyriausybės ar Seimo svarstymus ir svarstymo procedūrose į poreikį įgyvendinti Plano 1.3.2, 2.6.2, 2.8.1, 2.8.2, 2.9.4, 2.9.6 priemones.
- Įvertinti Plano stebėsenos ir vertinimo metu išryškėjusį poreikį stiprinti priemonių planavimą ir vykdymą, faktorius, lemiančius stebėsenos efektyvumą (žr. skyrių „Siūlymai dėl naujo planavimo laikotarpio“).

PLANO ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS IR TENDENCIJŲ VERTINIMAS

Plano įgyvendinimo pažanga

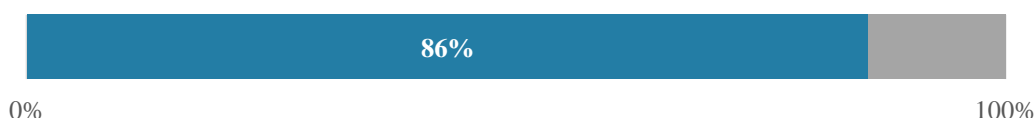
Iš viso Plane numatytos 58 priemonės. Pagal Plane numatytus priemonių įgyvendinimo terminus, per pirmuosius dvejus metus numatyta visiškai įgyvendinti 40 proc. priemonių, dar 40 proc. suplanuota vykdyti kaip tęstines (jų įgyvendinimas turi būti užbaigtas iki Plano laikotarpio pabaigos). Bendrai jau įgyvendintų ir įgyvendinamų (dar nesibaigusių) priemonių dalis siekia 97 proc., nes 10 priemonių (17 proc.) pradėtos vykdyti anksčiau, nei buvo numatyta (žr. 3 pav.).

3 pav. Plano priemonių įgyvendinimo pažanga, lyginant su planuota, proc.

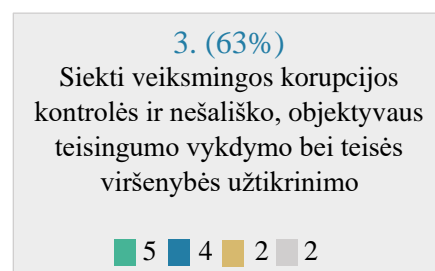
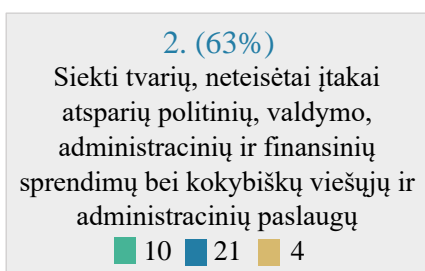
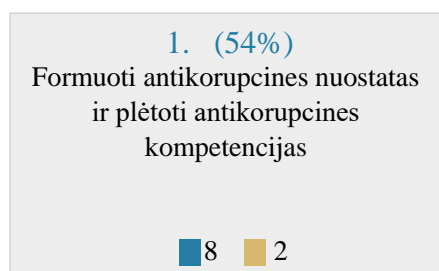
Faktiškai per dvejus metus dalis Plano priemonių nebuvo visiškai įgyvendinta, todėl 2023–2024 m. suplanuotų veiklų įgyvendinimas siekia 86 proc. (žr. 4 pav.). Iš dalies įgyvendintų priemonių stebėseną tęsiama, o atsakingi vykdytojai jų įgyvendinimą tęsia 2025 m.

4 pav. Įgyvendinta 2023–2024 m. planuotų veiklų dalis, proc.

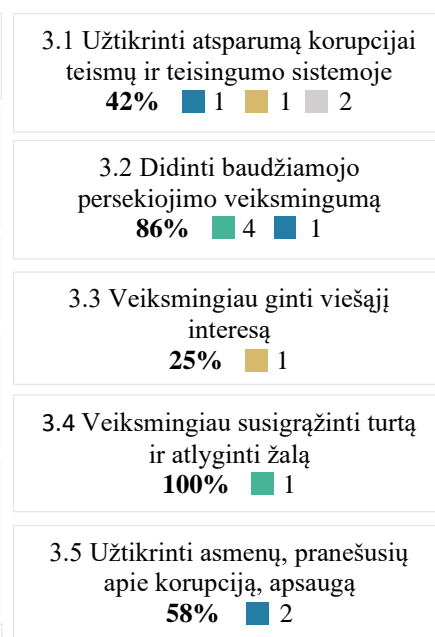
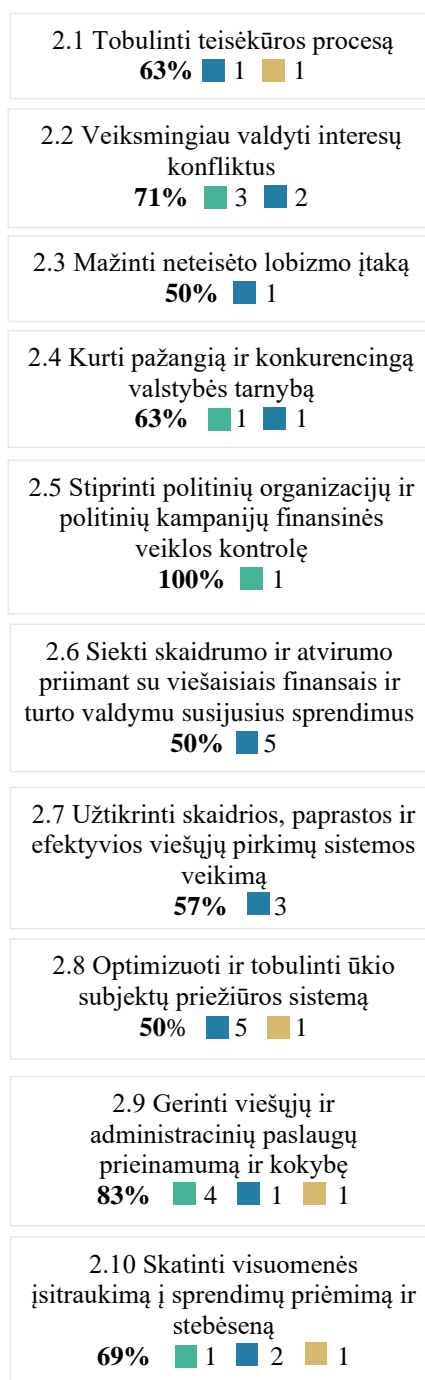
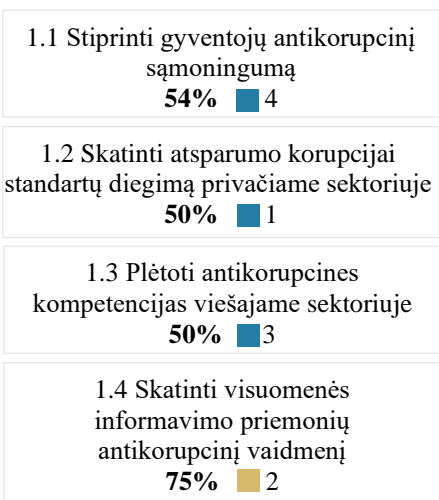

Vertinant bendrą 2023–2025 m. Plano įgyvendinimo lygį, įskaitant anksčiau pradėtas įgyvendinti veiklas, kurių rezultatų stebėseną numatyta 2025 m., 2024 m. pabaigoje buvo pasiekta 61 proc. viso Plano įgyvendinimo. Vertinant Darbotvarkės kryptių įgyvendinimo lygį, jis išlieka panašus (54–63 proc.), o atskirų uždavinių įgyvendinimo lygis svyruoja labiau (25 – 100 proc.) (žr. 5 pav.).

Strateginis tikslas – sukurti korupcijai atsparią aplinką viešajame ir privačiame sektoriuose

Pažangos uždaviniai (19)

Priemonių statusas:

- Igyvendinta, stebėseną baigta.
- Igyvendinama, terminas nesibaigęs.
- Iš dalies įgyvendinta, tęsiama po termino.
- Nepradėta, pradžia 2025 m.

Plano įgyvendinimo tendencijos pagal pažangos uždavinius

Nustatant Plano įgyvendinimo tendencijas analizuotas bendras 2023–2024 m. priemonių įgyvendinimo lygis (proc.), jo sąsajos su rodiklių pokyčių tendencijomis, kurioms nustatyti lygintos 2020 m. pradinės, 2024 m. tarpinės ir 2025 m. siektinos rodiklių reikšmės, taip pat vertintos uždavinių ir rodiklių tarpusavio priklausomybės (žr. Ataskaitos 2 priedą).

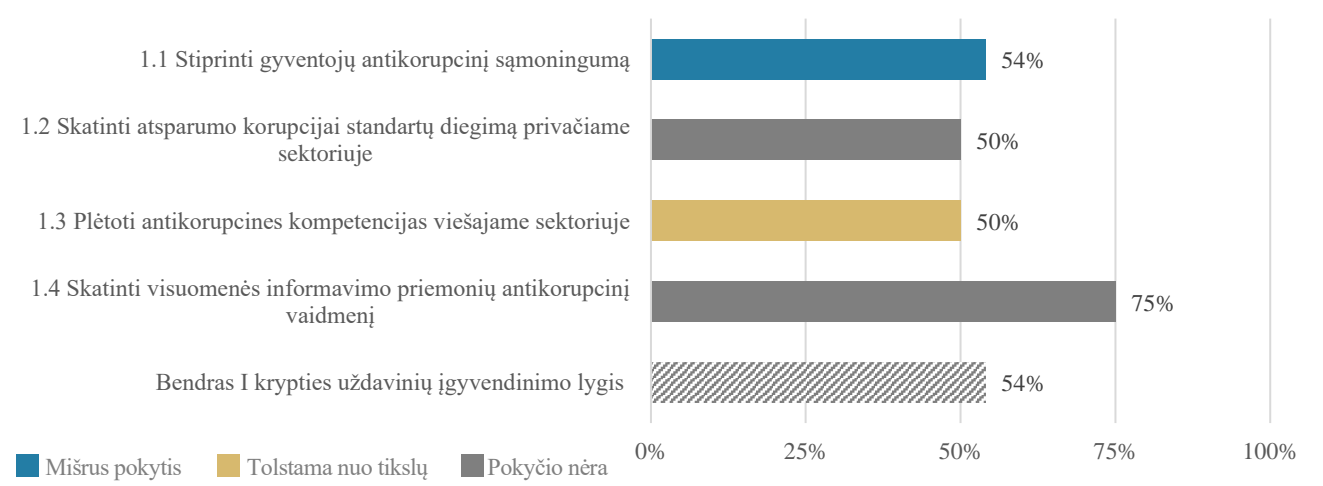
Pažymėtina, kad 2024 m. duomenys rodo tarpinius rezultatus, todėl išvados ir apibendrinimai atspindi ne galutinį vertinimą, o tendencijų kryptį, t. y. ar stebimas teigiamas, nepalankus pokytis, ar jo nėra, kiek tikėtina pasiekti 2025 m. tikslus (rodiklių reikšmes). Analizės metu išryškėjo šios tendencijos:

- ▶ **Pozityvi tendencija**, kai rodiklių reikšmės gerėja, t. y. artėjama prie siektinų 2025 m. reikšmių, arba jos jau pasiektos.
- ▶ **Prieštaringa tendencija**, rodanti mišrų pokytį – kai to paties uždavinio vieno rodiklio reikšmės gerėja, kitos – nesikeičia arba tolsta nuo siektinų 2025 m. reikšmių.
- ▶ **Nepalanki tendencija**, rodanti, kad tolstama nuo siektinų 2025 m. reikšmių.
- ▶ **Nekintanti tendencija**, rodanti, kad rodiklių reikšmės nesikeitė arba keitėsi nereikšmingai.
- ▶ **Nevertintina tendencija**, kai pokyčio negalima nustatyti dėl duomenų trūkumo arba nefiksuotų rodiklių reikšmių (žr. Ataskaitos 3 priedą).

Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurių uždavinių tendencijos turi būti vertinamos atsargiau. Remiantis pasiekta priemonių įgyvendinimo pažanga ir jos galimu poveikiu rodikliams, kyla klausimų dėl rodiklių aktualumo priemonių poveikiui matuoti ir dėl to, ar šios tendencijos atspindi realų pokytį (žr. Ataskaitos 2 priedą).

I kryptis – „Formuoti antikorupcines nuostatas ir plėtoti antikorupcines kompetencijas“

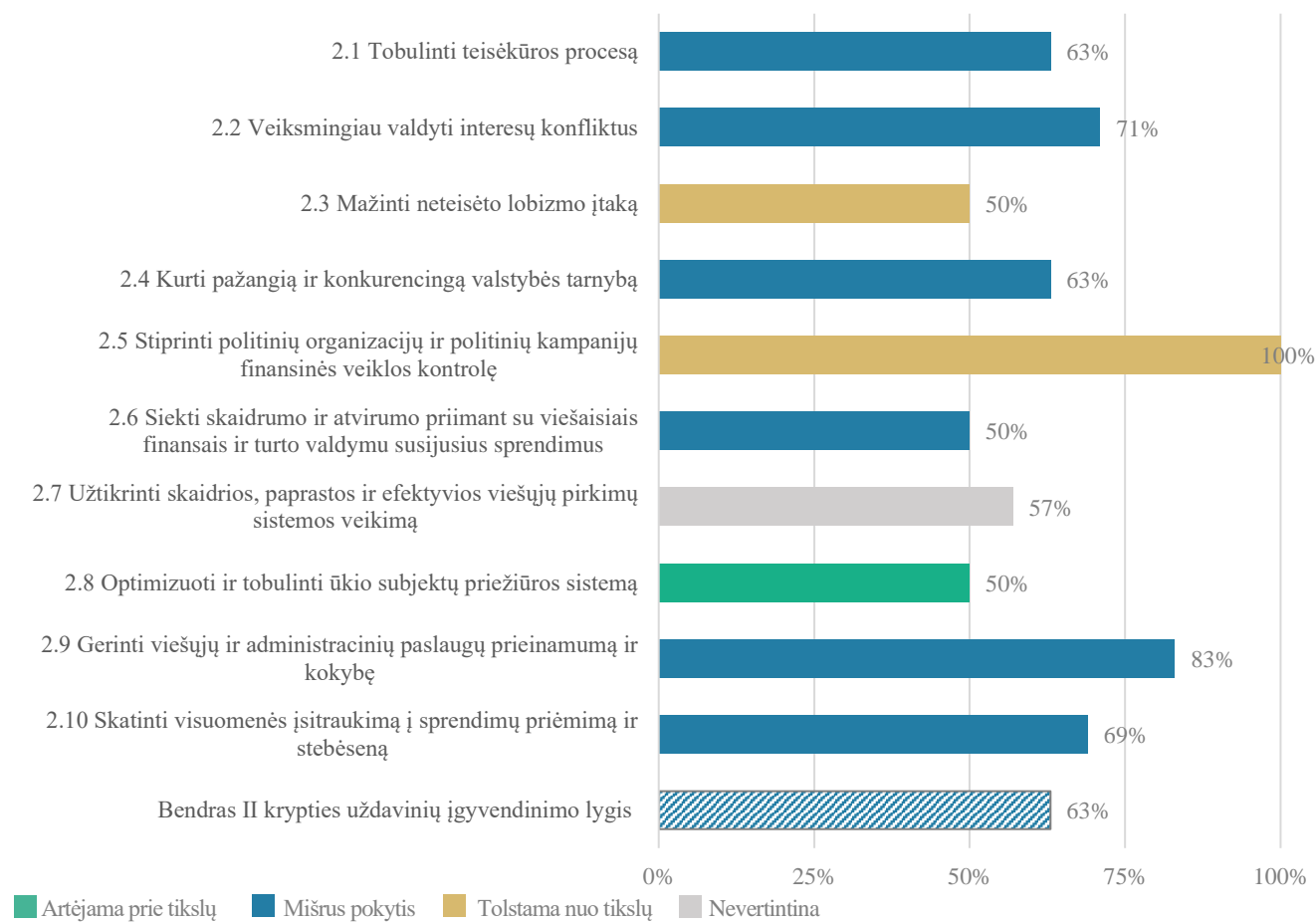
6 pav. I krypties pažangos uždavinių įgyvendinimo lygis (proc.) ir pokyčių tendencijos

Šioje kryptyje antraisiais Plano įgyvendinimo metais atsargiau vertintina 1.3 uždavinio pokyčio tendencija, nes reikšminga dalis veiklų, galinčių turėti įtakos rezultatams, dar neįvykdyta, ir dauguma veiklų tęstinės, todėl anksti daryti išvadas apie galimą poveikį. Sparčiausiai įgyvendinamos 1.4 uždavinio veiklos, kurios vis dar neturi poveikio rodikliams (reikšmės nesikeičia nuo 2020 m.). Tai gali rodyti, kad reikšmingam pokyčiui reikalinga daugiau laiko arba daugiau priemonių uždaviniui sustiprinti.

II kryptis – „Siekti tvarių, neteisėtai įtakai atsparių politinių, valdymo, administracinių ir finansinių sprendimų bei kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų“

7 pav. II krypties pažangos uždavinių įgyvendinimo lygis (proc.) ir pokyčių tendencijos

Uždavinių 2.2 ir 2.9 įgyvendinimo lygis pakankamai aukštas, tačiau stebima, kad 2.2 uždavinio pažangos tendencijai įvertinti trūksta duomenų¹⁰ bei svarstytinas rodiklių aktualumas ir suderinamumas tarpusavyje, priemonių poveikumas (nors veiksmai atliekami pakankamai aktyviai, jų poveikis rodikliams kol kas nėra akivaizdus). Stebint 2.9 uždavinio priemonių įgyvendinimą, galima situacija, kai normatyvinės nuostatos keičiasi (įgyvendintos į pacientų informuotumo didinimą ir skaitmeninimo plėtimą gerinant prieinamumą prie paslaugų nukreiptos priemonės), tačiau praktinis elgesys kol kas mažiau kinta, todėl tikėtina, kad reikšmingesniai poveikiui reikia daugiau laiko.

2.3. uždavinio pažangos matavimą apsunkina teisinio reguliavimo pokyčiai uždavinio rodikliui¹¹, todėl pažangos formali tendencija vertintina atsargiai. Taip pat nors 2.5 uždavinys yra visiškai įgyvendintas (100 proc.), tačiau jo rezultatai rodo pažangos stoką. Plane numatyta tik viena priemonė uždaviniui pasiekti, kartu svarstytinas ir rodiklių aktualumas.

Pozityvi tendencija stebima uždavinyje, siekiančiame ūkio subjektų priežiūros sistemos optimizavimo (2.8), kuriam priskirtas vienintelis rodiklis. Kartu vertintina ir tai, kad iš 8-ių uždavinio priemonių, 7-ių įgyvendinimo terminas – 2025 m. ir bendra įgyvendinimo pažanga vertinimo metu siekia 50 proc., dėl ko gali būti abejojama šiuo metu daroma uždavinio įtaka rodikliui. Pastebėtina, kad 2.8

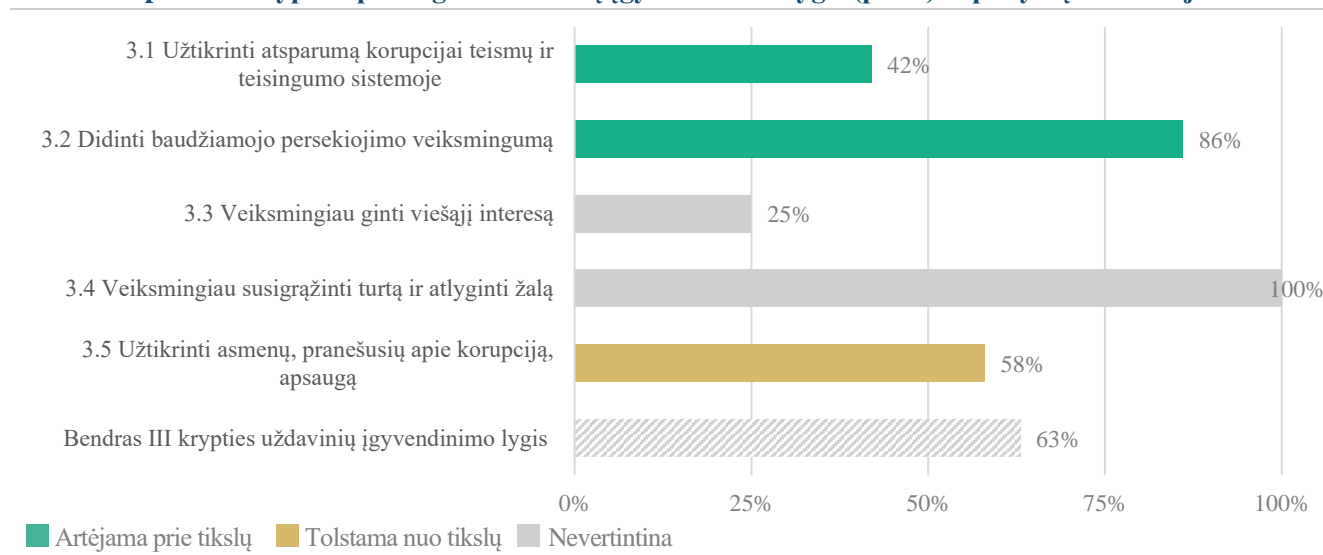
¹⁰ Rodiklis E-2-2-1 „Išankstinių rekomendacijų dėl interesų konfliktų valdymo ir nusišalinimų nuo galimo interesų konflikto viešajame sektoriuje skaičius“, žr. 3 priedo “Darbotvarkės poveikio rodiklių tendencijos” 19 rodiklio aprašymą.

¹¹ Žr. 3 priedo “Darbotvarkės poveikio rodiklių tendencijos” 18 rodiklio aprašymą.

uždavinio rodiklis priskirtas keliems kitiems uždaviniams (2.2, 2.2, 2.4, 2.6, 2.9), tad vertinimo metu gali būti neaišku, kuris uždavinys turėjo daugiau įtakos rodikliui. Kita vertus, kelių uždavinių ir jų priemonių visuma rodikliui paveikti yra strategiškai geresnis pasirinkimas.

III kryptis – „Siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo“

8 pav. III krypties pažangos uždavinių įgyvendinimo lygis (proc.) ir pokyčių tendencijos

III krypties uždavinių įgyvendinimo lygis antraisiais Plano įgyvendinimo metais netolygus – svyruoja nuo 25 iki 100 proc. Teigiamos tendencijos stebimos 3.1 ir 3.2 uždaviniuose.

Kadangi didesnę dalį 3.1 uždavinio priemonių dar neįgyvendinta, negalima daryti išvados apie poveikį rodikliui. Verta atkreipti dėmesį į tai, kad šio uždavinio rodikliai¹² yra susiję su tikslinių grupių (gyventojų ir verslo atstovų) suvokimu, nuostatomis, kurios formuojamos įvairių aplinkybių, įskaitant ir vykstančių bei žiniasklaidos viešinamų procesų, todėl rodiklių reikšmėms įtakos galėjo turėti tam tikri įvykiai, kurie palankiai vertinami sprendžiant apie teisingumo sistemą (pvz., rezonansinių bylų sėkmingos baigtys). Kita vertus, tai rodo teigiamą respondentų grupių nuostatą teismų ir teisingumo sistemos atžvilgiu.

3.2 uždavinys beveik įgyvendintas, tačiau pastebėtina, kad uždavinio priemonės susijusios su analizės atlikimu, plano sudarymu, teisėkūra, kai dar konkretūs poveikio veiksmai nebuvo pasiekti, tad atsargiau vertintina, ar šios priemonės turėjo realios įtakos uždavinio rodikliui. Atsižvelgiant į tai, kad 3.2 uždavinio rodiklis priskirtas ir 3.1 uždaviniui, manytina, kad įtakos turėjo analogiškos gyventojų ir verslo atstovų nuomonę formuojančios aplinkybės.

Pažangos vertinimo iššūkiai

Nustatant pažangos tendencijas, išryškėjo iššūkių, kurie apsunkino tiek pačių tendencijų apibendrinimą, tiek gali riboti priemonių įgyvendinimo poveikio vertinimą ateityje. Dalis trukdžių susiję su duomenų prieinamumu ar rodiklių pobūdžiu, kiti – su vertinimo laiko planavimu ar priemonių struktūra. Šie veiksniai gali neleisti susidaryti aiškų ir objektyvų pažangos vaizdą.

¹² Gyventojų, manančių, kad valstybėje yra pakankamai gerų baudžiamojo persekiojimo pavyzdžių, atgrasančių nuo korupcijos, dalis procentais; Verslo atstovų, manančių, kad korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką padariusiam verslui arba jo atstovui bus skirta didelė bausmė ar įkalinimas, dalis procentais.

Nustatyti šie iššūkiai, galintys turėti įtakos Plano pažangos vertinimui jam pasibaigus:

- **Ribota vertinimo apimtis** – ne visuomet galima įvertinti atskirų priemonių poveikį šios Ataskaitos apimtyje. Pavyzdžiui, priemonės, susijusios su teisinio reguliavimo pokyčiais turėtų būti vertinamos atliekant naujojo reguliavimo *ex post* vertinimą; ne visuomet poveikio vertinimas įmanomas priemonės lygmenyje, ypač nesant poveikio rodiklio; jeigu numatytos tęstinės veiklos, dėl kurių priemonės įgyvendinimas baigiasi Plano termino pabaigoje, Plano galiojimo metu priemonės (arba uždavinio, jeigu jame dominuoja tokios priemonės) poveikio pamatuoti nepavyksta.

- **Laiko trukmė poveikiui pasireikšti** – atskirų priemonių poveikio vertinimas priklauso nuo jų turinio bei įgyvendinimo laikotarpio. Realus poveikis ne visuomet gali būti matomas iš karto po priemonės įgyvendinimo, todėl vertinimas tikslingas tik po tam tikro laiko, kai pokyčiai jau yra įsigalioję ir veikia praktikoje, taip išvengiant deklaratyvaus vertinimo. Tai ypač aktualu, jeigu Plano paskutiniiais metais planuojamos veiklos baigiasi kalendorinių metų pabaigoje.

- **Nepakankamas priemonių įgyvendinimas** – jei ne visos tam tikram uždaviniui priskirtos priemonės yra įgyvendintos, poveikio vertinimas tampa sudėtingas ar net neįmanomas.

- **Skirtingas duomenų surinkimo ir vertinimo laikas** – riboja galimybes naudoti tinkamus duomenis. Pavyzdžiui, priemonė gali būti jau įgyvendinta, tačiau su ja susiję rodiklio duomenys dar nėra paskelbti ar atnaujinti, todėl negalima objektyviai įvertinti jos poveikio.

- **Rodiklių nefiksavimas ir rodiklių trūkumas** – kai kurie poveikio rodikliai nėra fiksuojami, pernelyg bendri arba svarstyti jų pagrįstumas. Tokiais atvejais neužtikrinama nuosekli pažangos stebėseną, jos vertinimas tampa ribotas arba neatspindi realių pokyčių.

DARBOTVARKĖS STEBĖSENOS IR POVEIKIO RODIKLIŲ APŽVALGA IR TENDENCIJOS

2024 m. ir 2025 m. I ketvirtį stebėtos teigiamos Lietuvos antikorupcinės aplinkos vertinimo tendencijos tarptautiniuose tyrimuose. Naujausiais Pasaulio banko duomenimis, Lietuvos korupcijos kontrolės rodiklis (toliau – KKR) padidėjo nuo 76 iki 78 balų¹³. Lietuva pagal šį įvertį užima 12-ąją vietą tarp 27 ES valstybių ir 48-ąją vietą pasaulyje tarp 213 valstybių, o per dešimtmetį šis rodiklis išaugo 10 balų.

2024 m. „Transparency International“ paskelbtame „Korupcijos suvokimo indekse“ (toliau – KSI) Lietuvai taip pat skirta 2 balais daugiau nei pernai – 63 balai ir 32 vieta tarp 180 valstybių¹⁴. Lietuvos pozicija pasaulio valstybių reitinge pagerėjo 2 pozicijomis, o ES mastu išliko 12-oje vietoje. Lietuvos antikorupcinės pažangos rodikliai gerėjo tuo metu, kai KSI rodikliai 17-oje ES šalių prastėjo, o augo tik 5-iose šalyse, įskaitant ir Lietuvą.

Naujausiais tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenimis, gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas paskutiniiais metais ženkliai nesikeitė ir siekia 65 proc.

Pagrindinių trijų Darbotvarkės stebėsenos rodiklių reikšmės rodo teigiamą, kiek lėtesnę pažangą lyginant su siektinomis reikšmėmis (žr. 9 pav.).

¹³ Pasaulio bankas, „Pasauliniai valdymo rodikliai“, 2024 m. Prieiga internete: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>.

¹⁴ Transparency International „Korupcijos suvokimo indeksas“, 2024 m. Prieiga internete: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>.

9 pav. Darbotvarkės stebėsenos rodikliai, atitinkantys Nacionalinio pažangos plano bendruosius stebėsenos rodiklius

Darbotvarkės stebėsenos rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2020 m.	2023/2024 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Siektina reikšmė 2029 m.	Siektina reikšmė 2033 m.	Tendencija
Gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalis, procentais	71	65	40	30	20	Pozityvi tendencija, nors gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalis dar gana didelė, judama teigiama linkme.
Korupcijos suvokimo indeksas (KSI), balais	60	63	70	71	74	Nors korupcijos suvokimo pokytis teigiamas, išlieka atotrūkis nuo siekiamo tikslo.
Korupcijos kontrolės indeksas (KKR), balais	75 (2019 m.)	78	80	83	85	Stabiliai teigiama tendencija. Augantis indeksas rodo efektyvesnę kontrolę.

Pažymėtina, kad siekiant dviejų strateginio lygmens planavimo dokumentų – Darbotvarkės ir Nacionalinio pažangos plano¹⁵ – darnumo ir integralumo, Darbotvarkėje buvo numatyti Darbotvarkės stebėsenos rodikliai, atitinkantys Nacionalinio pažangos plano bendruosius stebėsenos rodiklius. Tačiau vėliau, atnaujinus Nacionalinį pažangos planą¹⁶, jame neliko šių trijų bendrųjų stebėsenos rodiklių, dėl ko jie nebėra laikomi bendrais nacionalinės pažangos vertinimo kriterijais, todėl Darbotvarkės tikslai veikia tarsi atskirai nuo pagrindinės šalies pažangos politikos. Atsirandant tokiam fragmentiškumui, net ir efektyvus Darbotvarkės įgyvendinimas negali užtikrinti, kad suplanuotų rodiklių reikšmės bus pasiektos. Tik integruotas, kelių strateginių dokumentų veikimas, apimantis teisinius ir institucinius pokyčius, sistemingą įgyvendinimą bei tarptautinio įvaizdžio stiprinimą, gali turėti reikšmingą poveikį šioms rodikliams.

Pavyzdžiui, KSI ir KKR yra sudėtiniai, kompleksiniai tarptautiniu mastu vertinami rodikliai, sudaryti iš įvairių šaltinių: sudarant Lietuvos KSI balą naudojama 10 tyrimų, sudarant Lietuvos KKR naudojama 11 tyrimų, kurie yra įvairūs pagal duomenų šaltinį (ekspertiniai vertinimai, reprezentatyvios gyventojų, verslo vadovų ir ekspertų apklausos). Darbotvarkė daugiausia orientuojasi į sąmoningumo didinimą, prevencinių priemonių plėtrą, kontrolės stiprinimą, tačiau vien šių priemonių nepakanka pakeisti minėtus kompleksinius išorinius vertinimus, apimančius platesnę klausimų sritį, nei Darbotvarkės paveikiami. Minėtiems kompleksinių tyrimų rezultatams būtini platesni matomi sisteminiai pokyčiai. Nors Darbotvarkė ir yra svarbus antikorpucinės politikos įrankis, jos vienos nepakanka reikšmingai paveikti KSI ir KKR.

Rodiklis, susijęs su gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalimi, taip pat laikytinas horizontaliu keliems strateginiams dokumentams. Jo pokyčiui reikšmingą poveikį daro ne tik Darbotvarkė, bet ir Nacionaliniame pažangos plane esančių tikslų įgyvendinimas.

Aukšti tikslai atspindi strateginę viziją, vertybines nuostatas bei siekį mobilizuoti institucinius ir visuomeninius išteklius kuriant korupcijai atsparią aplinką, tačiau tai kartu suponuoja būtinybę turėti realistišką veiksmų planą, užtikrinti nuoseklų pažangos vertinimą bei aiškią, nuolat palaikomą komunikaciją.

Atsižvelgiant į tai, kad Nacionalinio pažangos plano atnaujinimo metu buvo atsisakyta bendrųjų rodiklių, siūloma peržiūrėti esamą strateginių rodiklių sistemą, siekiant didesnio

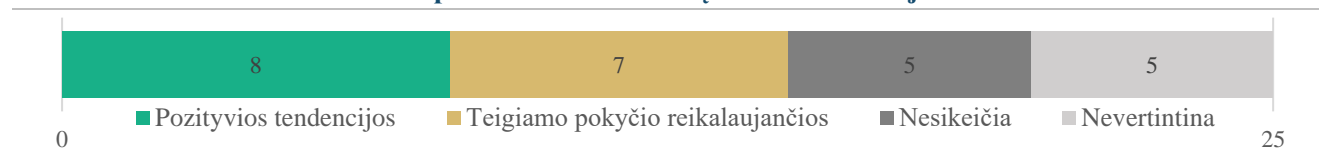
¹⁵ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?jfwid=->.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. spalio 30 d. nutarimas Nr. 938. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/549094d59da911ef955ff95815eb5ce5?jfwid=->.

suderinamumo tarp Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais ir Nacionalinio pažangos plano, kartu užtikrinant pažangos vertinimo integralumą.

Be Darbotvarkės stebėsenos rodiklių, atitinkančių Nacionalinio pažangos plano bendruosius stebėsenos rodiklius, Darbotvarkės pažangos stebėsenai numatyti 25 poveikio rodikliai¹⁷. Atlikus jų analizę (žr. Ataskaitos 3 priedą), išryškėjo skirtingos poveikio rodiklių raidos¹⁸ tendencijos, apibendrintai vaizduojamos 10 pav.

10 pav. Poveikio rodiklių raidos tendencijos

- **Pozityvios tendencijos** – reikšmės gerėja, arba jos jau pasiektos:
 - Gyventojų, manančių, kad korupcija šalyje paplitusi (rodiklis Nr. 1)¹⁹: 92% → 83%, siekiama 84%.
 - Gyventojų, nusiteikusių duoti kyšį (Nr. 3): 60% → 51%, siekiama 50%.
 - Verslo atstovų, tikinčių griežtomis sankcijomis už korupcinę veiklą (Nr. 12): 26% → 41%, siekiama 33%.
 - Gyventojų, tikinčių veiksmingu baudžiamuoju atgrasymu nuo korupcijos (Nr. 13): 34% → 38%, siekiama 40%.
 - Konsultavimosi priimant svarbius valstybės sprendimus rodiklis (Nr. 14²⁰): 3,56 → 3,67, siekiama 4,45.
 - Gyventojų, per paskutinius 12 mėn. dalyvavusių sprendžiant viešuosius reikalus (Nr. 15²¹): 37% → 42%, siekiama 40%.
 - Biudžeto skaidrumo indeksas (Nr. 16²²): 5,93 → 8,75, siekiama 7,5.
 - Atvirų duomenų indeksas (Nr. 22): 0,35 → 0,64, siekiama 0,6.
- **Teigiamo pokyčio reikalaujančios tendencijos**, kai rodikliai rodo atotrūkį nuo siekiamų reikšmių:
 - Valstybės tarnautojų, nusiteikusių duoti kyšį (Nr. 5): 15 % → 18%, siekiama 11%.
 - Gyventojų, kurie praneštų apie korupciją (Nr. 6): 19% → 13%, siekiama 26%.
 - Valstybės tarnautojų, kurie praneštų apie korupciją (Nr. 8): 53% → 50%, siekiama 64%.
 - Sprendimų priėmimo atvirumo suvokimas (Nr.11): 14% → 12%, siekiama 23%.
 - Informaciją pagal Pranešėjų apsaugos įstatymą pateikusių asmenų skaičiaus augimas (Nr. 25): 9,88 % mažėjimas, siekiama 5% augimo.
 - Kryžminio lobistinės veiklos deklaravimo skaičiaus didėjimas (Nr. 18): 28,66% mažėjimas, siekiama 5% didėjimo.
 - Interesų konfliktų valdymo rekomendacijų skaičius (Nr. 19): 9027 → 3186, siekiama 9500.
- **Nekintanti tendencija**, kai rezultatai nesikeitė arba pokytis nereikšmingas:
 - Gyventojų, per 12 mėn. davusių kyšį (Nr.2): 9% → 9%, siekiama 7 %.
 - Korupcijos paplitimo žiniasklaidoje vertinimas (Nr. 9): 3,88 → 3,88, siekiama 3,92.
 - Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas (Nr. 21): 0,89 → 0,88, siekiama 0,9.
 - Įmonių vadovų, nusiteikusių duoti kyšį (Nr. 4): 25% → 28%, siekiama 20%.
 - Įmonių vadovų, kurie praneštų apie korupciją (Nr.7): 28% → 26%, siekiama 35%.

¹⁷ Numatyti 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais 2 priede. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2b941d30eb0e11eda305cb3bdf2af4d8?jfwid=2r1mkfzc>.

¹⁸ Lyginamos 2020 m (2019 m.) pradinės, 2024 m. tarpinės ir 2025 m. siektinos reikšmės.

¹⁹ Rodiklių numeracija pagal Darbotvarkės 2 priedą.

²⁰ Rodiklis nepriskirtas jokiai Plano uždaviniui.

²¹ Rodiklis nepriskirtas jokiai Plano uždaviniui.

²² Rodiklis nepriskirtas jokiai Plano uždaviniui.

- **Nevertintinos tendencijos** reiškia, kad pokytis nėra aiškus, nes 5 rodikliai nefiksuojami:
 - *Įmonių vadovų, manančių, kad žiniasklaida skaidri (Nr. 10²³): bus fiksuojama 2025 m., siekiama 5% didėjimo.*
 - *Viešųjų pirkimų iš vieno tiekėjo dalis (Nr. 17): reikšmė nefiksuota, siekiama 22%.*
 - *Valdžios reguliavimo naštos verslui rodiklis (Nr. 20²⁴): reikšmė nefiksuota, siekiama 48 balų.*
 - *Institucijų kreipimusi į teismą dėl viešojo intereso gynimo augimas (Nr. 23): reikšmė nefiksuota, siekiama 5% didėjimo.*
 - *Išieškoto turto dalies korupcijos bylose nuo priteistos sumos augimas (Nr. 24.): reikšmė nefiksuota, siekiama 5% didėjimo.*

Darbotvarkės poveikio rodiklių analizė atskleidė netolygią situaciją – nors daliai rodiklių būdingos pozityvios tendencijos ir aiškiai matoma pažanga, dalyje stebima nesikeičianti padėtis arba pokytis nėra aiškus. Pokytis iš esmės atitinka Plano uždavinių pažangos pokytį, aptartą skyriuje „Plano įgyvendinimo pažangos vertinimas ir įgyvendinimo tendencijos“, nes Plano uždavinių pažanga susieta su Darbotvarkės poveikio rodikliais, nurodytais Darbotvarkės 2 priede. Dažniausiai reikšmingam pokyčiui pasiekti reikalingas pakankamas priemonių įgyvendinimo lygis, daugiau laiko po priemonių įgyvendinimo, kad pokytis įsitvirtintų ir (arba) daugiau priemonių uždaviniui sustiprinti. Taip pat būtina užtikrinti rodiklių fiksavimą, kad pokytis būtų pamatuojamas.

ANTIKORUPCINĖS APLINKOS IR PAŽANGOS APŽVALGA

Antikorupcinės pažangos vertinimo metu apžvelgiama antikorupcinės aplinkos 2024 m. situacija pagal Darbotvarkės kryptis, remiantis prieinamais šaltiniais, įskaitant, bet neapsiribojant Darbotvarkėje ir Plane numatytus rodiklius.

Gyventojų požiūrio į korupciją tyrimų duomenimis, dauguma Lietuvos gyventojų supranta, kad kyšio davimas siekiant gauti viešąją paslaugą greičiau ar geriau yra korupcija. Nors dalis gyventojų vis dar neidentifikuoja atsidėkojimo po paslaugos kaip kyšininkavimo, tačiau gyventojų sąmoningumas auga – vis daugiau gyventojų tokį elgesį vertina kaip korupcinį²⁵. Nors gyventojų nusiteikimas duoti kyši mažėja ir tolerancija korupcijai per pastaruosius dvejus metus taip pat sumažėjo (6 proc. iki 40 proc.), nusiteikimas duoti kyši, susiklosčius aplinkybėms, vis dar išlieka aukštas (51 proc.), o labiausiai Lietuvos gyventojai linkę toleruoti dovanos dovanojimą, mažiausiai – pinigų davimą²⁶. Pastebimas gyventojų nusiteikimo naudotis turimais ryšiais, siekiant kokybiškesnės paslaugos ir (ar) greitesnio jos atlikimo, augimas²⁷, o tai gali rodyti norą gauti paslaugas per neformalius kanalus. Taip pat pastebėtina, kad nedidelė

²³ Rodiklis nepriskirtas jokiame Plano uždaviniui.

²⁴ Rodiklis nepriskirtas jokiame Plano uždaviniui.

²⁵ Respondentų dalis, vertinančių atsidėkojimą pinigais valstybės tarnyboje dirbančiam asmeniui po paslaugos atlikimo kaip korupciją išaugo 9 proc. ir siekė 72 proc., o vertinant analogišką situaciją sveikatos sektoriuje išaugo – 6 proc. ir siekė 61 proc. „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023-2024 m. Prieiga internete: <https://stt.lt/analitine-antikorupcine-zvalgyba/lietuvos-korupcijos-zemelapis/7437>.

²⁶ Duoti pinigų už viešąją paslaugą priimtina yra 22 proc., dovanoti dovaną – 32 proc., daryti paslaugą – 29 proc. Lietuvoje gyvenančių respondentų. Europos Komisija, „Specialusis Eurobarometras 548: gyventojų požiūris į korupciją ES 2024 m.“. Prieiga internete: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3180>.

²⁷ Naujaisiais „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023-2024 m. duomenimis, giminystės ryšiais nusiteikusių pasinaudoti gyventojų dalis siekė 31 proc., tai yra 3 proc. daugiau nei 2022 m., naudingomis pažintimis pasinaudotų 39 proc. – 4 proc. daugiau nei 2022 m. Naudojimas ryšiais taip pat augo atitinkamai 3 ir 4 proc. – 18 proc. gyventojų teigė, kad pasinaudojo giminystės ryšiais, o 27 proc. pasinaudojo naudingomis pažintimis“. Prieiga internete: <https://stt.lt/analitine-antikorupcine-zvalgyba/lietuvos-korupcijos-zemelapis/7437>.

dalį gyventojų save ir savo aplinką vertina kaip atsakingus už korupcijos paplitimą²⁸, dažniausiai atsakingais laikydami valstybės tarnautojus, teisėsaugą ir politikus. Tai atliepia ir nusiteikimą reaguoti į korupciją, kuris sumažėjo 4 proc. (tik 13 proc.) ir norą aktyviai ištraukti į antikorporcinę veiklą, ko norėtų tik 7 proc. respondentų²⁹.

Skirtingai nuo gyventojų, tarp **verslo įmonių vadovų** stiprėja suvokimas apie jų atsakomybę kuriant antikorporcinę aplinką – 67 proc. vadovų mano esantys atsakingi už korupcijos paplitimą Lietuvoje, o šis rodiklis rodo ilgalaikę augimo tendenciją (2018 m. – 39 proc., 2021 m. – 44 proc., 2022 m. – 63 proc.)³⁰. Tą patvirtina ir augantis antikorporcinių priemonių taikymas: vidinį elgesio kodeksą, skatinantį darbuotojus neduoti ir neimti kyšių, taiko vis daugiau įmonių (augimas 9 proc.), daugėja skatinimo pranešti apie neteisėtus veiksmus (augimas 7 proc.), nors antikorporcinius mokymus vis dar organizuoja tik ketvirtadalis įmonių. Nepaisant to, nusiteikimas pranešti apie korupciją išlieka nepakitęs – tai darytų vienas iš keturių vadovų. Skirtingai nuo gyventojų grupės, dalyvauti antikorporcinėje veikloje norėtų 18 proc. verslo įmonių vadovų³¹.

Valstybės tarnautojai geba atpažinti korupcijos formas, yra mažiau linkę jas toleruoti nei gyventojai ar verslo įmonių vadovai. Taip pat pastebėtina, kad daugiau kaip pusė (52 proc.) apklaustų valstybės tarnautojų teigė žinantys, o 27 proc. nurodė žinantys iš dalies apie priemones, kuriomis jų darbovietėse yra kuriama korupcijai atsparesnė aplinka³². Šioje grupėje taip pat stebimas mažėjantis nusiteikimas veikti susidūrus su korupcija. Lyginant su 2022 m., 16 proc. sumažėjo valstybės tarnautojų pasiryžimas pranešti apie korupciją³³ ir 12 proc. sumažėjo noras dalyvauti antikorporcinėse veiklose³⁴.

Pastebėtina, kad nors Lietuva išlaiko aukštą **spaudos laisvės** indeksą³⁵, stebimi jo silpnėjimo požymiai, o žurnalistų galimybes atlikti kontrolės funkciją riboja informacijos prieinamumo, teisinės ir ekonominės aplinkos iššūkiai, ypač regioninėje žiniasklaidoje. Vertinant politinę aplinką, pažymėta, kad žurnalistai susiduria su nepagrįstu atsisakymu suteikti valstybės valdomą informaciją. Nors priimti įstatymai turėtų apsaugoti žurnalistus nuo nepagrįstų ieškinių, kuriais siekiama apriboti laisvą informacijos sklaidą (*angl.* – SLAPP), visgi šie įstatymai kol kas neužtikrina pakankamos apsaugos. Etikos klausimai paliekami savireguliacijai ir teismams, o tai gali lemti nevienodą jų traktavimą. Vertinant ekonominę aplinką, ekspertai stebi regioninės žiniasklaidos problemas, susijusias su ribotais finansiniais ištekliais ir reklamos rinkos koncentracija didžiosiose žiniasklaidos priemonėse³⁶.

Paskutiniai tyrimai rodo pažangą **skaitmeninimo** srityje: Lietuva pakilo Jungtinių Tautų elektroninės valdžios išplėtojimo indekse³⁷, įvertinus pažangą viešųjų paslaugų skaitmeninimo srityje, taip pat elektroninio įsitraukimo indekse, įvertinus, kaip efektyviai valdžios institucijos naudoja elektroninius sprendimus teikiant informaciją visuomenei ir siekiant visuomenės atstovus įtraukti į

²⁸ Atsakomybę dėl korupcijos paplitimo sau prisiima 42 proc. gyventojų, 2022 m. – 48 proc.; atsakingais savo aplinkos narius – šeimą, artimuosius bei pažįstamus, – mato 43 proc. gyventojų, 2022 m. – 49 proc. Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023-2024 m. duomenys.

²⁹ „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023-2024 m. duomenys.

³⁰ *Ibid.*

³¹ *Ibid.*

³² *Ibid.*

³³ 2023–2024 m. – 50 proc., 2022 m. – 66 proc. *Ibid.*

³⁴ 2023–2024 m. – 21 proc., 2022 m. – 33 proc. *Ibid.*

³⁵ Lietuva užima 13 vietą iš 180 šalių, surinkusi 81,73 balo. Nors tai aukštas rezultatas, palyginti su 2023 m. (86,79 balo), pastebimas 5,06 balo sumažėjimas, balas žemesnis ir lyginant su 2022 m. (84,14 balo). Reporteriai be sienų (RSF), „Pasaulio spaudos laisvės indeksas“, 2025 m. Prieiga internete: <https://rsf.org/en/country/lithuania>.

³⁶ *Ibid.*

³⁷ Jungtinės Tautos, „Elektroninės valdžios išplėtojimo indeksas“, 2024. Lietuvai skirtas 0,91 įvertis skalėje nuo 0 iki 1 ir ji pakilo į 21 vietą pasaulyje tarp 193 JT valstybių. Prieiga internete: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/-E-Government-Development-Index>.

sprendimų priėmimo procesus³⁸. Remiantis naujausiu Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) atvirų, naudingų ir pakartotinai naudojamų duomenų indeksu, Lietuva patenka tarp 10 EBPO šalių, pasižyminčių labai aukštais rezultatais. Ypač teigiamai Lietuva vertinama viešai prieinamų duomenų srityje (5 vieta) ir viešai prieinamų didelės vertės duomenų masyvų srityje (10 vieta), nors šiek tiek žemesnis duomenų, kurie pateikiami aktualiais ir daugkartinio naudojimo formatais, įvertis (12 vieta)³⁹. Vis dėlto matomas ir trūkumas – šalyje nėra institucijos, atsakingos už prieigos prie informacijos užtikrinimą. Taigi nėra institucijos, turinčios įgaliojimų priimti skundus ir skirti nuobaudas viešojo sektoriaus subjektams už prieigos prie informacijos nesuteikimą⁴⁰.

Vertinant **teisėkūros** procesą, pastebėtina, kad sprendimų priėmimo proceso atvirumas visuomenėje vertinamas kritiškai. Valstybės tarnautojų ir įmonių vadovų nuomone, dažniausi įtakos darymo būdai išliko tie patys kaip ir 2022 m.: naudojimasis pažintimis, neoficialūs susitikimai ir finansinio atlygio už palankų sprendimą pažadėjimas⁴¹. Tarptautinio tyrimo „Teisės viršenybės indeksas 2024 m.“ ekspertai, Lietuvos įstatymų leidžiamąją valdžią įvertino kaip mažiau atsparią korupcijai, lyginant su vykdomąja valdžia, teismų sistema bei policija ir kariuomene⁴².

Nors Lietuvos teisinė bazė **interesų konfliktų valdymui** vertinama itin gerai⁴³, EBPO ekspertai pastebi, kad trūksta kokybiškesnės stebėsenos ir kontrolės užtikrinant teikiamų privačių interesų ir turto deklaracijų duomenų korektiškumą. Lietuvoje nevykdoma buvusių aukšto rango viešojo sektoriaus pareigūnų tolesnės karjeros stebėseną, kurios poreikis siejamas su „besisukančių durų“ rizikos valdymu. Nesant „atvėsimo“ kontrolės sistemos, praktinis įstatymo nuostatos įgyvendinimas yra nežinomas⁴⁴.

Viešųjų pirkimų srityje fiksuojama auganti neskaidrių praktikų rizika – verslas kaip labiausiai paplitusias situacijas įvardijo pirkimo specifikacijų pritaikymą konkrečiai įmonei, kartelinius susitarimus teikiant siūlymus ir konkurso dalyvių išitraukimą rengiant specifikacijas⁴⁵. Lietuvos verslo atstovų nuomone, korupcija labiau paplitusi savivaldybių nei nacionalinių institucijų organizuojamuose viešuosiuose pirkimuose⁴⁶. Daugeja įmonių vadovų, teigiančių, kad susidūrė su situacijomis, kai

³⁸ Elektroninio ištraukimo indekse Lietuvai skirta 29 vieta, 38 pozicijomis aukštesnė nei 2022 m. Lietuvai skirtas 0,8356 įvertis skalėje nuo 0 iki 1. *Ibid.*

³⁹ EBPO atvirų, naudingų ir pakartotinai naudojamų duomenų (OURdata) indeksas, 2023 m. Tyrimas apima daugiau kaip 670 statistinių rodiklių, surinktų iš 36 EBPO šalių ir 4 stojančiųjų šalių per 2022 m. Prieiga internete: 2023 OECD Open, Useful and Re-usable data (OURdata) Index | OECD.

⁴⁰ EBPO, „Antikorupcijos ir integralumo ataskaita 2024“. Prieiga internete: <https://doi.org/10.1787/968587cd-en> Užrašai apie Lietuvos rezultatus pateikiami atskiroje sekcijoje, prieiga internete: <https://www.oecd.org/publication/anti-corruption-and-integrity-outlook/2024/country-notes/lithuania-6d12e7bb#chapter-d1e22>

⁴¹ Vertinant sprendimų priėmimą Lietuvoje, tik 8 proc. gyventojų, 14 proc. įmonių vadovų ir 15 proc. valstybės tarnautojų nurodė, kad sprendimų priėmimas Lietuvoje yra atviras arba labai atviras. Pastebėtina, kad antrus metus iš eilės mažėja sprendimų priėmimą kaip atvirą vertinančių valstybės tarnautojų dalis. Tai, kad įtaką siekiama daryti pasinaudojant pažintimis 2023–2024 m. nurodė 58 proc. įmonių vadovų (2022 m. – 60 proc.) ir 66 proc. valstybės tarnautojų (2022 m. – 66 proc.), dalyvaujant neoficialiuose susitikimuose – 58 proc. įmonių vadovų (2022 m. – 61 proc.) ir 65 proc. valstybės tarnautojų (2022 m. – 65 proc.), pažadant finansinį atlygį už palankų sprendimą – 44 proc. įmonių vadovų (2022 m. – 40 proc.) ir 48 proc. valstybės tarnautojų (2022 m. – 47 proc.). „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023–2024 m. Prieiga internete: <https://stt.lt/analitine-antikorpucine-zvalgyba/lietuvos-korupcijos-zemelapis/7437>.

⁴² World Justice Project, „Teisės viršenybės indeksas“, 2024 m. Tyrimo vertinamos 142 valstybės. Indeksas vertinamas skalėje nuo 0 iki 1, kur 1 žymi visišką teisės viršenybės principų užtikrinimą. Įstatymų leidžiamosios valdžios rodiklis – 0,61 (2022 m. – 0,59 balo, 2023 m. – 0,60 balo, 2024 m. – 0,61 balo), kai bendras visų institucijų atsparumas – 0,77. Prieiga internete: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>.

⁴³ EBPO „Antikorupcijos ir integralumo ataskaitoje 2024“, Lietuvos teisinėje sistemoje įtvirtintas interesų konfliktų reguliavimas įvertintas maksimaliu balu, o praktinis jo įgyvendinimas siekė 89 balus iš 100.

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ Europos Komisija, „Greitasis Eurobarometras 543: verslo požiūris į korupciją ES 2024 m.“. Prieiga internete: Businesses' attitudes towards corruption in the EU in 2024 - July 2024 - - Eurobarometer survey.

⁴⁶ *Ibid.*

laimėtojai buvo žinomi iš anksto bei konkurentui laimėti padėjo asmeniniai ryšiai ar politinis spaudimas⁴⁷.

Vertinant kyšininkavimo paplitimą gaunant **viešąsias paslaugas**, Europos valdysenos kokybės apklausos duomenimis, 11 proc. Lietuvoje apklaustų respondentų nurodė, kad jie arba jų šeimos nariai per praėjusius 12 mėnesių davė kyšį arba neoficialią dovaną viešojo sektoriaus darbuotojui, daugiausia – 10 proc., tai darė sveikatos priežiūros įstaigose⁴⁸. Eurobarometro duomenimis, 7 proc. ES gyventojų, turėjusių kontaktų su viešomis institucijomis, patyrė kyšio reikalavimą, o Lietuvoje šis rodiklis siekė 9 proc.⁴⁹ Panašią tendenciją rodo ir tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023–2024 m. duomenys⁵⁰. Didžiausia kyšininkavimo rizika taip pat išliko sveikatos priežiūros paslaugų sektoriuje, ypač respublikinėse ligoninėse ir klinikose bei miestų ir rajonų ligoninėse. Dažniausiai kyšio reikalavimas ir jo davimas susijęs su chirurginėmis operacijomis.

Pasauliniame kontekste Lietuva priskiriama prie valstybių grupės, kuriose verslo susidūrimo su korupcija rizika yra labai žema⁵¹, fiksuojamas ir pagerėjimas kyšininkavimo atgrasymo ir teisinės atsakomybės užtikrinimo srityse⁵². Vis dėlto, ES atliekamos apklausos kontekste, Lietuvos verslo susidūrimas su kyšininkavimu išliko dažnesnis nei vidutinis. Tarp apklausoje dalyvavusių Lietuvos verslo atstovų, 9 proc. nurodė, kad iš jų įmonės buvo prašoma arba buvo tikėtasi dovanos, papildomų pinigų ar paslaugos už suteiktus leidimus (pavyzdžiui, statybos, verslo, žemės naudojimo paskirties ir kt.) arba viešąsias paslaugas, kai ES vidurkis siekė 4 proc. Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023–2024 m. duomenimis, stebima rodiklio stagnacija – kyšio davimo patirtis tarp įmonių vadovų reikšmingai nesikeičia nuo 2014 m.⁵³

Lietuvoje **teisės viršenybė** užtikrinama pakankamai gerai – Teisės viršenybės indeksas⁵⁴ išlieka stabilus (0,77), o geriausiai vertinama viešosios tvarkos ir saugumo sritis (0,90). Kartu stebimas institucinio atsparumo korupcijai stiprėjimas. Didžiausių iššūkių kyla baudžiamosios justicijos srityje (0,70), ypač dėl baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmės ir pataisos sistemos efektyvumo, o taip pat – dėl neaukšto pasitikėjimo teismų sistema⁵⁵.

Baudžiamasis persekiojimas už korupcines veikas vertinamas palankiai tarptautiniu mastu – Lietuva sulaukia aukščiausių įvertinimų⁵⁶. Verslo atstovų nuomone, stiprėja baudžiamojo persekiojimo veiksmingumas užkardant korupciją, tačiau gyventojai abejoja teisingumo užtikrinimu, ypač aukšto profilio (*angl. high-profile*) bylose⁵⁷.

⁴⁷ „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023–2024 m. duomenys. Atkreiptinas dėmesys, kad dėl mažos imties šių rodiklių paklaida yra didesnė ir duomenų lyginimas laikotarpiais yra riboto patikimumo.

⁴⁸ Geteborgo universitetas, „Europos valdysenos kokybės apklausa“, 2024 m. Prieiga internete: <https://www.gu.se/en/quality-government/qog-data/data-downloads/european-quality-of-government-index>.

⁴⁹ Tyrimo „Specialusis Eurobarometras 548: gyventojų požiūris į korupciją ES 2024 m.“ duomenys.

⁵⁰ 2023–2024 m. kyšį nurodė davę 9 proc. gyventojų.

⁵¹ 2024 metais Lietuvos rizikingumas buvo įvertintas kaip 18-as žemiausias tarp 194 valstybių. Tai reikšmingas pagerėjimas, lyginant su 23 vieta 2022 metais. „Trace“ kyšininkavimo rizikos matrica“, 2024. Prieiga internete: TRACE Bribery Risk Matrix | View Country Risk Scores.

⁵² 2022 m. – 29 balai., 2024 m. – 18 balų. *Ibid.*

⁵³ 2023–2024 m. 5 proc. įmonių vadovų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių jiems teko duoti kyšį sprendžiant su verslu susijusius reikalus.

⁵⁴ World Justice Project „Teisės viršenybės indeksas“, 2024. Vertinimai nurodomi skalėje nuo 0 iki 1, kur 1 žymi visišką teisės principų užtikrinimą. Indeksas apskaičiuojamas remiantis ekspertiniais vertinimais ir apklausų rezultatais ir sudaromas iš 8 rodiklių. Lietuvai 2024 m., kaip ir 2023 m., skirta 0,77 balo, 18 pozicija tarp 142 šalių, ir 14 pozicija tarp 31 regiono valstybės.

⁵⁵ Teismai pasitiki 27 proc. gyventojų, nepasitiki – 24 proc. 2025 m. vasario mėn. Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ gyventojų apklausa. Prieiga internete: <http://www.vilmorus.lt/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=2&cntnt01returnid=20>.

⁵⁶ Bertelsmann Stiftung tyrime „Transformacijos indeksas“ rodiklis „Baudžiamasis persekiojimas už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi“ nuo 2020 m. yra vertinamas maksimaliu balu – 10.

⁵⁷ Aštuoni gyventojai iš dešimties pritarė teiginiui, kad aukšto lygmens korupcijos bylos yra tiriamos nepakankamai. Tyrimo „Specialusis Eurobarometras 548: gyventojų požiūris į korupciją ES 2024 m.“ duomenys.

Pranešimų apie korupciją lygis ES kontekste žemas⁵⁸. Svarbiausios nepranešimo priežastys – įsitikinimas, kad sunku kažką įrodyti, kad nėra apsaugos tiems, kurie praneša apie korupciją, nusistatymas, kad pranešti būtų beprasmiška, nes kalti asmenys nebūtų nubausti. Pastebėtina, kad tarp valstybės tarnautojų auga baimės tendencijos, susijusios su galimu spaudimu ar darbo praradimu pranešus apie korupciją⁵⁹.

SISTEMINĖS KORUPCIJOS RIZIKOS IR KITOS STIPRINTINOS SRITYS

Sisteminė korupcijos rizika – tai korupcijos tikimybė, kylanti dėl tam tikrų sisteminių trūkumų (spragos teisės aktuose, neaiškus atsakomybės pasidalijimas, silpni kontrolės mechanizmai ar įsišaknijusios neskaidrios įgyvendinimo praktikos tam tikroje srityje ir pan.). Ši rizika dažnai yra ilgalaikė, paplitusi tam tikroje srityje (sektoriuje), todėl jos valdymas reikalauja strateginių sprendimų, nuoseklių veiksmų bei gilesnių institucinių ir kultūrinių pokyčių.

Specialiųjų tyrimų tarnyba, atsižvelgusi į Ministrų Kabineto pokyčius, 2025 m. I-II ketvirtį parengė ir individualiai pristatė strategines antikorupcijos gaires ministrams – politiką formuojantiems ir sprendimus tam tikroje valstybės veiklos srityje priimantiems subjektams. Minėtose gairėse, atsižvelgiant į kiekvienos ministerijos valdymo sritį, apibendrinus Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos kryptių informaciją, pateiktos nustatytos korupcijos, įskaitant sisteminę, rizikos. Atsižvelgiant į tai, kad dalies strateginėse antikorupcijos gairėse nurodytų rizikų šalinimas jau įgyvendinamas, taip pat numatomas tolesnis bendradarbiavimas su valstybės veiklos srities atsakingais asmenimis įgyvendinant jau pateiktus pasiūlymus, ir vengiant vykdymo dubliavimo, Ataskaitoje neatkartojamos minėtose gairėse pateiktos rizikos, išskyrus atvejus, kai jų sisteminis pobūdis reikalauja didesnių įstatyminės bazės pokyčių, tarpinstitucinės sąveikos, tinkamos spręsti strateginiu lygmeniu.

Pastebėtina ir tai, kad tam tikrų Darbotvarkės uždavinių įgyvendinimas nebūtinai tiesiogiai susijęs su konkrečių korupcijos rizikų tam tikroje srityje buvimu ar šalinimu, tačiau antikorupcinio potencialo didinimas tokiose srityse būtinas prisidedant prie korupcijai atsparios aplinkos stiprinimo (pvz., gyventojų antikorupcinio sąmoningumo stiprinimas, atsparumo korupcijai standartų diegimo privačiame sektoriuje skatinimas, baudžiamojo persekiojimo veiksmingumo didinimas, viešojo intereso veiksmingesnis gynimas, veiksmingesnis turto susigrąžinimas ir žalos atlyginimas, asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugos užtikrinimas ir kt). Atsižvelgiant į tai, šioje Ataskaitoje įvertinama ir tokiuose uždaviniuose stiprinimo reikalaujančios sritys.

I kryptis – antikorupcinių nuostatų formavimas ir antikorupcinių kompetencijų plėtojimas

Antikorupcinio sąmoningumo ugdymo veiklų ir „Skaidrumo akademijos“ mokytojams duomenys rodo, kad nors mokinių antikorupcinis ugdymas integruotas į bendrojo ugdymo programas, pedagogų pasirengimas dėstyti šias temas yra nevienodas, kas gali lemti nepakankamą mokinių antikorupcinio sąmoningumo ugdymą, dėl ko būtina užtikrinti pedagogų vienodą pasirengimą dėstyti antikorupcines temas mokyklose.

Antikorupcinės aplinkos tendencijos rodo, kad didelė dalis gyventojų vis dar toleruoja „padėkas“ po paslaugos ir naudojimąsi pažintimis, nedaugelis jaučia asmeninę atsakomybę už korupciją,

⁵⁸ Nors kas antras gyventojas (55 proc.) teigė pasitikintis Specialiųjų tyrimų tarnyba ir 58 proc. žinojo, kur pranešti apie korupciją, tik vienas iš aštuonių (13 proc.) pasirinktų tai padaryti. Tai mažiausias rodiklis nuo 2007 m., t. y. nuo rodiklio stebėsenos pradžios. Tarp įmonių vadovų 71 proc. žinojo, kur galima kreiptis, bet tik vienas iš keturių (26 proc.) būtų nusiteikę pranešti apie korupciją. ES kontekste, Lietuva įvardijama tarp valstybių, kuriose mažiausiai tikėtina, kad susidūrę su korupcija, gyventojai apie ją praneštų. Tyrimo „Greitasis Eurobarometras 543: verslo požiūris į korupciją ES 2024 m.“ duomenys.

⁵⁹ Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023-2024 m. duomenys.

t. y. labiau linkę kaltinti institucijas, o noras pranešti apie korupciją ir įsitraukti į antikorupcinę veiklą išlieka žemas. Todėl dovanos ir kyšio atribojimo santykis, atsakomybės už asmeninį elgesį ir nusiteikimo pranešti ugdymas išlieka aktualūs šioje tikslinėje auditorijoje.

Sociologinių apklausų duomenimis, privačiame sektoriuje antikorupcinius mokymus organizuoja tik ketvirtadalis įmonių, ir tik vienas iš keturių vadovų būtų linkęs pranešti apie korupciją, todėl privataus sektoriaus vadovų ir darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo didinimas šiuo laikotarpiu dar nepakankamas.

Apklausų duomenimis, taip pat silpnėja valstybės tarnautojų pasiryžimas pranešti apie korupciją ir dalyvauti prevencinėje veikloje, todėl įvairiomis priemonėmis stiprintinas pareigos pranešti apie korupciją priminimas, valstybės tarnautojų antikorupcinio sąmoningumo didinimas.

Mažėja **žiniasklaidos** galimybės veiksmingai atlikti priežiūros vaidmenį, ypač regionuose, dėl informacijos neprieinamumo, ekonominių suvaržymų ir teisinio neapibrėžtumo. Atsižvelgiant į tai, stiprintinos valstybės tarnautojų kompetencijos dėl žiniasklaidos teisės gauti informaciją, gebėjimai dirbti su žiniasklaida, gerbiant spaudos laisvės principus.

II kryptis – Siekis tvarių, neteisėtai įtakai atsparių politinių, valdymo, administracinių ir finansinių sprendimų bei kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų

Pateikta antikorupcinės aplinkos ir pažangos apžvalga rodo, kad atvirų duomenų ir skaitmeninio pažanga sietina su kiekybiniais **duomenų atvėrimais**, tačiau išlieka būtinas aktualių duomenų, kurie pateikiami aktualiais ir daugkartinio naudojimo formatais, nustatymas ir apimčių didinimas. Taip pat tarptautinės organizacijos nurodo poreikį subjekto, atsakingo už prieigos prie informacijos užtikrinimą.

Sociologinių ir tarptautinių tyrimų duomenimis, įstatymų leidžiamoji valdžia visuomenės, verslo ir valstybės tarnautojų vertinama kaip viena iš labiausiai korumpuotų. Maža dalis gyventojų, įmonių atstovų ir tarnautojų **sprendimų priėmimą** laiko skaidriu. Tai susiję su suvokimu, kad sprendimams daroma įtaka pasitelkiant ryšius ar neoficialius susitikimus, ypač jautriuose sektoriuose – energetikos, farmacijos, statybų. Kartu išlieka formalus aukščiausių pareigūnų ir politikų darbotvarkių viešinimas – kai kurie pareigūnai nedeklaruoja susitikimų arba viešina tik jų dalį. Tai riboja visuomenės galimybes stebėti interesų grupių poveikį sprendimų priėmėjams.

Duomenų atvėrimas ir pilietinės visuomenės ir (ar) žiniasklaidos įsitraukimas į sprendimų priėmimą ir stebėseną lieka aktualus, ypač viešųjų lėšų panaudojimo srityje, pavyzdžiui, vykdant investicinius projektus vietos bendruomenėse. Išreiškiamas poreikis atverti duomenis ir sudaryti sąlygas dalyvauti vykdant viešųjų investicijų planavimo ir įgyvendinimo priežiūrą, gauti aiškia, savalaikę ir lengvai prieinamą informaciją apie vykdomus investicinius projektus, jų vertę, finansavimo šaltinius, eigą ir atsakingus asmenis, taip pat turėti realias galimybes įsitraukti į projektų stebėseną ir pateikti pastabas ar pranešti apie galimus pažeidimus per anonimes pranešimų sistemas⁶⁰. Tokie visuomenės lūkesčiai atspindi didėjančią pilietinį sąmoningumą, pasitikėjimo valstybės institucijomis siekį bei norą dalyvauti kuriant skaidresnę ir atskaitingesnę viešojo valdymo kultūrą.

Pažymėtina ir tai, kad Lietuva vertinama kaip geriau nei daugelis EBPO valstybių užtikrinanti **lobistinės veiklos** reguliavimą, pozityviai vertinamas įteisintas kryžminio deklaravimo principas ir viešai prieinamas lobistinės veiklos registras, tačiau praktikoje dažnai nepaliekamas teisėkūros pėdsakas, o konkrečių lobistinės veiklos subjektų ir jų interesų nustatymas išlieka ribotas. Dėl didelio

⁶⁰ Vėži „Pilietinė žiniasklaida“ 2025 m. birželio 10 d. siūlymas Ataskaitos projektui STT socialiniame Facebook puslapyje: <https://www.facebook.com/share/p/1EpkxoRLTm/>.

įstatymų leidybos masto ir nepakankamai skaidrios įtraukties kyla rizika, kad sprendimai priimami palankiai atskiroms interesų grupėms, kas visuomenėje, pagal atliktų sociologinių tyrimų duomenis, laikoma viena dažniausių korupcijos formų. Šiuo metu, kaip lobistinės veiklos subjektai aktyviausiai atvejus registruoja skėtinės verslo organizacijos, o konkretūs naudos gavėjai dažnai lieka neįvardyti. Taip pat trūksta informacijos apie lobistinės įtakos darymo pobūdį. Lobistinės veiklos apibrėžimas lemia nevienodus skaidrumo reikalavimus skirtingiems subjektams, siekiantiems atstovauti interesus ne tik teisėkūros, bet ir kitiems reikšmingiems institucijų ir įstaigų sprendimų priėmimo procesams.

Viešųjų ir privačių interesų derinimo srityje, EBPO vertinimu, Lietuva nevykdo pakankamos stebėsenos, užtikrinančios, jog aukšto rango valstybės tarnautojų po viešosios tarnybos einamos pareigos yra suderinamos su ankstesnėmis pareigomis. Interesų deklaracijų turinys neinformatyvus, o deklaracijos dažnai koreguojamos jau po to, kai viešojoje erdvėje pasirodo informacija apie galimus interesų konfliktus, ir tai silpnina prevencinį šios priemonės poveikį.

Viešieji pirkimai išlieka itin pažeidžiami korupcijai, stebint tas pačias sisteminės rizikas: pirkimų specifikacijos pritaikymas konkrečioms įmonėms, nereikalingų ar papildomų darbų, prekių ir paslaugų pirkimas, netinkamas sutarčių vykdymas ir nepakankama jų vykdymo priežiūra, rinkos tyrimo atlikimo procedūros vidaus teisinio reguliavimo neapibrėžtumas ir neaiškumas perkančiosiose organizacijose sudaro galimybę pirkimų iniciatoriams ir kitiems pirkime dalyvaujantiems darbuotojams rengiantis pirkimui ne visada atlikti arba neišsamiai atlikti rinkos tyrimą, objektyviai neįvertinti rinkos situacijos, nenustatyti tiekėjų, gamintojų ir jų atstovų Lietuvos rinkoje, kurie potencialiai gali patenkinti šį poreikį, nedokumentuoti atlikto rinkos tyrimo rezultatų.

Lietuvos ir tarptautinių tyrimų duomenimis, **viešųjų paslaugų teikime** kyšininkavimo rizika išlieka sveikatos paslaugų sektoriuje, todėl lieka aktualus tiek gyventojų, tiek medicinos personalo antikorporcinio sąmoningumo ugdymas teikiant ir gaunant sveikatos priežiūros paslaugas.

Ūkio subjektų priežiūros procedūrų atsparumui svarbi ūkio subjektų veiklos priežiūrą vykdančių valstybės institucijų galimybė nepriklausomai atlikti teisės aktuose nustatytą nešališkumo ar nepriklausomumo reikalavimų laikymosi patikrinimą. Šiam tikslui pasiekti trūksta registrų ir informacinių sistemų, kuriuose kaupiami nešališkumo tikrinimui reikalingi duomenys, technologinio sprendimo ir efektyvesnių registrų bei informacinių sistemų integracinių sąsajų tarp institucijų.

Aplinkos apsaugos srityje sisteminės teisėkūros pokyčio reikalauja teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros sistemos trūkumai: statybos užbaigimo procesas stokoja aiškumo ir vientisumo, stebimos korupcijos rizikos statinio statybos užbaigimo, surašant komisijai statybos užbaigimo aktą, procese, dėl ko būtina sistemiškai įvertinti ir konsoliduoti statybos leidimo ir užbaigimo procesą (be kita ko, tikslinant komisijos narių paskyrimo procedūrą, numatant aiškius ir objektyvius kriterijus, apibrėžiant komisijos narių įgaliojimus ir kompetencijas); tikslintina ir išsamaus reglamentavimo reikalauja statybos dalyvio atestacijos organizavimo ir vykdymo bei atestavimo ekspertų skyrimo tvarka; trūksta aiškių baigtinio projektinius pasiūlymus tikrinančių subjektų sąrašo formavimo taisyklių ir procedūrų.

Be to, aplinkos apsaugos srityje statinių (jų patalpų) naudojimo pagal paskirtį kontrolė reikalauja tikslinio statinio (patalpų) patikrinimo procedūros teisinio reglamentavimo tobulinimo, šalinant šiame procese dalyvaujantiems subjektams galimybes piktnaudžiauti (pvz., naudojantis spragomis, statytojai, siekdami apeiti gyvenamosios paskirties pastatams keliamus griežtus teritorijų planavimo ir kitus reikalavimus (arba kai toje teritorijoje pagal teritorijų planavimo dokumentus gyvenamosios paskirties pastatų statyba apskritai negalima), stato ir įformina pastatus kaip negyvenamosios paskirties (viešbučius, svečių namus, kūrybines dirbtuves ir pan.), tačiau patalpos naudojamos kaip gyventi skirti butai ir kt.).

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės srityje stebimas neveiksmingas atsakomybės taikymas ir silpna planinė ir operatyvi ūkio subjektų kontrolė, todėl būtina teisiniu reglamentavimu užtikrinti

skaidrų pažeidimų nustatymo ir atsakomybės taikymo procesą visiems aplinkos teršėjams, kartu efektyvinant fizinių ir juridinių asmenų administracinę atsakomybę už aplinkosaugos pažeidimus. Kartu nustatytos korupcijos rizikos reikalauja užtikrinti objektyvią rizikų vertinimu grįstą ir proaktyvią ūkio subjektų veiklos kontrolę, ypač didžiausią pavojų visuomenei keliančių objektų (pvz., pavojingų atliekų tvarkytojų): ūkio subjektų veiklos rizikingumo vertinimas, turintis įtakos patikrinimų dažnumui, turi antikorpuciniu požiūriu ydingų spragų, kadangi neretai ši procedūra atliekama formaliai, subjektyviu darbuotojo sprendimu; patikrinimų planas dažnai nenustato ūkio subjektų patikrinimų tikslo ir masto, o pareigūnai vienasmeniškai sprendžia dėl atliekamo patikrinimo tikslo ir apimties; savo iniciatyva praktiškai nevykdoma galimai neteisėtą atliekų tvarkymo veiklą vykdančių subjektų operatyvi neplaninė kontrolė nepaisant net viešoje erdvėje esančių signalų apie nelegalios veiklos požymius; registruota projektų, kuriais siūloma atsisakyti būsimos atliekų tvarkymo vietos patikrinimo prieš pradėdant vykdyti veiklą, kas padidintų neskaidrios veiklos ir žalos aplinkai bei visuomenei atsiradimo riziką.

Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) lėšų skyrimo ir naudojimo skaidrumo stiprinimas reikalauja teisinio reglamentavimo sisteminio keitimo iniciatyvų: savivaldybėms delegavus sprendimus dėl KPPP panaudojimo ir skiriant valstybės finansavimą šiems sprendimams įgyvendinti, būtina užtikrinti skaidrų lėšų įsisavinimą ir pagrįstos praktikos formavimą savivaldybėse, kadangi šiuo metu savivaldybės skirtingai reglamentuoja KPPP finansavimo lėšų panaudojimą. Ne visos savivaldybės laikosi įstatyme nurodytų lėšų skirstymo principų ir proporcijų, nustatomos neaiškios procedūros ir kriterijai, kaip sudaromi įvairūs prioritetiniai finansuotinių objektų sąrašai ir kaip vykdomas jų kasmetinis tikslinimas bei papildymas metų eigoje, antikorpuciniu požiūriu ydinga rezervinių lėšų kaupimo praktika, kuri leidžia teoriškai iš anksto planuoti rezervą konkrečioms interesams tenkinti. Ne visuomet tinkamai reglamentuotos seniūnijų seniūnų funkcijos sudarant prioritetines eiles, neįvertinama, kad pirmasis objekto atrankos etapas kyla seniūnijų lygmenyje. Kyla poreikis tam tikrų gairių, nurodančių skaidraus KPPP lėšų skirstymo principus.

Sporto sektorius Europos Komisijos ataskaitoje nurodomas kaip vienas labiausiai pažeidžiamų korupcijos⁶¹. Europolas nurodo, kad korupcija sporte yra viena iš 11 pagrindinių organizuoto nusikalstamumo veiklų Europos Sąjungoje⁶². Lietuvoje sporto sritis reikalauja korupcijos rizikų pašalinimo šiuose procesuose: *aukšto meistriško sportininkų rengimo* (skirtingi kriterijai savivaldybėms ir jų sporto įstaigoms apibrėžiant, kurie asmenys priskiriami aukšto meistriško sportininkams; skirtingi kriterijai, į sporto įstaigas priimant vyresnius nei 19 metų asmenis; bendros aukšto meistriško sportininkų apskaitos sistemos poreikis; ne visi sporto ugdymo procesų atvejai reglamentuoti); *sporto infrastruktūros ir turto valdymo* (nėra reikalavimų asmenims, kuriems gali būti perduotas naudotis neatlygintinai ar lengvatine tvarka valstybės sporto infrastruktūra ar kitos sporto paskirties turtas; nėra nustatytas lengvatinių sąlygų sporto organizacijoms suteikimas ir jo apimtis); *sporto finansavimo ir sporto projektų valdymo* (nepakankamas funkcijų atskyrimas skirtingose sporto projektų paraiškų vertinimo ir įgyvendinimo priežiūros etapuose; diskrecija priimant sprendimus dėl pakartotinio sporto projektų vertinimo; nedisponuojama duomenimis apie sporto organizacijų gaunamą finansavimą iš kitų šaltinių, pvz., tarptautinių sporto federacijų ir privačių bendrovių, kuris tam tikrais atvejais net dešimtis kartų viršija finansavimą iš viešųjų biudžetų, sudarant sąlygas galimam sporto organizacijų veiklos neskaidrumui ir kontrolės stokai).

⁶¹ Europos Komisija, Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas, Persson, A., Worth, M. ir Jeney, P., High-risk areas of corruption in the EU: a mapping and in-depth analysis, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024. Prieiga internete: <https://data.europa.eu/doi/10.2837/5907939>.

⁶² „European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment – A Corrupting Influence: The Infiltration and Undermining of Europe’s Economy and Society by Organised Crime“, Europol, 2021. Prieiga internete: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf.

III kryptis – Siekis veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo

Visuomenės įsitraukimas pranešant informaciją apie korupcinius pažeidimus žemas dėl baimės patirti neigiamą poveikį. Tai indikuoja nepakankamą **pranešėjų apsaugos** užtikrinimą ir nepasitikėjimą valstybės institucijomis. Taip pat stebima reta pranešėjų atlyginimo instituto taikymo praktika⁶³. Tai rodo poreikį stiprinti pranešėjų apsaugos mechanizmus, tobulinti atlyginimų pranešėjams sistemą, plėsti pranešėjams aktualias garantijas, stiprinti poveikio ir atsakomybės sistemą už pranešėjo tapatybės atskleidimą ir jam darytą neigiamą poveikį⁶⁴.

Baudžiamojo persekiojimo srityje pastebėtina, kad korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ikiteisminius tyrimus turi įgaliojimus atlikti ne viena teisėsaugos institucija. Atsižvelgiant į institucijų pagrindinius tikslus, žmogiškuosius išteklius baudžiamojo persekiojimo funkcijai atlikti, aktualus optimalus bylų dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimo paskirstymas teisėsaugos institucijoms. Užsienio teisėsaugos institucijų praktika (pvz., Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinės Karalystės, Šveicarijos, Kanados ir kt.) rodo, kad atvejais, kai korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas įgaliotos tirti keletas institucijų, nustatomi tyrimo prioritetai ir taikomas bylų paskirstymas, atsižvelgiant į institucijų pagrindinius tikslus, žmogiškuosius išteklius baudžiamojo persekiojimo funkcijai atlikti. Tai leidžia sutelkti kompetencijas, atitinkamus žmogiškuosius, techninius ir materialinius išteklius, siekiant efektyvesnio baudžiamojo persekiojimo korupcijos bylose.

Efektyvus baudžiamasis persekiojimas ir veiksmingas turto susigrąžinimas reikalauja laiku teikiamų ir išsamių bankų, finansų ir kredito įmonių duomenų apie finansinius srautus. Šiuo metu ne visos finansų įstaigos pačios kaupia reikalaujamus duomenis (dalis naudojami paslaugomis), taip pat įstaigos turi skirtingas vidaus tvarkas, apibrėžiančias duomenų teikimą ir jo terminus. Centralizuotos finansinės informacijos mainų platformos tarp Lietuvos bankų, finansų ir kredito įmonių bei teisėsaugos institucijų trūkumas šiuo metu turi įtakos papildomoms teisėsaugos institucijų laiko sąnaudoms, neprideda prie spartesnio tyrimų atlikimo.

Baudžiamojo persekiojimo efektyvumui, be kita ko, įtaką turi sklandus ir kompetentingas ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų ir teisėjų funkcijų vykdymas. Atsižvelgiant į tai, kad asmens patraukimo baudžiamajon atsakomybėn proceso etapuose dalyvauja skirtingos institucijos, kiekviena turinti jai įstatymų suteiktus įgaliojimus minėtame procese (ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūra, teismai), svarbus „vienodo matymo“ formavimas, siekiant sklandaus, efektyvaus proceso ir jo dalyvių

⁶³ Generalinės prokuratūros duomenimis, 2019–2024 m. pranešėjų atlyginimo institutas buvo naudojamas minimaliai, atlyginimas už vertingą informaciją skirtas tik 4 pranešėjams, o bendra suma sudarė 34 000 Eur.

⁶⁴ Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 555¹ straipsnis nurodo, kad nustatytų pranešėjų apsaugos reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą nuo 140 iki 300 Eur (už pakartotinį nusižengimą – nuo 300 iki 500 Eur), o jei dėl nusižengimo buvo atskleista informacija apie pažeidimą pateikusių asmenų tapatybę, arba buvo nesilaikoma draudimo daryti neigiamą poveikį informaciją apie pažeidimus pateikusiems asmenims – bauda nuo 1 000 iki 2 000 Eur (už pakartotinį nusižengimą – nuo 2 000 iki 4 000 Eur). Palyginimui, Australijoje už pranešėjų apsaugos politikos nesilaikymą skiriamos sankcijos: fiziniams asmenims – 12 600 AUD (7 090 Eur) dydžio bauda, juridiniams asmenims – 126 000 AUD (70 885 Eur) dydžio bauda; už neigiamą poveikį pranešėjui skiriamos sankcijos: fiziniams asmenims – 50 400 AUD (28 354 Eur) dydžio bauda ir (arba) laisvės atėmimas dviem metams (taip pat 1 050 000 AUD (590 714 Eur) dydžio žalos atlyginimas), juridiniams asmenims – 504 000 AUD (283 477 Eur) dydžio bauda (taip pat 10 500 000 AUD (5 905 777 Eur) dydžio arba tris kartus gautos naudos ar išvengtų nuostolių dydžio, arba 10 proc. juridinio asmens metinės apyvartos (iki 525 000 000 AUD (295 304 625 Eur) žalos atlyginimas). Už pranešėjo konfidencialumo pažeidimą skiriamos sankcijos: fiziniams asmenims – 12 600 AUD (7 090 Eur) dydžio bauda (taip pat 1 050 000 AUD (590 714 Eur) dydžio žalos atlyginimas), juridiniams asmenims – 126 000 AUD (70 885 Eur) dydžio bauda (taip pat 10 500 000 AUD (5 905 777 Eur) dydžio arba tris kartus gautos naudos ar išvengtų nuostolių dydžio, arba 10 proc. juridinio asmens metinės apyvartos (iki 525 000 000 AUD (295 304 625 Eur))).

teisių apsaugos. Tai pasiekti išlieka aktualūs periodiniai tarpinstituciniai mokymai, apimantys baudžiamojo persekiojimo dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir turto susigrąžinimo temas.

Sociologinėse apklausose išliekantis gyventojų žemas pasitikėjimas teismais reikalauja aktyvesnės teisminės sistemos antikorpacinės komunikacijos.

Grėsmių, pavojų ir rizikos veiksnių **nacionalinio saugumo** interesams vertinimas yra svarbus siekiant laiku reaguoti į galimas neatitiktis. Pastebima, kad tam tikrose srityse teisinis reglamentavimas dėl fizinių ar juridinių asmenų nepatikimumo kriterijaus vertinimo leidžia efektyviau panaudoti teisėsaugos institucijų duomenis, kurie leistų pagrįstai manyti, kad dėl korupcijos rizikos veiksnių, susijusių su fiziniais ar juridiniais asmenimis, gali pasireikšti korupcijos rizika arba rizika, kad bus padaryta žalos (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymas). Tačiau nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos srityje sudarytos galimybės reaguoti tik į jau padarytas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, nesudaromos prielaidos užkirsti kelią korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms iki jos pasireiškia nacionalinio saugumo požiūriu jautrioje srityje. Dėl to racionalu siekti aktualaus grėsmių, pavojų ir rizikos veiksnių nacionalinio saugumo interesams, kaip tai suprantama Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintoje Nacionalinio saugumo strategijoje, vertinimo.

SIŪLYMAI DĖL NAUJO PLANAVIMO LAIKOTARPIO

1. Dėl efektyvesnio priemonių planavimo ir vykdymo

1.1. Stebėsenos duomenys rodo, kad dviejų Plano priemonių įgyvendinimas (1.1.2 priemonės, 2.8.3 priemonės) neprasidėjo laiku dėl priemonių vykdymui neskirto finansavimo pagal Plane numatytus terminus (išreikštus poreikio metus). Vienos iš priemonių vykdymas dėl nustatyto vėlavimo nebus užbaigtas Plano galiojimo laikotarpiu. Atsižvelgiant į tai, rengiant kito laikotarpio planą ir renkant priemonės įgyvendinimo laikotarpio pradžią bei pabaigą, siūlytina įvertinti biudžetinius metus, kuriems jau gautas finansavimas, taip pat Vyriausybei tvirtinant tokį planą, kuriame išreikštas lėšų poreikis, nors nurodytiems biudžetiniams metams jau buvo skirtas finansavimas, siūlytina ieškoti galimybių skirti papildomų lėšų patvirtintam planui (t. y. Vyriausybės pavedimui) įgyvendinti.

1.2. Įvertinus 2 metų Plano įgyvendinimo tendencijas, nustatyta, kad iš esmės nepasitvirtino Plano nuostatų 12 punkto⁶⁵ taikymas, skirtas detalizuoti vykdančių institucijų planuose veiklas, skirtas priemonei įgyvendinti, ir prireikus jų rodiklius. Nauja Plano nuostata buvo siekiama suteikti didesnę lankstumą priemonių vykdytojams, kai vykdymo metu paaiškėja, kad priemonei įgyvendinti tinkamesnės kitos veiklos, ir taip išvengti Vyriausybės nutarimo pakeitimo procedūros. Stebėsenos duomenys rodo, kad ši vykdančių institucijų pareiga praktiškai nevykdoma, tik itin maža dalis vykdytojų patvirtino nurodytus planus. Be to, daugelyje planų nenumatytos konkrečios priemonei įgyvendinti skirtos veiklos, apsiribojant Plano priemonės perkėlimu į vidinį dokumentą. Dėl to apsunkinama kai kurių priemonių objektyvi stebėseną, pvz., tam tikrais atvejais (ypatingai tęstiniuose skaitmeninio projektuose⁶⁶, abstraktesnėse priemonės formuluotėse dėl korupcijai atsparesnės aplinkos kūrimo⁶⁷ ar

⁶⁵ 12 punktas: „Plano priemonių įgyvendinimą organizuoja atsakingos institucijos rengdamos savo strateginius ir (ar) metinius veiklos planus, prireikus – papildomai rengdamos veiksmų planus. Veiksmų planus rengti rekomenduotina tais atvejais, kai įgyvendinant priemonę dalyvauja įvairios, tarpusavyje neatskaitingos ir (ar) nepavaldžios institucijos. Atsakingos institucijos apie parengtus Plano priemonių įgyvendinimo planus ir (ar) jų pakeitimus raštu informuoja Specialiųjų tyrimų tarnybą per 15 kalendorinių dienų nuo šių planų patvirtinimo ar pakeitimo dienos“.

⁶⁶ Pavyzdžiui, 2.6.5, 2.7.1, 2.9.5 priemonės.

⁶⁷ Pavyzdžiui, 2.8.5, 2.8.6 priemonės.

mokymų organizavimo⁶⁸) neaišku, kas sudaro 100 proc. priemonės įgyvendinimo ir kaip tokiu atveju vertinti dalį tęstinių veiklų, t. y. iškyla rodiklio vertinimo problematika. Atsižvelgiant į tai, siūlytina grįžti prie ankstesnės plano struktūros, numatant reikalingas priemonei veiklas ir jų rodiklius pačiame plane.

1.3. Įvertinus priemonių pobūdį ir apimtį, būtina numatyti optimalius jų pradžios ir pabaigos terminus, išvengiant vėlavimų ir leidžiant trumpesnės trukmės veiklas užbaigti dar prieš plano pabaigą. Tai sudarytų sąlygas matuoti pokytį.

1.4. Siekiant Darbotvarkės uždavinių teigiamo pokyčio, svarbu plane įvertinti priemonių skaičiaus ir turinio pakankumą norimam pokyčiui pasiekti.

1.5. Atsižvelgiant į tai, kad bendresnės priemonių formuluotės gali kelti klausimų dėl priemonių vykdymo turinio, taip pat į tai, kad plano vykdymo laikotarpiu vyksta žmogiškųjų išteklių pokyčiai vykdytojų institucijose, siekiant aiškaus ir efektyvaus priemonių vykdymo, veiklų kryptingumo ir tęstinumo keičiantis atsakingiems subjektams ar aplinkybėms, siūlytina plano struktūrą papildyti papildoma informacija apie siūlomą priemonę spręstiną problematiką.

1.6. Siūloma vengti įtraukti į planą priemones, susijusias su institucijoms skirtų (vidinių) dokumentų vykdymu, ir kitokias ne strateginio lygmens priemones.

2. Dėl nuoseklesnės ir objektyvesnės pažangos stebėsenos

2.1. Rengiant naujojo laikotarpio planą, siūloma nustatyti rodiklių reikšmes visoms plano priemonėms. Stebėsenos metu tai itin aktualu, jeigu numatoma bendresnė priemonės formuluotė (derintina kartu su 1.4 siūlymu).

2.2. Savo esme tapačioms priemonėms (pvz., socialinė kampanija, skaitmeninimas), siūloma taikyti vienodai derančius rodiklius, taip pat vengti atvejų, kai vienoms tapačioms priemonėms nustatomi poveikio rodikliai, o kitoms ne, sukuriant nelygiavertę padėtį vykdytojams (derintina kartu su 2.1 siūlymu).

2.3. Nustatant priemonės rodiklį, siūloma vengti natūralaus skaičiaus tais atvejais, kai siekiama aprėpti 100 proc. tikslinės grupės ar kitos imties. Tokiu būdu būtų išvengta kliūčių vertinant priemonės įgyvendinimą, kai dėl objektyvių priežasčių keičiasi natūralus skaičius (pvz., mokinių skaičius mokyklose), nors faktiškai pats įgyvendinimas apimtų 100 proc. numatytos imties.

2.4. Nustatant priemonės ar poveikio rodiklį siūloma įvertinti jo pamatavimo galimybę nustatytais intervalais ir jo atitiktį priemonės tikslui.

3. Dėl kito planavimo laikotarpio priemonių

Įvertinus Ataskaitos skyriuose „Antikorupcinės aplinkos ir pažangos apžvalga“ ir „Sisteminės korupcijos rizikos ir kitos stiprintinos sritys“ pateiktą informaciją, kito laikotarpio plano rengėjams kartu su atsakingais priemonių vykdytojais siūloma planuoti priemones, nukreiptas į nustatytą korupcijos rizikų ir kitos susijusios problematikos sprendimą.

⁶⁸ Pavyzdžiui, 3.2.5 priemonė.

PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS 2024 M.

I Kryptis – formuoti antikorupcines nuostatas ir plėtoti antikorupcines kompetencijas

1.1. Uždavinys – stiprinti gyventojų antikorupcinį sąmoningumą

Siekiant stiprinti gyventojų antikorupcinį sąmoningumą, Plane numatytos 4 tęstinės priemonės. Suplanuotos priemonės yra aktualios, kryptingos ir turinčios potencialo prisidėti prie antikorupcinio sąmoningumo stiprinimo. Jos aprėpia svarbias tikslines grupes – mokiniai, plačioji visuomenė, sveikatos srities studentai – ir sprendžia tokias temas kaip pilietiškumas, nepotizmas, informuotumas apie korupciją.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
1.1.1.	Įtraukti pilietiškumo kompetenciją į atnaujintą bendrojo ugdymo turinį, vykdyti antikorupcinį mokinių ugdymą kaip mokinių pilietiškumo kompetencijos ugdymo elementą.	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta
1.1.2.	Siekiant mažinti nepotizmo grėsmę, organizuoti socialinę kampaniją gyventojams (18 metų ir vyresniems) apie nepotizmo žalą valstybei ir visuomenei.	2023–2025	50%	Nepradėta įgyvendinti	Įgyvendinta
1.1.3.	Organizuoti socialinę kampaniją, skirtą visuomenės antikorupciniam sąmoningumui stiprinti.	2023–2025	50%	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta
1.1.4.	Atnaujinti sveikatos mokslų studijų kryptių grupės (medicina, odontologija, burnos priežiūra, visuomenės sveikata, farmacija, rehabilitacija, mityba, slauga ir akušerija, medicinos technologijos, kosmetologija) studijų kryptių aprašus, įtraukiant į juos nuostatą dėl antikorupcinės tematikos atitinkamose studijų programose.	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta

1.1.1 priemonė: „Įtraukti pilietiškumo kompetenciją į atnaujintą bendrojo ugdymo turinį, vykdyti antikorupcinį mokinių ugdymą kaip mokinių pilietiškumo kompetencijos ugdymo elementą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose pilietiškumo kompetencija formuojama pagal atnaujintas bendrojo ugdymo programas (2023 m. – 175 000; 2024 m. – 384 000 ; 2025 m. – 388 000).
Atsakinga institucija:	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija).
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Priemonei įgyvendinti ir rodikliui pasiekti Švietimo, mokslo ir sporto ministerija numatė atnaujinti priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas nustatant, kad pilietiškumo kompetencija ugdoma per visų mokomųjų dalykų pamokas; sudaryti galimybes mokytojams tobulinti kvalifikaciją pilietiškumo kompetencijų ir antikorupcinio ugdymo srityje.

Pagal atnaujintas priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas⁶⁹, kuriose nustatyta, kad pilietiškumo kompetencija ugdoma per visų mokomųjų dalykų pamokas, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. ugdoma 349 240 mokinių, t. y. 100 proc. besimokančių bendrojo ugdymo klasėse. Antikorupcinis mokinių ugdymas vykdomas kaip mokinių pilietiškumo kompetencijos ugdymo elementas integruojant jį į tam tikras temas.

⁶⁹ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymas Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“.

2023 m. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai siūlyta⁷⁰ užtikrinti ne tik kiekybinį pilietinio ugdymo kompetencijų stiprinimą, bet ir realų pedagogų pasirengimą dėstyti antikorupcinio sąmoningumo didinimo temomis ir vienodos praktikos formavimą, taip pat kryptingai ir nuosekliai didinti jų kompetencijas dėstyti antikorupcinio sąmoningumo didinimo temomis, pvz., aktyviai įtraukiant nacionalinius pedagogų rengimo centrus į mokytojų kompetencijų didinimą pritaikant esamus veikiančius metodus ir kuriant naujus.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos teigimu, mokytojams yra sudaryta galimybė tobulinti kvalifikaciją pilietiškumo kompetencijų ir antikorupcinio ugdymo srityje pagal akredituotą Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos 270 val. nacionalinę pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programą – „Antikorupcinė aplinka švietimo įstaigoje“. Ši programa įgyvendinama bendradarbiaujant su Specialiųjų tyrimų tarnyba. Nuo 2024 m. spalio 1 d. pagal ją mokėsi ir 2025 m. sausio mėnesį baigė 32 asmenys. Planuojama, kad 2025 m. bus priimta dar 30 asmenų.

Sukurtas pedagogų kvalifikacijos tobulinimo modelis, paremtas bendradarbiavimu su ekspertais ir aktualių turiniu. Vis dėlto, praktinis įgyvendinimas kol kas išlieka fragmentiškas ir dabartinis mastas yra per siauras. Todėl siekiant efektyvaus antikorupcinio sąmoningumo ugdymo, būtina plėsti programos taikymą įtraukiant daugiau pedagogų rengimo centrų, užtikrinant reguliarių ir vienodą pedagogų kompetencijų stiprinimą nacionaliniu mastu.

Dabartinis priemonės rodiklis „mokinių skaičius <...>“ pateikia absoliučius skaičius (175 000; 384 000; 388 000), kurie priklauso nuo bendro mokinių skaičiaus šalyje. Kadangi mokinių skaičius yra kintantis – gali didėti ar mažėti, priemonės rodiklį nuspėti ateičiai sudėtinga, tačiau pagal jį turi būti matuojamas priemonės įgyvendinimas. Antrus metus iš eilės rodiklio skaičius nepasiekiamas, tačiau faktiškai priemonė pasiekia 100 proc. tikslinės auditorijos. Atsižvelgiant į tai, priemonė vertinama 2024 m. kaip įgyvendinta.

Naujojo Darbotvarkės įgyvendinimo plano rengimo metu atkreiptinas dėmesys į tokio pobūdžio rodiklius. Šiose situacijose siūlytina rodiklį skaičiuoti kaip 100 proc. tam tikros tikslinės auditorijos, išvengiant konkretaus natūralaus skaičiaus, kai rodiklis dėl nuo vykdytojo nepriklausančių priežasčių yra kintantis.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos teigimu, tęsti priemonės įgyvendinimo stebėseną netikslinga, nes pagal atnaujintas ugdymo bendrąsias programas, kuriose nustatyta, kad pilietiškumo kompetencija ugdoma per visų mokomųjų dalykų pamokas, ugdoma 100 proc. bendrojo ugdymo mokinių visose bendrojo ugdymo mokyklose. Atsižvelgiant į svarbą užtikrinti antikorupcinį mokinių ugdymą kaip mokinių pilietiškumo kompetencijos ugdymo elementą, priemonės įgyvendinimo stebėseną tęsiama iki numatyto termino pabaigos.

1.1.2 priemonė – „Siekiant mažinti nepotizmo grėsmę, organizuoti socialinę kampaniją gyventojams (18 metų ir vyresniems) apie nepotizmo žalą valstybei ir visuomenei“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Gyventojų, dalyvavusių socialinėje kampanijoje, skaičius (2023 m. – 50 000; 2024 m. – 55 000; 2025 m. – 60 000); Gyventojų, kurie pasinaudotų giminystės ryšiais, kad gautų greičiau ir (ar) kokybiškesnę reikalingą paslaugą, dalis procentais (2023 m. – 25; 2024 m. – 21; 2025 m. – 17).
Atsakinga institucija:	Specialiųjų tyrimų tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 30 000; 2024 m. – 35 000; 2025 m. – 40 000;
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

⁷⁰ Specialiųjų tyrimų tarnybos 2022–2033 metų nacionalinė darbotvarkė korupcijos prevencijos klausimais 2023 metų stebėsenos ataskaita, p. 7.

Priemonės įgyvendinimo veiklos, įskaitant viešųjų pirkimų organizavimą ir kitus veiksmus, reikalingus galutiniam produktui sukurti, pradėtos vykdyti 2024 m. gavus finansavimą priemonės įgyvendinimui. Atsižvelgiant į tai, priemonė negali būti visa apimtimi vertinama pagal Plane nurodytas rodiklių reikšmes.

Socialinė kampanija „Karta, kuri siekia tikslo pati. #Nepotizmui NE“ buvo sukurta siekiant atkreipti dėmesį į nepotizmo problemą ir paskatinti jaunos žmonės siekti tikslų savo talentu ir pastangomis. Kampanijos metu buvo sukurtas 30 sekundžių vaizdo klipas su penkiais žinomais žmonėmis, kurie dalijosi įkvepiančiomis istorijomis. Kampanija vyko 2024 m. spalio–gruodžio mėnesiais ir apėmė įvairias komunikacijos priemones: specialų internetinį polapį <https://www.stt.lt/nepotizmuine>, socialinius tinklus, lauko ir vidaus reklamą.

Kampanijos metu sukurtas klipas buvo transliuojamas LRT televizijoje 29 kartus, pasiekdamas 25,9 % Lietuvos gyventojų, o radijo klipas skambėjo per LRT radiją ir internetinę platformą „Spotify“. Taip pat organizuotos laidos įvairiose platformose, išplatinti pranešimai spaudai, vykdyta reklama lauko ekranuose ir knygynuose. Socialiniuose tinkluose publikuoti įkvepiančių istorijų vaizdo įrašai, kuriuos palaikė nuomonės formuotojai. Prie kampanijos prisidėjo ir švietimo įstaigos, skleisdamos informaciją savo kanalais.

2024 m. gyventojų, kuriuos pasiekė socialinė kampanija, skaičius – 222 840 (planuotas dalyvavusių skaičius – 55 000). Rodiklis – gyventojų, kurie pasinaudotų giminystės ryšiais, kad gautų greičiau ir (ar) kokybiškesnę reikalingą paslaugą, dalis procentais – vertinamas atliekant „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ tyrimą. Šis tyrimas 2024 m. buvo vykdytas anksčiau, nei vyko socialinė kampanija⁷¹. Be to, atsižvelgiant į tai, kad kampanijos sklaida prasidėjo spalio-gruodžio mėnesiais, poveikio rodiklis turėtų būti skaičiuojamas tik po sklaidos, todėl jis galėtų būti vertinamas nuo 2025 m.

Atsižvelgiant į tai, kad atlikti visi priemonės veiksmai 2024 m., tačiau dėl ne nuo vykdytojo priklausančių priežasčių priemonės įgyvendinimas prasidėjo vėliau nei numatyta Plane, kas turėjo poveikį rodiklio skaičiavimo laikotarpiui, – vertinama, jog priemonė 2024 m. įgyvendinta.

2025 m. II pusmetyje planuojama įgyvendinti socialinę kampaniją, nukreiptą į bendrą visuomenės dalį ir siekį atkreipti dėmesį į nepotizmo problemą.

1.1.3 priemonė: „Organizuoti socialinę kampaniją, skirtą visuomenės antikorupciniam sąmoningumui stiprinti“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Gyventojų, dalyvavusių socialinėje kampanijoje, skaičius (2023 m. – 50,000; 2024 m. – 55 000 ; 2025 m. – 60,000).
Atsakinga institucija:	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija).
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 51 000; 2024 m. – 51 000; 2025 m. – nenumatyta;
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Įgyvendinant priemonę, 2023 m. socialinė kampanija nebuvo vykdyta – spėta atlikti viešojo pirkimo organizavimo darbus įsigyjant antikorupcinės komunikacijos kampanijos kūrybos paslaugas. 2023 m. lapkričio 8 d. buvo pasirašyta sutartis, pagal kurią tiekėjas pateikė kūrybinę idėją, skirtą aktualizuoti korupcijos temą sveikatos apsaugos sistemoje, perteikiant ją paprastai bei suprantamai visuomenei ir sveikatos priežiūros specialistams. Taip pat buvo parengta jos 3 metų viešinimo strategija, numatytos reklamos ar žiniasklaidos priemonės, kurios yra pasitelkiamos komunikuoti apie kampaniją.

2024 m. rugsėjo 12 d. buvo pasirašyta sutartis su tiekėju dėl socialinės kampanijos „Kyšininkavimas yra žalingas įprotis“ reklamos viešinimo paslaugų. Paslaugų teikėjas parengė media planą, kuriame integravo banerinę reklamą „Google“ ir „Meta“ platformose (Facebook, Instagram), bei

⁷¹ Tyrimas „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2023–2024 m.“ vyko 2024 m. sausio – birželio mėn., o socialinė kampanija – spalio – gruodžio mėn.

pasitelkė nuomonės formuotojus. Per kampanijos laikotarpį (iki 2024 m. gruodžio 17 d.) „Google“ reklama buvo parodyta daugiau nei 4 mln. kartų, „Meta“ – per 2 mln. kartų. Trys nuomonės formuotojai, turintys 97 tūkst., 67 tūkst. ir 58 tūkst. sekėjų, sukūrė turinį, kurį peržiūrėjo daugiau nei 100 tūkst. žmonių.

Socialinę kampaniją pamatė daugiau nei 400 000 unikalių vartotojų (planuotas dalyvavusių skaičius – 55 000).

Šios priemonės apimtyje „dalyvavusių socialinėje kampanijoje“ skaičius vertinamas prilyginant kampaniją pamačiusių skaičiui, nes sklaida neapėmė laidų ar kitokio formato, kuriame pasireikštų dalyvavimas. Numatytas rodiklis – „gyventojų, dalyvavusių socialinėje kampanijoje, skaičius“ – matuoja kampanijos aprėptį. Kampaniją pamačiusių skaičius yra ženkliai didesnis ir jis rodo efektyvią kampanijos sklaidą, tačiau, skirtingai nuo 1.1.2 priemonės, nebus vertinamas kampanijos poveikis nei trumpuoju, nei ilguoju laikotarpiu. Į tai atkreiptinas dėmesys naujojo laikotarpio plane planuojant su socialinių kampanijų sklaida susijusias priemones.

1.1.4 priemonė: „Atnaujinti sveikatos mokslų studijų kryptių grupės (medicina, odontologija, burnos priežiūra, visuomenės sveikata, farmacija, rehabilitacija, mityba, slauga ir akušerija, medicinos technologijos, kosmetologija) studijų kryptių aprašus, įtraukiant į juos nuostatą dėl antikorupcinės tematikos atitinkamose studijų programose“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Atnaujintų sveikatos mokslų studijų kryptių grupės studijų kryptių aprašų, į kuriuos įtrauktos nuostatos dėl antikorupcinės tematikos, dalis procentais (2023 m. – 30; **2024 m. – 70**; 2025 m. – 100).

Atsakinga institucija: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2023–2025 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: **Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.**

Įgyvendinant priemonę 2024 m. Švietimo, mokslo ir sporto ministras patvirtino pakeitimus aprašų šių studijų kryptių: 1) burnos priežiūros⁷², 2) medicinos technologijų⁷³, 3) mitybos⁷⁴ ir 4) visuomenės sveikatos⁷⁵. Aprašuose papildyta, kad baigę studijų programas ir įgiję atitinkamą profesinę kvalifikaciją asmenys profesinėje veikloje turi gebėti atpažinti bei tinkamai reaguoti į korupcijos reiškinius, demonstruoti moralinę atsakomybę už savo veiklos poveikį visuomeninei, ekonominei, kultūrinei raidai, gerovei ir aplinkai.

100 proc. asmenų, studijuosiančių pagal 7 studijų kryptis⁷⁶, priklausančias sveikatos mokslų studijų kryptių grupei (medicinos, odontologijos, burnos priežiūros, visuomenės sveikatos, rehabilitacijos, mitybos, medicinos technologijų), įgis antikorupcinės tematikos žinių, formuos antikorupcines kompetencijas.

2024 m. rodiklis – atnaujintų sveikatos mokslų studijų kryptių grupės studijų kryptių aprašų, į kuriuos įtrauktos nuostatos dėl antikorupcinės tematikos, dalis procentais 70 proc. – pasiektas⁷⁷, priemonė įgyvendinta.

⁷² Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. V-316 „Dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. V-1895 „Dėl Burnos priežiūros studijų krypties aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁷³ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. V-1425 „Dėl Medicinos technologijų studijų krypties aprašo patvirtinimo“.

⁷⁴ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. V-1422 „Dėl Mitybos studijų krypties aprašo patvirtinimo“.

⁷⁵ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. V-1421 „Dėl Visuomenės sveikatos studijų krypties aprašo patvirtinimo“.

⁷⁶ 2023 m. antikorupcinėmis nuostatomis buvo papildyti trys studijų kryptių aprašai (medicinos, rehabilitacijos, odontologijos).

⁷⁷ Iš 10 aprašų 2023 m. atnaujinti 3, o 2024 m. – dar 4.

1.2. Uždavinsys – skatinti atsparumo korupcijai standartų diegimą privačiame sektoriuje

Plane numatyta 1 priemonė skatinti atsparumo korupcijai standartų diegimą privačiame sektoriuje per „Skaidrumo akademijos“ projektą.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
1.2.1.	Įtraukti privataus sektoriaus subjektus į projektą „Skaidrumo akademija“, siekiant skatinti antikorpucinių standartų ir kompetencijų diegimą privačiame sektoriuje.	2023–2025	50%	Įgyvendinta	Įgyvendinta iš dalies

1.2.1 priemonė „Įtraukti privataus sektoriaus subjektus į projektą „Skaidrumo akademija“, siekiant skatinti antikorpucinių standartų ir kompetencijų diegimą privačiame sektoriuje“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Į projektą įtrauktų subjektų skaičius (2023 m. – 5; 2024 m. – 10 ; 2025 m. – 15); Naujai į projektą įtrauktų privataus sektoriaus subjektų, pasiekusių teigiamą pažangą, remiantis pakartotiniais antikorpucinės būklės ir pasiektos pažangos vertinimo rezultatais, po vienerių metų dalyvavimo projekte dalis procentais (2023 m. – 0; 2024 m. – 80 ; 2025 m. – 80).
Atsakinga institucija:	Specialiųjų tyrimų tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Įgyvendinant priemonę 2024 m., į „Skaidrumo akademiją“ įtrauktų privataus sektoriaus subjektų skaičius – 3⁷⁸. Nuo 2024 m. pavasario tiek naujų privataus sektoriaus subjektų įtraukimas, tiek 2023 m. dalyvio teisėmis įtrauktų privataus sektoriaus subjektų pasiektos pažangos matavimas 2024 m. „Skaidrumo akademijoje“ buvo laikinai sustabdytas dėl keičiamo „Skaidrumo akademijos“ turinio ir formato. Įvertinus „Skaidrumo akademijos“ veiklų įgyvendinimą (turinį, veiklų laikotarpius, pažangos matavimą ir kt.), bendradarbiaujant su „Skaidrumo akademijos“ mentoriais buvo tobulinama „Skaidrumo akademijos“ veikla, sukurtas naujasis „Skaidrumo akademijos“ formatas bei 2024 m. spalio 18 d. patvirtintas naujas veiklos reglamentas (toliau – Reglamentas⁷⁹). Esminiai įvykę pokyčiai privačiam sektoriui – „Skaidrumo akademiją“ baigęs dalyvis turės įgyvendinti jam pritaikytą korupcijai atsparios aplinkos kūrimo planą pagal visus plane numatytus siūlymus (anksčiau dalyvis galėjo rinktis atskirus modulius), optimizuotas „Skaidrumo akademijos“ užbaigimo laikotarpis.

Atsižvelgiant į naujus reikalavimus dalyviams ir Reglamento 30.1 p., turi būti parengta (pritaikyta) nauja privataus sektoriaus dalyvių pažangos matavimo metodika, o dalyviai turi tęsti ir užbaigti „Skaidrumo akademiją“ pagal naująją veiklos standartą. Privataus sektoriaus dalyvių pažangos matavimo metodikos pritaikymo procesas baigiamas 2025 m.

2024 m. vyko renginiai, skirti gerosios antikorpucinės patirties ir žinių dalinimuisi su verslo atstovais, bendradarbiavimui su verslu kuriant korupcijai atsparią aplinką:

- Balandžio 23 d. nuotolinis renginys „Pranešėjų apsaugos teorinis ir praktinis įgyvendinimas“, skirtas organizacijų darbuotojams, atsakingiems už savo organizacijos vidaus pranešimų kanalų diegimą bei veikimą. Patirtimi dalijosi atstovai iš viešojo ir privataus sektorių.
- Spalio 11 d. ir gruodžio 18 d. susitikimų su UAB „Thermo Fisher Scientific Baltics“ metu apsikeista geros valdysenos patirtimi, pristatyta „Skaidrumo akademijos“ veikla.
- Lapkričio 28 d. renginio metu su Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų atstovais, jų asociacijos nariais aptarta lyderystės kuriant skaidrumą tema, pristatyti naujausi „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys, atkreiptas dėmesys į užsienio pareigūnų papirkimo prevencijos svarbą bei pristatyta „Skaidrumo akademijos“ veikla privačiam sektoriui.

⁷⁸ Du kaip dalyviai, vienas kaip renginio pranešėjas.

⁷⁹ Prieiga internete: <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f3f50c418f8511efa605b9842742bf37>.

▪ Gruodžio 16 d. vykusiame susitikime su verslą vienijančiomis organizacijomis pristatytos galimybės verslui prisidėti prie strateginių antikorpinių gairių ministrams, Darbotvarkės įgyvendinimo 2026–2029 m. plano projekto rengimo, „Skaidrumo akademijos“ veiklos, taip pat galima Specialiųjų tyrimų tarnybos pagalba įgyvendinant ESG direktyvos⁸⁰ reikalavimus.

1.3. Uždavinys – plėtoti antikorpines kompetencijas viešajame sektoriuje

Antikorpinių kompetencijų viešajame sektoriuje plėtojimui Plane numatytos 3 priemonės, skirtos konkrečioms tikslinėms grupėms – ES fondų administravimą vykdančioms darbuotojams, profesinio mokymo įstaigų dalininkams ir savivaldybių Antikorpinių komisijų nariams. Jos orientuotos į antikorpinių žinių ir sąmoningumo stiprinimą per mokymus, diskusijas bei reputacijos reikalavimus, ugdyti gebėjimą atpažinti korupcijos rizikas bei skatinti etišką elgesį. 2024 m. turėjo būti įgyvendinamos 2 priemonės.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
1.3.1.	Siekiant kurti korupcijai atsparią aplinką, stiprinti viešojo sektoriaus darbuotojų sąmoningumą veikti skaidriai ir sąžiningai, atpažinti galimus korupcijos, sukčiavimo ir interesų konfliktų atvejus, netoleruoti korupcijos, sukčiavimo ar kito nesąžiningo elgesio, pranešti apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, organizuoti mokymus, seminarus, diskusijas ir gerosios patirties sklaidos renginius Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas programos (už kurių tinkamą įgyvendinimą yra atsakinga Lietuvos Respublikos finansų ministerija administruojantiems darbuotojams skaidrumo, kovos su korupcija ir sukčiavimu, interesų konfliktų valdymo ir pažeidimų administravimo temomis.	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta
1.3.2.	Nustatyti reikalavimus, kad valstybės ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigų dalininkais galėtų tapti tik nepriekaištingos reputacijos fiziniai ir juridiniai asmenys.	2024, 2025	25%	–	Įgyvendinta iš dalies
1.3.3.	Siekiant antikorpinių kompetencijų savivaldoje ugdymo ir stiprinimo, parengti mokymų programą ir organizuoti mokymus savivaldybės tarybų sudarytų Antikorpinių komisijų nariams ir jų pirmininkams.	2023, 2025	50%	Įgyvendinta	–

1.3.1 priemonė: „Siekiant kurti korupcijai atsparią aplinką, stiprinti viešojo sektoriaus darbuotojų sąmoningumą veikti skaidriai ir sąžiningai, atpažinti galimus korupcijos, sukčiavimo ir interesų konfliktų atvejus, netoleruoti korupcijos, sukčiavimo ar kito nesąžiningo elgesio, pranešti apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, organizuoti mokymus, seminarus, diskusijas ir gerosios patirties sklaidos renginius Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas programos (už kurių tinkamą įgyvendinimą yra atsakinga Lietuvos Respublikos finansų ministerija) administruojantiems darbuotojams skaidrumo, kovos su korupcija ir sukčiavimu, interesų konfliktų valdymo ir pažeidimų administravimo temomis“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Mokymų, seminarų, diskusijų ir gerosios patirties sklaidos renginių skaičius, mokymus išklausiusių darbuotojų dalis procentais (2023 m. – 3, ne mažiau kaip 30; **2024 m. – 3, ne mažiau kaip 30**; 2025 m. – 3, ne mažiau kaip 10).

Atsakinga institucija: Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija).

Įgyvendinimo terminas: 2023–2025 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

⁸⁰ ESG direktyva – ES teisinis aktas, turintis tikslą skatinti įmonių tvarumą ir atskleidimą apie ESG rizikas ir galimybes. ESG (angl. Environmental, Social, and Governance) apima aplinkosaugą, socialinę atsakomybę ir valdymą.

Igyvendindama priemonę 2024 m., Finansų ministerija organizavo penkis mokymo renginius ir iniciatyvas antikorpūcinėmis temomis:

- „Pasaulis be korupcijos“;
- „Kas yra korupcija?“;
- „Kokių veiksmų reikia imtis susidūrus su korupcija?“;
- „Kyšis ar dovana? Dovanų politika“;
- e-mokymai – „Nulinė tolerancija korupcijai“.

Pastaroji e-mokymo priemonė, įdiegta nuo 2024 m. kovo mėn., sudaro galimybę vartotojams prisijungti jiems patogiu metu, susipažinti su mokymų medžiaga ir tobulinti savo antikorpūcines žinias. Prie šių e-mokymų 2024 m. prisijungė 25 darbuotojai.

2024 m. organizuotų mokymo renginių skaičius viršija suplanuotą renginių skaičių. Mokymus 2024 m. išklausiusių darbuotojų dalis – 56 proc., planuota – ne mažiau kaip 30 proc.

1.3.2 priemonė: „Nustatyti reikalavimus, kad valstybės ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigų dalininkais galėtų tapti tik nepriekaištingos reputacijos fiziniai ir juridiniai asmenys“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Skaidrumo ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimus atitinkančių naujų valstybės ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigų dalininkų dalis procentais (2024 m. – 100; 2025 m. – 100).
Atsakinga institucija:	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.
Igyvendinimo terminas:	2024, 2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Igyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija numatė veiklas, būtinas priemonei įgyvendinti ir rodikliui pasiekti:

- Parengti Vyriausybės nutarimą, kuriame būtų nustatyti reikalavimai valstybinių ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigų dalininkams.
- Primant naujus profesinio mokymo įstaigų dalininkus, šių įstaigų savininko teisės ir pareigas institucijoms vertinti pretendentų atitiktį nustatytiems reikalavimams ir užtikrinti jų laikymąsi.

2024 m. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija parengė Vyriausybės nutarimo projektą „*Dėl Reikalavimų valstybės ir savivaldybės profesinio mokymo įstaigos dalininkams aprašo patvirtinimo*“ ir birželio mėnesį pateikė jį derinti suinteresuotoms institucijoms. Projekto derinimo metu paaiškėjo, jog rengiamas teisės aktas negali būti priimtas Vyriausybės nutarimu – tam reikalingi Lietuvos Respublikos Profesinio mokymo įstatymo pakeitimai, nes reikalavimai dalininkams ir jų pašalinimo mechanizmai turi būti nustatomi įstatymu. Atsižvelgdama į tai, ministerija planuoja tęsti priemonės įgyvendinimą parengusi reikalingo įstatymo projektą, kurį numatoma teikti Seimui 2025 m. rudens arba 2026 m. pavasario sesijoje.

Nors buvo atlikti reikšmingi parengiamieji darbai, priemonės įgyvendinimas dar nėra užbaigtas: priemonės įgyvendinimui reikalinga nustatyti reikalavimus, kad dalininkais galėtų tapti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, o tam pagal ministerijos kompetenciją reikalinga parengti būtino teisės akto projektą⁸¹. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu toks projektas dar nėra registruotas, reikalavimai, kad dalininkais galėtų tapti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, 2024 m. nebuvo nustatyti (kaip numatyta priemonės įgyvendinimo rodiklyje), 2024 m. priemonė laikytina įgyvendinta iš dalies.

Plane priemonės įgyvendinimo pabaiga siejama su 2025 m., todėl atkreiptinas dėmesys į būtinumą spartinti priemonės įgyvendinimą, siekiant pateikti įstatymo pakeitimo projektą Seimui 2025 m. rudens sesijoje.

⁸¹ Pastebėtina, kad priemonė nenurodo, kurio ar kurių teisės aktų projektus būtina parengti priemonės tikslui pasiekti – tai nustato ir įgyvendina už priemonę atsakingas vykdytojas.

1.4. Uždavinys – skatinti visuomenės informavimo priemonių antikorupcinį vaidmenį

Siekiant skatinti visuomenės informavimo priemonių antikorupcinį vaidmenį, Plane numatytos 2 priemonės, skirtos medijų rėmimo modelio atnaujinimui ir informacinės sistemos tobulinimui, siekiant skaidresnės žiniasklaidos. Abi priemonės turėjo būti įgyvendintos 2024 m.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
1.4.1.	Atnaujinti medijų rėmimo modelį, užtikrinantį paramos tvarumą, žiniasklaidos nepriklausomumą ir prioritetines paramos sritis.	2024	75%	Pradėta	Igyvendinta iš dalies
1.4.2.	Sukurti ir įdiegti papildomą Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinės sistemos funkcionalumą skaidrinant žiniasklaidos veiklą, kuris leistų šios sistemos naudotojams matyti konkrečios valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos sumokėtas lėšas viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams.	2024	75%	Pradėta	Igyvendinta iš dalies

1.4.1 priemonė: „Atnaujinti medijų rėmimo modelį, užtikrinantį paramos tvarumą, žiniasklaidos nepriklausomumą ir prioritetines paramos sritis“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Visuomenės informavimo priemonių naudojimo raštingumo lygis procentais (2021 m. – 48,7; **2024 m. – 50,2**).

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – Kultūros ministerija), Finansų ministerija, Švietimo mokslo ir sporto ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2024 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Igyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

2023 m. įsigaliojus Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo pakeitimams⁸², buvo įsteigtas Medijų rėmimo fondas (toliau – Fondas), kuris nuo 2024 m. pradėjo finansuoti prioritetines žiniasklaidos programas ir tiriamosios žurnalistikos stipendijas. 2024 m. vasario mėn. patvirtintos Fondo finansavimo taisyklės⁸³ buvo atnaujintos 2024 m. spalio mėn.⁸⁴ Atsakingo priemonės vykdytojo pateiktais duomenimis, buvo atlikti šie esminiai pakeitimai⁸⁵: 1) atsižvelgiant į žiniasklaidos sektoriaus pastabas, patikslinti reikalavimai pareiškėjams, pretenduojantiems gauti Fondo finansavimą; sudarytos sąlygos finansavimą gauti veiklą pradėjusiems viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams, taip pat ir žurnalistams; 2) patikslintos taisyklių nuostatos, siekiant pašalinti politinės veiklos (politikų) finansavimo galimybes finansavimą skiriant žiniasklaidos projektams; 3) sudarytos sąlygos tautinių mažumų žiniasklaidos sektoriaus dalyviams pretenduoti į Fondo finansavimą veiklai (sąlygos suvienodintos su regioninės žiniasklaidos finansavimo galimybėmis, tokiu būdu sprendžiant tautinių mažumų žiniasklaidos sektoriaus gyvybingumo klausimą); 4) siekiant didesnio informacinio prieinamumo, patikslinti projektų vertinimo kriterijai; 5) pašalinti netikslumai, sudarantys galimybę skirtingai interpretuoti taisyklių nuostatas.

Fondo veikla turėtų būti orientuota į kokybiško, etiško ir politiškai neutralaus turinio kūrimo rėmimą, siekiant žiniasklaidos pliuralizmo, kultūrų įvairovės bei informacijos prieinamumo visuomenėje. Dėl to tęsiant priemonės įgyvendinimą svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad galiojantis teisinis

⁸² Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 6, 19, 24, 27, 28, 48 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 19¹ ir 19² straipsniais įstatymas (2023 m. balandžio 25 d. Nr. XIV-1904). Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/379a1180e4b911ed9978886e85107ab2>.

⁸³ Patvirtintos 2024 m. vasario 29 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. IV-176.

⁸⁴ Atnaujintos 2024 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. IV-828.

⁸⁵ Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorupcinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą.

reguliavimas – nei Visuomenės informavimo įstatymas, nei Fondo finansavimo taisyklės – nenumato apribojimų politikams ar jų artimiems asmenims būti Fondo tarybos nariais, numatant esminį reikalavimą paskirtam Fondo tarybos nariu politikui sustabdyti narystę partijoje ir dalyvavimą jos veikloje iki kadencijos Fondo taryboje pabaigos, todėl išlieka opus Fondo politinio neutralumo klausimas. Tarp Fondo lėšų šaltinių teisinis reguliavimas numato išsamiau nereglamentuotas fizinių ir juridinių asmenų dovanojamas lėšas, kas kelia abejonių dėl Fondo veiklos nešališkumo. Taip pat Fondo finansavimo taisyklėse įtvirtinti pernelyg abstraktūs ir subjektyviai vertintini į finansavimą pretenduojančių subjektų paraiškų vertinimo kriterijai, išsamiau nedetalizuojant konkrečių balų diferencijavimo ir skyrimo tvarkos. Todėl išlieka poreikis tikslinti paraiškų vertinimo kriterijus juos išsamiai detalizuojant, bei vertinti įstatyme numatytų tikslų pasiekimą – orientavimąsi į kokybišką turinį, vertinti paramos poveikį bei pasiektus objektyviai pamatuojamus paramos rezultatus.

Priemonės atsakingo vykdytojo pateiktais duomenimis, 2025 m. numatoma toliau tobulinti teisinį reguliavimą – planuojama Visuomenės informavimo įstatymo pataisa, kuri patikslintų reikalavimus Fondo tarybos nariams.

Taip pat bus įgyvendinami Plano 2023 metų priemonių stebėsenos ataskaitoje pateikti pasiūlymai dėl 1.4.1 priemonės – tobulinti teisinį reglamentavimą, siekiant užtikrinti, kad būtų užkirsta galimybė Fondo finansuojamų projektų paraiškų vertinime dalyvauti su pareiškėjais susijusiems ir finansavimo skyrimu suinteresuotiems asmenims.

Rodiklio reikšmė – visuomenės informavimo priemonių naudojimo raštingumo lygis procentais – turėjo būti apskaičiuota atliekant 2024 m. periodinį gyventojų Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo lygio pokyčio įvertinimo tyrimą, tačiau Kultūros ministerijos teigimu, siekiant išlaikyti vienodą 4 metų periodiškumą (1-asis tyrimas vyko 2017 m., 2-asis – 2021 m.), 3-ojo tyrimo vykdymo laikas perkeltas į 2025 m.

Atsižvelgiant į tai, kad dar neužbaigta dalis veiksmų, vertinama, jog priemonė įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

1.4.2 priemonė: „Sukurti ir įdiegti papildomą Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinės sistemos funkcionalumą skaidrinant žiniasklaidos veiklą, kuris leistų šios sistemos naudotojams matyti konkrečios valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos sumokėtas lėšas viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Viešai skelbiamų duomenų apie Lietuvos žiniasklaidą (nuosavybę, pajamas, paramą ir kt.), kad būtų galima susidaryti objektyvų vaizdą apie joje skelbiamą informaciją, pakankamumas balais (2021 m. – 2,97; **2024 m. – 3,15**).

Atsakinga institucija: Kultūros ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2024 m.

Lėšų poreikis €: 2023 m. – 24 000;

2024 m. vertinimas: Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

2023 m. rugsėjo mėnesį Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje (toliau – VIRSIS) įdiegtas papildomas funkcionalumas, susijęs su įstaigų viešinimo lėšų atvaizdavimu, kuris leidžia sistemos naudotojui matyti, kokios įstaigos yra skyrusios biudžeto lėšas konkrečioms viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams. Sukurta techninė galimybė įstaigų į VIRSIS pateiktus duomenis paskelbti institucijų ir įstaigų interneto svetainėje. Taip pat 2023 m. organizuoti 2 nuotoliniai mokymai valstybės ir savivaldybių institucijų atstovams dėl duomenų pateikimo į sistemą ir skelbimo (dalyvavo 280 dalyvių). Pagal Kultūros ministerijos pateiktą informaciją, priemonės įgyvendinimui skirti veiksmai iš esmės baigti 2023 m.

Viešai skelbiamų duomenų apie Lietuvos žiniasklaidą (nuosavybę, pajamas, paramą ir kt.), kad būtų galima susidaryti objektyvų vaizdą apie joje skelbiamą informaciją, pakankamumas balais – 2024 m. neapskaičiuotas dėl Kultūros ministerijos siekio išlaikyti ketverių metų tyrimo periodiškumą ir nukeliant tyrimą į 2025 m. Pastebėtina, kad ministerijai 2023 m. teikiant informaciją buvo pažymima,

kad priemonės rezultato rodiklio pasiekimas bus vertinamas 2024 m., kaip numatyta Plane, tačiau pagal naujai pateiktus duomenis tai nebuvo įgyvendinta. Atsižvelgiant į tai, kad nėra rodiklio, pagal kurį būtų įmanomas vertinimas, ar atlikti veiksmai galėjo būti pakankami priemonės apimtyje, priemonė vertintina kaip įgyvendinta iš dalies ir stebėseną tęsis iki rodiklio reikšmės pasiekimo.

Atkreiptinas dėmesys, kad planuojant priemonių rodiklius naujojo laikotarpio plane, turi būti įvertinamas rodiklių apskaičiavimo periodiškumas, prireikšus laiku teikiama informacija apie rodiklio apskaičiavimo laikotarpio netinkamumą. Esant poreikiui keisti Plane numatytas reikšmes ar laikotarpius, turi būti kreipiamasi dėl Plano pakeitimo ir rengiamas Vyriausybės nutarimo projektas.

II Kryptis – siekti tvarių, neteisėtai įtakai atsparių politinių, valdymo, administracinių ir finansinių sprendimų bei kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų

2.1. Uždavinys – tobulinti teisėkūros procesą

Plane numatytos 2 priemonės teisėkūros procesui tobulinti. 2024 m. suplanuota viena tęstinė priemonė. Antros priemonės, kurios terminas suėjo 2023 m., įgyvendinimas tęsėsi 2024 m.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.1.1.	Šalinti teisinio reguliavimo trūkumus, stiprinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą, nustatyti papildomas kontrolės priemones, siekiant sukurti korupcijai atsparesnę sistemą – efektyviau identifikuoti neteisėtai sudarytas sąlygas ES paramai gauti.	2023–2025	67%	Igyvendinta	Igyvendinta
2.1.2.	Tobulinti teisinį reglamentavimą, siekiant užtikrinti, kad savivaldybėse sprendimai dėl patikėjimo teise valdomų ir naudojamų valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos ir hidrotechnikos statinių rekonstravimo, remonto, priežiūros ir avarinių remonto darbų atlikimo būtų priimami skaidriai.	2023	50%	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta iš dalies

2.1.1 priemonė: „Šalinti teisinio reguliavimo trūkumus, stiprinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą, nustatyti papildomas kontrolės priemones, siekiant sukurti korupcijai atsparesnę sistemą – efektyviau identifikuoti neteisėtai sudarytas sąlygas ES paramai gauti“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Atliktų atrankinių papildomų padalinių veiklos patikrinimų dalis procentais nuo suplanuotų patikrinimų (2023 m. – 100; **2024 m. – 100**; 2025 m. – 100).

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė mokėjimo agentūra), Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija).

Įgyvendinimo terminas: 2023–2025 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: **Igyvendinta, stebėseną tęsiama.**

2024 m. lapkričio 28 d. įvyko vidiniai mokymai Nacionalinės mokėjimo agentūros darbuotojams temomis „Korupcijos prevencija NMA: teorija ir praktika“ ir „Interesų konfliktų valdymas ir prevencija – darbuotojo etika priiminėjant sprendimus“, kuriuose dalyvavo 327 Nacionalinės mokėjimo agentūros darbuotojai, administruojantys Europos Sąjungos paramą.

2024 m. atlikti 258 paramą administruojančių padalinių darbo kokybės patikrinimai ir Kontrolės departamento atliktų patikrų kokybės patikrinimai (planuota – 160 patikrinimų). Nustatyti neatitikimai: Kontrolės departamento teritorinių patikrų vietoje skyrių darbuotojų atžvilgiu – 7 patikrinimų metu; administruojančių padalinių darbuotojų atžvilgiu – 17 patikrinimų metu.

Nacionalinė mokėjimo agentūra 2024 m. pateikė 39 siūlymus dėl darbo ir patikrų kokybės patikrinimų, kurių įgyvendinimo stebėseną baigta 2024 m., įgyvendinta 100 proc. pasiūlymų. Taip pat patikrinti visi (iš viso gauti šeši) 2024 m. „Pasiūlymų linija“ gauti pranešimai apie galimą pažeidimą, kai Kontrolės departamentas atlieka galimų pažeidimų tikrinimus, bet neatitikimų nenumatyta.

2.1.2 priemonė: „Tobulinti teisinį reglamentavimą, siekiant užtikrinti, kad savivaldybėse sprendimai dėl patikėjimo teise valdomų ir naudojamų valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos ir hidrotechnikos statinių rekonstravimo, remonto, priežiūros ir avarinių remonto darbų atlikimo būtų priimami skaidriai“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakinga institucija:	Žemės ūkio ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2023 m. (įgyvendinta iš dalies, todėl stebėseną pratęsta).
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Priemonėje numatytas teisinio reglamentavimo dėl patikėjimo teise valdomų ir naudojamų valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos ir hidrotechnikos statinių tobulinimas apima:

1. rekonstravimo, remonto, priežiūros – t. y. planinius darbus;
2. avarinius remonto darbus.

Įgyvendindama priemonę, Žemės ūkio ministerija 2023 m. parengė ir 2024 m. patvirtino *Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir sistemų avarinių gedimų šalinimo ir remonto darbų prioritetų nustatymo tvarkos aprašą*⁸⁶, kuris įsigaliojo nuo 2025 m. sausio 1 d. Šiame dokumente nustatyta tvarka, pagal kurią avariniai gedimai šalinami nedelsiant, o neavarinių – pagal sudaromą prioritetinį sąrašą. Šis sąrašas integruojamas į ateinančių metų savivaldybės melioracijos darbų programą, taip užtikrinant darbų skaidrumą ir nuoseklų planavimą.

Kita vertus, nors savivaldybės yra įpareigosios⁸⁷ parengti ir patvirtinti melioracijos statinių priežiūros, remonto ir rekonstravimo darbus 3 metams, šiuo metu trūksta vieningos, visoms savivaldybėms privalomos tokios planavimo tvarkos. Kadangi būtent šiuose planuose įtvirtinami planuojami didesnės vertės melioracijos statinių rekonstravimo darbai (investiciniai projektai) ir jų eiliškumas, būtina nustatyti aiškius ir skaidrius šių planų sudarymo principus. Tai užtikrintų efektyvų valstybės lėšų panaudojimą bei sustiprintų viešųjų sprendimų skaidrumą vietos lygmeniu.

Atsižvelgiant į tai, kad pasikeitus teisiniam reguliavimui⁸⁸ buvo būtina atnaujinti ir suvienodinti savivaldybių ir Žemės ūkio agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Žemės ūkio agentūra) veiklą planuojant melioracijos statinių priežiūros, remonto ir rekonstravimo darbus, buvo inicijuotas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. sausio 31 d. įsakymo Nr. 3D-36 „Dėl melioracijos techninio reglamento MTR 1.12.02:2016 „Melioracijos darbų valstybinės priežiūros ir melioracijos sistemos naudojimo valstybinės priežiūros taisyklės“ patvirtinimo“ pakeitimas, išdėstant jį nauja redakcija.

Žemės ūkio ministerijos teigimu, derinant veiksmus su Žemės ūkio agentūra, buvo rastas bendras sprendimas dėl vieningos metodikos, kuria būtų nustatyta standartinė forma savivaldybių 3 metų planams, susijusiems su melioracijos statinių priežiūra, remontu ir rekonstravimu, parengimo. Šiuo metu rengiamas Žemės ūkio ministro 2013 m. kovo 21 d. įsakymo Nr. 3D-211 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudojimo, būklės vertinimo ir melioracijos darbų finansavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektas. Jis bus papildytas standartine Melioracijos programos 3 metams forma, kuri užtikrins vienodą informacijos pateikimą visose savivaldybėse ir palengvins suinteresuotų institucijų vertinimą.

⁸⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2024 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. 3D-744, prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/2baf6476910a11efa605b9842742bf37>.

⁸⁷ *Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudojimo ir priežiūros, būklės vertinimo, darbų apimčių nustatymo, melioracijos sistemų apsaugos, melioracijos darbų finansavimo ir melioracijos statinių nurašymo taisyklių*, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. 3D-211, 19.1 p., prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.445062/asr>.

⁸⁸ 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies pakeitimai, kuriais nustatyta, kad melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą atlieka žemės ūkio ministro įgaliota institucija. Žemės ūkio ministro 2023 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. 3D-519 funkcijas pavesta vykdyti Žemės ūkio agentūrai.

2.2. Uždavinys – veiksmingiau valdyti interesų konfliktus

Siekiant veiksmingesnio interesų konfliktų valdymo, Plane numatytos 5 priemonės, iš kurių dvi 2023 m. įgyvendintos. 2024 m. vykdytos 3 priemonės.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.2.1	Parengti interesų derinimo rizikų vertinimo metodiką už Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo įgyvendinimą atsakingiems asmenims.	2024, 2025	50%	–	Igyvendinta
2.2.2	Parengti nuotolinių mokymų medžiagą, skirtą už viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimą atsakingiems asmenims.	2024, 2025	50%	–	Igyvendinta
2.2.3	Siekiant skaidrumo ir viešojo intereso užtikrinimo, atlikti Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo įgyvendinimo kontrolės mechanizmo įgyvendinimo analizę ir pateikti sprendimus.	2024	100%	–	Igyvendinta
2.2.4	Identifikuoti rizikingų paramos teikimo atvejų kriterijus ir atlikti pirminę juos atitinkančių paramos teikimo atvejų analizę.	2023	100%	Igyvendinta	–
2.2.5	Atlikus užsienio šalių sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo finansavimo mechanizmo analizę, priimti sprendimus dėl profesinės kvalifikacijos finansavimo mechanizmo tobulinimo.	2023	100%	Igyvendinta	–

2.2.1 priemonė: „Parengti interesų derinimo rizikų vertinimo metodiką už Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo įgyvendinimą atsakingiems asmenims“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Su parengta metodika susipažinusių ir apmokytų ją taikyti atsakingų asmenų skaičius (2024 m. – 100; 2025 m. – 200).

Atsakinga institucija: Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.

Įgyvendinimo terminas: 2024, 2025 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Igyvendinta, stebėseną tęsiama.

2024 m. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisija parengė Interesų derinimo rizikų vertinimo metodiką už Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) įgyvendinimą atsakingiems asmenims⁸⁹. Su metodika supažindinta 180 valstybės institucijų ir įstaigų atstovų bei 112 savivaldybių institucijų atstovų. Mokymų metu buvo aptartas teisinis bei praktiniai metodikos įgyvendinimo aspektai bei akcentuota, jog ši priemonė yra veiksminga interesų konflikto situacijos valdymo priemonė, kuri užtikrina sklandų ir nepertraukiamą organizacijos veiklos sprendimų priėmimo procesą ir prisideda prie skaidrios viešojo sektoriaus veiklos.

2.2.2 priemonė: „Parengti nuotolinių mokymų medžiagą, skirtą už VPIDĮ nuostatų įgyvendinimą atsakingiems asmenims“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Nuotoliniuose mokymuose dalyvavusių ir su šių mokymų medžiaga susipažinusių atsakingų asmenų skaičius (2024 m. – 100; 2025 m. – 200).

Atsakinga institucija: Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.

Įgyvendinimo terminas: 2024, 2025 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Igyvendinta, stebėseną tęsiama.

Siekiant padėti deklaruojantiems geriau suprasti, kaip taikyti VPIDĮ nuostatas bei tinkamai deklaruoti interesus, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija 2024 m. parengė nuotolinių mokymų kursą temomis „Privačių interesų deklaravimas“, „Interesų konflikto identifikavimas ir valdymas“,

⁸⁹ Metodika patvirtinta Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2024 m. sausio 24 d. protokoliniu sprendimu.

„Apribojimai pasibaigus tarnybai“. Nuotoliniai mokymai prieinami 24/7 per PINREG – privačių interesų registrą.

Šiuos mokymus 2024 m. baigė iš viso 10 379 asmenys, iš kurių – 364 už VPIDĮ nuostatų įgyvendinimą atsakingi asmenys.

2.2.3 priemonė: „Siekiant skaidrumo ir viešojo intereso užtikrinimo, atlikti Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo įgyvendinimo kontrolės mechanizmo įgyvendinimo analizę ir pateikti sprendimus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Finansų ministerija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI).
Įgyvendinimo terminas:	2024 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

2023 m. Specialiųjų tyrimų tarnyba kartu su VMI identifikavo rizikingų paramos teikimo atvejų kriterijus ir sudarė šių kriterijų sąrašą. Remiantis išskirtais kriterijais ir atvejų analize, VMI atliko 2021–2022 m. suteiktos ir gautos paramos rizikingumo vertinimą.

Prisidedant prie priemonės įgyvendinimo 2024 m. Specialiųjų tyrimų tarnyboje buvo tęsiami analitinės antikorpucinės žvalgybos veiksmai, siekiant detaliau įvertinti galimą gautos ir suteiktos paramos rizikingumą ir (ar) identifikuoti galimas korpucinio pobūdžio rizikas, siekiant atlikti Labdaros ir paramos įstatymo įgyvendinimo kontrolės mechanizmo įgyvendinimo analizę. Analizės metu įvertinus priskirtų rizikos kriterijų efektyvumą „rizikingo“ subjekto atrankai pagal atskiro kriterijaus pasiskirstymą (dažnį) ir poveikį, teisinę formą, rizikingumo pasiskirstymą pagal savivaldybes, ekonominės veiklos pobūdį, buvo nustatyti preliminarūs požymiai, apibūdinantys padidintos rizikos paramos gavėjo (teikėjo) profilį bendrąja prasme. Taip pat buvo atliktas galimų korpucijos rizikų nustatymas paramos gavimo ir viešųjų pirkimų srityje. Nustatyta, kad analitinės antikorpucinės žvalgybos patikrinimo rezultatai nesuapponuoja konkrečių rizikų ar grėsmių, susijusių su galiojančiu labdaros ir paramos teisiniu reguliavimu ir (ar) Labdaros ir paramos įstatymo įgyvendinimo kontrolės mechanizmo veikimu.

Nors analizės metu buvo nustatyti rizikos kriterijai ir jų pasiskirstymo pjūviai, taip pat preliminarūs padidintos rizikos profilio požymiai, vis dėlto nenustatyta tokių kriterijų ar jų kombinacijų, kurios sudarytų pagrindą algoritmiškai ar sistemingai nustatyti rizikingus paramos teikimo ar gavimo atvejus. Nustatyti kriterijai ar jų kategorijos galėtų būti pasitelkti kaip papildomi rizikos indikatoriai atliekant individualių subjektų priežiūros ar kontrolės veiksmus, siekiant užkirsti kelią galimoms sukčiavimo, pinigų plovimo ar korpucijos rizikoms.

Pažymėta, kad sėkmingam priemonės įgyvendinimui bei tolesniam skaidrumo ir viešojo intereso labdaros ir paramos srityje užtikrinimui itin svarbus tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Todėl 2024 m. gruodžio 13 d. VMI pateikė Specialiųjų tyrimų tarnybai papildytą 2013 m. bendradarbiavimo susitarimą⁹⁰ numatant teikti duomenis apie suteiktą ir gautą labdarą bei paramą pagal rašytinį Specialiųjų tyrimų tarnybos prašymą.

2.3. Uždavinys – mažinti neteisėto lobizmo įtaką

Neteisėto lobizmo mažinimui Plane numatyta 1 tęstinė priemonė, pradėta įgyvendinti 2024 m.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.3.1	Parengti nuotolinių mokymų medžiagą, skirtą institucijų ir įstaigų vadovų paskirtimeis už Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo nuostatų įgyvendinimą atsakingiems asmenims.	2024, 2025	50%	–	Įgyvendinta

⁹⁰ „Dėl 2013 m. birželio 14 d. bendradarbiavimo sutarties Nr. (1.11-04-2) 23-38/8-74 pakeitimo“.

3.1.2 priemonė: „Parengti nuotolinių mokymų medžiagą, skirtą institucijų ir įstaigų vadovų paskirtimeis už Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo nuostatų įgyvendinimą atsakingiems asmenims”.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nuotoliniuose mokymuose dalyvavusių ir su šių mokymų medžiaga susipažinusių atsakingų asmenų skaičius (2024 m. – 100; 2025 m. – 200).
Atsakinga institucija:	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.
Įgyvendinimo terminas:	2024, 2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, atsižvelgdama į tai, kad lobistinę įtaką galintiems patirti asmenims dažnai kyla klausimų, kaip atpažinti lobistinę veiklą ir kaip elgtis ją patyrus, siekdama supažindinti su Lobistinės veiklos įstatymo nuostatomis, 2024 m. parengė nuotolinių mokymų kursą „Lobistinė veikla”. Nuotoliniai mokymai prieinami 24/7 per PINREG – privačių interesų registrą.

Šiuos mokymus 2024 m. baigė iš viso 1602 asmenys, iš kurių: 239 įstaigų vadovų paskirti už Lobistinės veiklos įstatymo nuostatų įgyvendinimą atsakingi asmenys, bei 127 vadovai.

2.4. Uždavinys – kurti pažangią ir konkurencingą valstybės tarnybą

Siekiant pažangios ir konkurencingos valstybės tarnybos, Plane numatytos 2 priemonės. Pirmoji priemonė įgyvendinta visiškai 2023 m., antroji – tęstinė per visą Plano laikotarpį.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.4.1	Parengti žmogiškųjų išteklių standartizuoto valdymo valstybės tarnyboje kultūros naudotojo vadovą bei valstybės tarnybą reglamentuojančius teisės aktus ir jų pagrindu didinti įstaigų ir jų padalinių vadovų ir (ar) žmogiškųjų išteklių valdymo specialistų atsparumą korupcijai.	2023	100%	Įgyvendinta	–
2.4.2	Nustatyti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams metines užduotis (parengti lūkesčių laiškus), susijusias su korupcijos prevencijos priemonių įdiegimu jų vadovaujamosiose įstaigose.	2023–2025	50%	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta

2.4.2 priemonė: „Nustatyti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams metines užduotis (parengti lūkesčių laiškus), susijusias su korupcijos prevencijos priemonių įdiegimu jų vadovaujamosiose įstaigose“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Vadovų, kuriems nustatytos metinės užduotys, susijusios su korupcijos prevencijos priemonių įdiegimu jų vadovaujamosiose įstaigose, dalis procentais (2023 m. – 7; 2024 m. – 9; 2025 m. – 11).
Atsakinga institucija:	Viešojo valdymo agentūra.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Viešojo valdymo agentūros veiksmai priemonės apimtyje vertinami pagal vykdytojo kompetenciją, nes už įstaigų vadovų metinių užduočių, susijusių su korupcijos prevencijos priemonių įdiegimu jų vadovaujamosiose įstaigose tiesiogiai atsakingi yra atitinkamo lygmens valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovus į pareigas priimančios subjektai, kurių aktyvus įsitraukimas būtinas rezultatui pasiekti.

Viešojo valdymo agentūra parengė *Gaires dėl susitarimo su įstaigos vadovo pareigas priimančiu asmeniu dėl pagrindinių jo kadencijos laikotarpio ir (ar) tam tikrų jo etapų veiklos tikslų ir rezultatų*⁹¹, akcentuojant, kad vienas iš valdysenos tikslų, kuriuo siekiama valdyti įstaigos procesus, yra korupcijos prevencija ir yra būtina nustatyti tikslus korupcijos prevencijos priemonėms diegti.

2024 m. Viešojo valdymo agentūra atliko stebėseną ir metinių užduočių (Gairėse minimų susitarimų) analizę. Stebėsenos metu buvo vertinti visi tuo metu sudaryti 78 įstaigų vadovų susitarimai.

⁹¹ Prieiga internete: <https://vva.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/1/Wz-4g1kRJ7A.pdf>.

Iš jų 50 yra nustatyti būtini tikslai, kuriais siekiama diegti korupcijos prevencijos priemones. Atsižvelgiant į vadovų, kuriems yra reikalavimas teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais sudaryti susitarimus, skaičių – 113, pasiektas 44 proc. įgyvendinamumas.

Taip pat Viešojo valdymo agentūra 2024 m. teikė įstaigoms metodinę pagalbą dėl susitarimų su įstaigų vadovais nustatymo (viešos konsultacijos, konsultacijos individualios, raštu, el. paštu).

Kaip jau atkreiptas dėmesys praėjusių metų stebėsenos ataskaitoje, priemonės rodiklių reikšmės, atsižvelgiant į bendrą vadovų skaičių, yra neambicingos (2023 m. – 7 proc.; 2024 m. – 9 proc.; 2025 m. – 11 proc.), Plano galiojimo pabaigoje rodiklis nesieks 100 proc. dirbančių vadovų. Pagal Planą, jam pasibaigus tik 11 proc. vadovų turėtų gauti lūkesčių laiškus (dėl priemonės įgyvendinamumo, šiuo metu pasiektas jau 44 proc. rodiklis), tad lieka neaišku, kas pasibaigus Planui bus su likusia vadovų dalimi bei kuriais kriterijais vadovaujantis kai kurie vadovai buvo prioretizuoti nustatant metines užduotis.

Papildomai pastebėtina, kad įvertinus atsitiktinės atrankos būdu atrinktų susitarimų turinį, atkreiptinas dėmesys į formalų priemonės įgyvendinimą, pavyzdžiui, kai kuriuose susitarimuose korupcijos prevencijos klausimai susitarime nėra paliečiami. Tai suponuoja išvadą, kad į pareigas skiriančiam asmeniui nėra žinomos rizikos, kurios turėtų būti spręstinos kuriant korupcijai atsparią aplinką. Kitais atvejais yra nurodomos aiškios kryptys, paremtos anksčiau nustatyta problematika⁹². Atsižvelgiant į tai, stiprintinas susitarimų turinys vengiant formalaus priemonės įgyvendinimo. Tam susitarimą rengiantis subjektas turėtų bendradarbiauti su už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingais subjektais savo ir pavaldžiose įstaigose.

2.5. Uždavinys – stiprinti politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansinės veiklos kontrolę

Politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansinės veiklos kontrolės stiprinimui Plane numatyta 1 tęstinė priemonė.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.5.1	Siekiant rinkimų finansavimo proceso skaidrumo ir teisėtumo, rinkimų organizavimo efektyvumo, vykdyti mokymus rinkimų organizatoriams, politinių kampanijų dalyviams ir jų išdininkams, viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams skaidraus finansų tvarkymo, politinės reklamos ir jos žymėjimo, pažeidimų tyrimo, galimų papirkimo atvejų tyrimo klausimais.	2023, 2024	100%	Įgyvendinta	Įgyvendinta

2.5.1 priemonė: „Siekiant rinkimų finansavimo proceso skaidrumo ir teisėtumo, rinkimų organizavimo efektyvumo, vykdyti mokymus rinkimų organizatoriams, politinių kampanijų dalyviams ir jų išdininkams, viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams skaidraus finansų tvarkymo, politinės reklamos ir jos žymėjimo, pažeidimų tyrimo, galimų papirkimo atvejų tyrimo klausimais“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Mokymų dalyviai ir jų skaičius; išlaikiusių mokymo testą dalyvių dalis procentais (2023 m. – 12 viešosios informacijos skleidėjų ir rengėjų, 200 komisijos narių iš kiekvienos savivaldybės rinkimų komisijos; 70; **2024 m. – 12 viešosios informacijos skleidėjų ir rengėjų, 100 politinės kompanijos dalyvių ir jų išdininkų, 200 komisijos narių iš kiekvienos apygardos rinkimų komisijos; 70).**

Atsakinga institucija: Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – Vyriausioji rinkimų komisija).

Įgyvendinimo terminas: 2023–2024 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

⁹² Pavyzdžiui: <https://vmvt.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktine-informacija/vadovas/susitarimas-su-istaigos-vadovu/>.

Vyriausioji rinkimų komisija priemonės įgyvendinimui parengė atskirą mokymų planą⁹³, taip pat šios priemonės vykdymą nusimatė strateginiame veiklos plane. Vyriausioji rinkimų komisija 2024 m. surengė šiuos mokymus:

- sausio 19 d. viešosios informacijos skleidėjams ir rengėjams apie politinę reklamą⁹⁴. Mokymuose dalyvavo virš 100 asmenų. Mokymo testo rezultatai – iš dalyvavusių 34-ių informacijos skleidėjų ir rengėjų teisingai į testo klausimus atsakė 88,2 proc.;

- vasario 2 d. politinės kampanijos dalyviams ir išdininkams⁹⁵. Mokymuose dalyvavo visi tuo metu buvę išdininkai, t. y. 21. Iš 13-kos atlikusių testą, teisingai į testo klausimus atsakė 87,35 proc.;

- liepos 26 d. politinės kampanijos dalyviams ir išdininkams⁹⁶. Viso dalyvavo 87 politinės kampanijos dalyvių išdininkai. Mokymo testo rezultatai – iš 50 atlikusių testą, teisingai į testo klausimus atsakė 84,13 proc.;

- kovo 1 d. rinkimų komisijų nariams apie politinę reklamą, pažeidimų tyrimą, galimus papirkimo atvejus⁹⁷. Mokymuose dalyvavo 325 rinkimų apygardų komisijų nariai, testo klausimus sprendė 137 rinkimų komisijų nariai, iš jų 78 proc. teisingai atsakė į mokymo testo klausimus.

Atsižvelgiant į priemonės rodiklius, šioje ataskaitoje vertinama, kad priemonė įgyvendinta, tačiau manytina, kad mokymo testą laikusiųjų skaičius turėtų būti siejamas su mokymuose dalyvavusiųjų skaičiumi, nes tai leistų objektyviau įvertinti mokymų veiksmingumą ir rezultatyvumą.

2.6. Uždavinys – siekti skaidrumo ir atvirumo priimant su viešaisiais finansais ir turto valdymu susijusius sprendimus

Siekiant skaidrumo ir atvirumo priimant sprendimus, susijusius su viešaisiais finansais ir turto valdymu, suplanuotos 5 priemonės: dvi iš jų tęstinės, pradėtos vykdyti 2023 m. ir buvo tęsiamos 2024 m.; kitų trijų priemonių įgyvendinimo terminas – 2025 m., iš kurių 2 pradėtos įgyvendinti jau 2023 m.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.6.1	Tobulinti vidutinės trukmės biudžeto sistemą.	2025	50%	Pradėta	Įgyvendinama
2.6.2	Patikslinti Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymą, nustatant finansuotinių priemonių atrankos kriterijus, lėšų skyrimo ir priežiūros teisinį reglamentavimą.	2025	50%	–	Įgyvendinama
2.6.3	Didinti svarbių susisiekimo sektoriaus valstybės infrastruktūros projektų duomenų skaidrumą ir užtikrinti visuomenės informavimą, sukuriant valstybės infrastruktūros projektų duomenų viešinimo koncepciją, nustatant kokybinius rodiklius ir pagal juos viešinant informaciją.	2025	50%	Pradėta	Įgyvendinama
2.6.4	Skaitmenizuoti žemės valdymą ir administravimą, perkeliant esminius procesus į elektroninę erdvę, siekiant užtikrinti žemės valdymo skaidrumą.	2023–2025	50%	Įgyvendinta	Įgyvendinta iš dalies
2.6.5	Sukurti įrankį Lietuvos erdvinės informacijos portale (www.geoportal.lt), leidžiantį visuomenei (eiliniam vartotojui) vienoje vietoje rasti aiškią ir aktualią informaciją apie valstybinės žemės statusą, jos valdymą ir naudojimą.	2023–2025	50%	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies

⁹³ Patvirtintas Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko 2024 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. II-2.

⁹⁴ Mokymų skaidrių ir mokymų vaizdo įrašo prieiga internete <https://youtu.be/wvkFRoRjNHg>.

⁹⁵ Mokymų skaidrių ir mokymų vaizdo įrašo prieiga internete <https://www.youtube.com/watch?v=dsSHpfp16rw>.

⁹⁶ Mokymų skaidrių ir mokymų vaizdo įrašo prieiga internete <https://youtu.be/WGgSo4BDVf8>.

⁹⁷ Mokymų skaidrių ir mokymų vaizdo įrašo prieiga internete <https://youtu.be/IvAjHjnKpa>.

2.6.1 priemonė: „Tobulinti vidutinės trukmės biudžeto sistemą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Tęstinės veiklos lėšų dalis valstybės biudžete, suplanuota taikant metodines rekomendacijas ir informacinių technologijų priemones, procentais (2025 m. – 50).
Atsakinga institucija:	Finansų ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 1 573 000; 2024 m. – 363 000; 2025 m. – nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Tobulinant vidutinės trukmės biudžeto sistemą, kuomet planuojant tęstinės veiklos lėšas būtų taikomos metodinės rekomendacijos ir informacinių technologijų priemonės, 2024 m. buvo paruošta teisinė ir metodinė bazė bei diegiama informacinė sistema:

- Priimti Biudžeto sandaros įstatymo⁹⁸ ir lydinčiųjų teisės aktų⁹⁹ pakeitimai. Atsižvelgiant į juos, 2024 m. gruodžio 19 d. Seimas priėmė pirmąjį vidutinės trukmės (trimetį) 2025–2027 metų biudžetą, kuriame aiškiai atskleidžiamos vidutinės trukmės – 3 metų – planuojamos valdžios sektoriaus pajamos ir asignavimai, taip pat suteikiamas užtikrintumas valstybės biudžeto asignavimų valdytojams dėl lėšų, reikalingų viešosios politikos įgyvendinimui ir tikslų pasiekimui 3 metų laikotarpiui.

- Parengtos ir 2024 m. lapkričio 20 d. patvirtintos „3 biudžetinių metų asignavimų poreikio planavimo metodinės gairės“¹⁰⁰ (toliau – Gairės), kuriomis, kaip metodinėmis rekomendacijomis, turės vadovautis valstybės biudžeto lėšomis finansuojami subjektai, siekdami tiksliau ir efektyviau planuoti ir pagrįsti lėšų poreikį, reikalingą priemonėms ir veikloms įgyvendinti. Gairės bus taikomos 2025 m. rengiant 2026–2028 m. ir vėlesnių metų biudžetus.

2024 m. siekiant, kad vidutinės trukmės valstybės biudžeto planavimo procesas būtų efektyvesnis, buvo kuriamas Strateginio valdymo informacinės sistemos (toliau – SVIS) modulis vidutinės trukmės valstybės biudžeto planavimui. Šiame modulyje valstybės biudžeto asignavimų valdytojai teiks tęstinės veiklos priemonių ir pažangos priemonių asignavimų poreikius trims biudžetiniams metams, duomenys taip pat bus susieti su planavimo dokumentais, tvarkomais SVIS, kuriuose šios priemonės suplanuotos.

Finansų ministerijos teigimu, vidutinės trukmės valstybės biudžeto planavimo modulis SVIS bus sukurtas iki 2025 m. pabaigos. Planuojama, kad juo valstybės biudžeto asignavimų valdytojai pilna apimtimi naudosis 2026 m., rengdami 2027-2029 metų biudžetą.

Atsižvelgiant, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.6.2 priemonė: „Patikslinti Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymą, nustatant finansuotinių priemonių atrankos kriterijus, lėšų skyrimo ir priežiūros teisinį reglamentavimą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakinga institucija:	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija).
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

⁹⁸ 2023 m. gruodžio 14 d. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2325. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/daa431b09db111ee8172b53a675305ab?jfwid=tz2z2ehwt>.

⁹⁹ Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių pakeitimai, priimti 2024-08-14 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 672. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/f0f0b6e25df611ef886efef8659c71d0?jfwid=cvwlqal4b>; Strateginio valdymo metodikos pakeitimai, priimti 2024-08-14 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 673. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/50e22d465df711ef886efef8659c71d0>.

¹⁰⁰ Patvirtinta 2024 m. lapkričio 20 d. Finansų ministro įsakymu Nr. 1K-369 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių taikymo“. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/61e47040a84711efaae6a4c601761171>.

Aplinkos ministerija parengė Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. IX-1607 4 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 1¹ straipsniu įstatymo projektą su lydinčiais dokumentais. Įstatymo projektu siekiama užtikrinti aiškesnę Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – SAARSP) lėšų panaudojimo aplinkos kokybės gerinimo ir kitoms aplinkosauginėms priemonėms reglamentavimą, tikslinant SAARSP lėšomis finansuojamas priemonių grupes Įstatyme, numatant jog finansavimas SAARSP lėšomis skiriamas vadovaujantis aplinkos ministro nustatytais atrankos kriterijais. Taip pat siekiama įtvirtinti SAARSP lėšų panaudojimo kontrolės funkciją savivaldybių lėšų kontrolę vykdančiams subjektams Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme numatyta tvarka, užtikrinti visuomenės įtraukimą į sprendimų, susijusių su SAARSP lėšų paskirstymu, priėmimą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo projektas parengtas institucijos viduje, o priemonė turi būti įgyvendinta 2025 m. Priemonės įgyvendinimas siejamas su Įstatymo pakeitimu jį patikslinant. Atsižvelgiant į tai, turi būti imamasi priemonių laiku pateikti projektą derinimui, kad būtų užtikrinta galimybė įtraukti projektą į Seimo sesiją 2025 m.

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.6.3 priemonė: „Didinti svarbių susisiekiama sektoriaus valstybės infrastruktūros projektų duomenų skaidrumą ir užtikrinti visuomenės informavimą, sukuriama valstybės infrastruktūros projektų duomenų viešinimo koncepcija, nustatant kokybinius rodiklius ir pagal juos viešinant informaciją“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Pagal nustatytus kokybinius rodiklius paviešinta informacija apie projektus, procentais (2025 m. – 100).

Atsakinga institucija: Lietuvos Respublikos susisiekiama ministerija (toliau – Susisiekiama ministerija).

Įgyvendinimo terminas: 2025 m.

Lėšų poreikis €: 2023 – 40 000; 2024 – 60 000; 2025 – 70 000.

2024 m. vertinimas: Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Susisiekiama ministerija priemonę pradėjo įgyvendinti 2023 m. nuo projekto „Susisiekiama sektoriaus duomenų atvėrimas“. Tęsdami priemonės įgyvendinimą, 2024 m. lapkričio 20 d. pateikė pavaldžioms organizacijoms parengtą viešinimo koncepciją (toliau – Koncepcija), kuri numato viešai skelbti svarbiausią informaciją apie projektus, siekiant padidinti skaidrumą, visuomenės pasitikėjimą ir aiškiai informuoti visuomenę apie projektų eigą, naudą ir poveikį. Pagal Koncepciją pagrindiniai viešinami duomenys turėtų apimti šiuos punktus:

1. *Projekto aprašymas ir tikslai – trumpas projekto pristatymas, tikslas ir jo siekiama nauda visuomenei.*

2. *Projekto eiga ir etapai – informacija apie projekto etapus, įvykdymo terminus ir pažangos statusą.*

3. *Finansinė informacija ir kaštai – biudžeto planavimas, finansavimo šaltiniai (pvz., ES fondai, valstybės biudžetas), faktinės išlaidos ir biudžeto pokyčiai.*

4. *Informacijos atnaujinimas ir skaidrumas – nuolatinis duomenų atnaujinimas viešai prieinamoje interneto svetainėje (specialioje rubrikoje).*

5. *Galimos rizikos ir jų suvaldymas – projekto rizikos, jų vertinimas ir valdymo priemonės.*

Pavaldžios organizacijos taip pat įpareigtos užtikrinti, kad iki 2025 m. kovo 31 d. vykdomi svarbūs infrastruktūros projektai būtų viešinami interneto svetainėse aiškiai matomoje vietoje, o esant galimybei, rekomenduotina sukurti atskirą rubriką „Svarbūs infrastruktūros projektai“.

Taip pat, siekiant didinti strateginių susisiekiama infrastruktūros projektų duomenų skaidrumą bei pasiekiamumą visuomenei, Susisiekiama ministerija savo interneto svetainėje reguliariai viešina informaciją apie svarbiausių susisiekiama srities projektų įgyvendinimo pažangą. Strateginių kelių

projektų žemėlapyje¹⁰¹ pateikiama atnaujinta informacija apie kelių sektoriaus projektų įgyvendinimo vietą ir būklę. Be to, viešinami elektromobilumo projektų duomenys bei kita aktuali informacija apie įgyvendinamus projektus.

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.6.4 priemonė: „Skaitmenizuoti žemės valdymą ir administravimą, perkeltiant esminius procesus į elektroninę erdvę, siekiant užtikrinti žemės valdymo skaidrumą“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Skaitmenizuotų ir į elektroninę erdvę perkeltų administracinių paslaugų (naudojant NŽT procesų valdymo sistemą įdiegti sprendimai, leidžiantys skaitmeninti paslaugos procesą, automatizuoti ir perkelti į elektroninę erdvę veiklos procesai, sukuriant IV brandos lygio elektroninę paslaugą) skaičius (2023 m. – 3; **2024 m. – 3**; 2025 m. – 4).

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė Žemės Tarnyba), Aplinkos ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2023–2025 m.

Lėšų poreikis €: 2023 m. – 120 000; 2024 m. – 120 000; 2025 – 160 000.

2024 m. vertinimas: **Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.**

2024 m. liepos 4 d. Nacionalinė Žemės Tarnyba su paslaugų teikėju sudarė Žemės informacinės sistemos (toliau – ŽIS) paslaugų valdymo posistemio (toliau – PVP) ir naujų elektroninių paslaugų sukūrimo paslaugų pirkimo-pardavimo sutartį, pagal kurią rangovas ŽIS PVP kūrimo darbus turėjo atlikti iki 2025 m. sausio 3 d., tačiau dėl didelės apimties (skaitmenizuojamos 24 administracinės paslaugos) nespėjant atlikti visų darbų iki sutartos datos, darbų grafikas patvirtintas numatant, kad ŽIS PVP bus naudojama nuo 2025 m. balandžio 3 d. Atitinkamai paslaugų suteikimo – ŽIS PVP ir elektroninių paslaugų sukūrimo terminas pratęstas iki balandžio 3 d. 2025 m. balandžio 18 d. su rangovu pasirašytas darbų atlikimo grafiko pakeitimas, koreguojant darbų atlikimo eiliškumą ir priėmus sprendimą, kad paslaugos visuomenei gali būti prieinamos tik atlikus visus sistemos saugumo patikrinimus, priimtas sprendimas paslaugas teikti nuo 2025 m. rugpjūčio 1 d., atlikus sukurtų paslaugų testavimo darbus.

2.6.5 priemonė: „Sukurti įrankį Lietuvos erdvinės informacijos portale (www.geoportal.lt), leidžiantį visuomenei (eiliniam vartotojui) vienoje vietoje rasti aiškią ir aktualią informaciją apie valstybinę žemės statusą, jos valdymą ir naudojimą“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Lietuvos erdvinės informacijos portale (geoportal.lt) sukurtas įrankis, leidžiantis vienoje vietoje rasti aiškią ir aktualią informaciją apie valstybinę žemę; sukurto įrankio pagal suplanuotų veiklų skaičių dalis procentais (2023 – 50; **2024 m. – 50**; 2025 m. – 100).

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Nacionalinė žemės tarnyba, Aplinkos ministerija, Valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras (nuo 2024-01-01 išpareigojimus perėmė VšĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra).

Įgyvendinimo terminas: 2023–2025 m.

Lėšų poreikis €: 2023 m. – 74 000.

2024 m. vertinimas: **Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.**

Priemonė siekiama didinti valstybinės žemės administravimo skaidrumą ir suteikti gyventojams bei suinteresuotoms šalims prieigą prie aktualios informacijos apie žemės valdymą. Tam Europos Sąjungos finansuojamo projekto¹⁰² apimtyje modernizuojama Žemės informacinė sistema (ŽIS), kuriant dvi naujas posistemas:

- Paslaugų valdymo posistemę (PVP), kurioje bus pateikiama informacija apie aktyvias administracines paslaugas (jų būsenos), valstybinės žemės suteikimo naudotis statusą ir sudarytų sutarčių terminus.

- Erdvinių duomenų posistemę (EDVP), kurioje bus vizualiai atvaizduojama valstybinės žemės informacija.

¹⁰¹ Prieiga internete: <https://lrsm.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=2a612542521b4cea8ae45c6bf998a57c>.

¹⁰² Nr. 02-085-P-0010 „Valstybinės žemės valdymo paslaugų ir įrankių sukūrimas Teritorijų planavimo ir statybos vartų informacinėje sistemoje“, Nacionalinė žemės tarnyba – vykdytojas, Aplinkos ministerija – partneris.

Projekto tikslas – daugiau kaip 68 valstybinės žemės patikėtinių veiklos tobulinimas, sukuriant žemės patikėtiniams skirtus technologinius sprendimus ir įrankius, leisiančius efektyviai planuoti, valdyti ir administruoti valstybinę žemę elektroninėmis priemonėmis, užtikrinti vieningą žemės administravimo ir tvarkymo procesą ir valstybinės žemės patikėtinių įgyvendinimo funkcijas bei jų kontrolę, taip pat tvarkyti ir teikti naudotojams informaciją apie Lietuvos Respublikos žemės fondą, žemės naudmenų sudėtį ir kitą informaciją apie žemę, panaudojant esamų sistemų integraciją ir pakartotinių duomenų naudojimą, įgyvendinti valstybinės žemės valdymo ir naudojimo procesą vieno langelio principu, sukurti galimybę stebėti paslaugų teikimo eigą.

2024 m. sausio 1 d. Teritorijų planavimo ir statybos vartų informacinėje sistemoje pradėjo veikti ŽIS žemėlapis su informacija apie valstybinę žemę. 2024 m. įvykdžius viešojo pirkimo procedūras liepos mėn. pasirašytos sutartys dėl PVP ir EDVP sukūrimo¹⁰³. Projekto įgyvendinimo terminas – 2025 m. liepos 31 d., o pagal patvirtintą darbų grafiką ŽIS PVP ir EDVP paleidimo pradžia buvo numatyta 2025 m. balandžio 3 d. Pagal 2025 m. balandžio 18 d. pakeistą darbų grafiką ŽIS PVP ir EDVP paleidimo pradžia numatyta 2025 m. rugpjūčio 1 d.

Atsižvelgiant į tai, kad nedetalizuotos veiklos numatytoms rodiklių reikšmėms pasiekti, taip pat numatytas rodiklis – *sukurto įrankio pagal suplanuotų veiklų skaičių dalis procentais* – nėra pakankamai aiškus (2023 m. numatyta 50 proc., t. y. pusė veiklų, 2024 m. taip pat 50 proc., t. y., 2024 m. jau turi būti užbaigtas priemonės įgyvendinimas pasiekus 100 proc., o 2025 m. taip pat numatyta 100 proc.), apsunkinamas objektyvus rodiklio pasiekimo vertinimas.

Pastebėtina, kad Plane yra vienodo pobūdžio skaitmeninimo priemonių, tačiau ne visoms joms numatyti rodikliai (pavyzdžiui, 2.8.3).

2.7. Uždavinys – užtikrinti skaidrios, paprastos ir efektyvios viešųjų pirkimų sistemos veikimą

Skaidraus, paprasto ir efektyvaus viešųjų pirkimų sistemos veikimo užtikrinimui Plane numatytos 3 priemonės. Dvi iš jų tęstinės ir pradėtos vykdyti 2023 m. Trečiosios priemonės įgyvendinimo terminas – 2025 m.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.7.1.	Sukurti ir įdiegti skaitmeninę priemonę, kuri užtikrintų viešųjų pirkimų duomenų integralumą bei atvirumą ir sudarytų galimybę atlikti analizes ir priimti duomenimis pagrįstus sprendimus.	2023–2025	50%	Igyvendinta	Igyvendinta iš dalies
2.7.2.	Išanalizuoti nepatikimų tiekėjų instituto taikymo praktiką, šio instituto taikymo efektyvumą galimai mažinančius veiksnius. Parengti gaires pirkimų vykdytojams ir pasiūlymus dėl kitų priemonių, skatinančių tinkamą ir efektyvų nepatikimų tiekėjų instituto taikymą.	2023–2025	67%	Igyvendinta	Igyvendinta
2.7.3.	Centralizuoti SAM pavaldžių įstaigų viešuosius pirkimus.	2025	50%	Pradėta	Igyvendinama

2.7.1 priemonė: „Sukurti ir įdiegti skaitmeninę priemonę, kuri užtikrintų viešųjų pirkimų duomenų integralumą bei atvirumą ir sudarytų galimybę atlikti analizes ir priimti duomenimis pagrįstus sprendimus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Atvirų viešųjų pirkimų duomenų dalis procentais (2023 m. – 70; 2024 m. – 90 ; 2025 m. – 100).
Atsakinga institucija:	Viešųjų pirkimų tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 120 000; 2024 m. – 120 000; 2025 m. – 120 000.
2024 m. vertinimas:	Igyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

¹⁰³ NŽT sudarė sutartį dėl ŽIS Paslaugų valdymo posistemio ir elektroninių paslaugų sukūrimo paslaugos, o Statybos sektoriaus vystymo agentūra dėl Erdvinių duomenų valdymo posistemio sukūrimo.

Siekdama įgyvendinti šią priemonę, Viešųjų pirkimų tarnyba turėjo modernizuoti Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (toliau – CVP IS). Dėl esminių tiekėjo padarytų sutarties pažeidimų Viešųjų pirkimų tarnyba 2024 m. sausio 5 d. nutraukė sutartį su tiekėju, kuris turėjo atlikti sistemos modernizavimo darbus, o tiekėjas buvo įrašytas į nepatikimų tiekėjų sąrašą.

Po sutarties nutraukimo 2024 m. Viešųjų pirkimų tarnyba siekė tęsti CVP IS modernizavimą: sudarė darbo grupę alternatyvų analizei, pateikė Finansų ministerijai finansavimo poreikį 2025–2027 metams (tiekėjui laiku neįgyvendinus modernizavimo projekto – SAULĖ IS, Viešųjų pirkimų tarnyba neteko Europos Sąjungos finansavimo sistemai) ir atliko rinkos tyrimą, kuris parodė, kad rinkoje yra keli potencialūs sprendimai, galintys atitikti Lietuvos poreikius. Taip pat buvo nustatyta, kad jau sukurto produkto įdiegimas ir papildomas adaptavimas galėtų trukti nuo 7 iki 12 mėnesių. Skelbti naują CVP IS modernizavimo viešąjį pirkimą planuojama iš karto, kai bus užtikrintas jo finansavimas.

2024 m. liepos mėnesį paaiškėjo, kad esama CVP IS priežiūra bus nutraukta nuo 2024 m. gruodžio 1 d., todėl Viešųjų pirkimų tarnybai teko ieškoti laikino sprendimo. Siekiant užtikrinti sistemos veikimą ir vartotojų galimybę naudotis ja, 2024 m. rugsėjo 13 d. sudaryta laikina CVP IS programinės įrangos nuomos sutartis. Nuo 2024 m. gruodžio 1 d. CVP IS veikia debesijos pagrindu. Tai yra laikinas sprendinys, kol bus įvykdytas CVP IS modernizavimo pirkimas, kurį planuojama inicijuoti 2025 m.

Rodiklio reikšmė – *atvirų viešųjų pirkimų duomenų dalis procentais* – lieka nepakitusi nuo 2023 m. ir siekia 70 proc. Atsižvelgiant į objektyvias priežastis ir į Viešųjų pirkimų tarnybos veiksmus sprendžiant kilusius iššūkius įgyvendinant priemonę, vertinama, jog priemonė įgyvendinta iš dalies.

2.7.2 priemonė: „Išanalizuoti nepatikimų tiekėjų instituto taikymo praktiką, šio instituto taikymo efektyvumą galimai mažinančius veiksnius. Parengti gaires pirkimų vykdytojams ir pasiūlymus dėl kitų priemonių, skatinančių tinkamą ir efektyvų nepatikimų tiekėjų instituto taikymą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Pirkimų vykdytojų, taikančių nepatikimų tiekėjų institutą, dalis procentais (2023 m. – 1.34; 2024 m. – 2; 2025 m. – 2.5).
Atsakinga institucija:	Viešųjų pirkimų tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Viešųjų pirkimų tarnyba 2023 m. parengė informacinį pranešimą pirkimų vykdytojams dėl tiekėjų įtraukimo į Nepatikimų tiekėjų ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašus ir išbraukimo iš šių sąrašų¹⁰⁴. 2024 m. Viešųjų pirkimų tarnyba papildomai išdėstė svarbiausius aspektus, į kuriuos turėtų atkreipti dėmesį pirkimų vykdytojai, taikydami šį institutą, bei aptarė su jo taikymu susijusią problematiką, skatindama tinkamą ir efektyvų nepatikimų tiekėjų instituto taikymą¹⁰⁵.

2024 m. 50 pirkimų vykdytojų Viešųjų pirkimų tarnybai pateikė 55 prašymus dėl tiekėjų įtraukimo į Nepatikimų tiekėjų sąrašą (toliau – Sąrašas). 47 atvejais pirkimų vykdytojai priėmė sprendimą, kad tiekėjas padarė esminį sutarties pažeidimą ir dėl to buvo priimtas sprendimas sutartį nutraukti, 8 atvejais tiekėjai į Sąrašą buvo įtraukti dėl to, kad pirkimų vykdytojai priėmė sprendimą, jog tiekėjas esminę sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniiais trūkumais. Iš Sąrašo 2024 m. buvo išbraukti (pašalinti) 6 tiekėjai (atsižvelgiant į tai, kad tarp sutarčių šalių buvo sudaryta 1 taikos sutartis, 3 atvejais priimtos teismų nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, 2 atvejais – pirkimų vykdytojų iniciatyva). 7 tiekėjai pateikė Viešųjų pirkimų tarnybai tiekėjo, įtraukto į Sąrašą, paaiškinimo anketą, prašydami pavišinti pateiktą informaciją Sąrašė.

¹⁰⁴ Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/lt/pasalinimo-pagrindai-1/informacija-apie-itrukima-i-sarasus/>.

¹⁰⁵ Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos-3/del-tiekejy-itrukimo-i-nepatikimu-tiekejy-ir-melaginga-informacija-pateikusiu-tiekejy-sarasus/>.

Priemonei nustatytas rodiklis 2024 m. – pirkimų vykdytojų, taikančių nepatikimų tiekėjų institutą, dalis procentais – 2 proc. 2024 m. rodiklis siekia 2,27 proc. pirkimų vykdytojų dalį skaičiuojant nuo visų CVP IS priemonėmis pirkimus atliekančių pirkimų vykdytojų dalies (t. y. netraukiant tų pirkimų vykdytojų, kurie atlieka tik itin mažos vertės pirkimus, kurių didelę dalį sudaro žodinės sutartys, ir prie CVP IS jungiasi tik sutarčių viešinimo tikslais).

Taikydama šią priemonę Viešųjų pirkimų tarnyba pastebi, jog turi labai ribotas galimybes daryti įtaką rodiklio pokyčiui. Iš esmės įtaka daroma tik per pirkimų vykdytojų mokymus ir metodinės pagalbos teikimą, nes priežiūros funkcijos vykdymo kontekste dėl ribotų Viešųjų pirkimų tarnybos žmogiškųjų išteklių šiuo aspektu yra patikrinamas labai nedidelis pirkimų vykdytojų kiekis. Be to, net ir nustačius pažeidimą, ne visi pirkimų vykdytojai geranoriškai sutinka išpildyti Viešųjų pirkimų tarnybos siūlymus dėl tiekėjų įtraukimo į Sąrašą, motyvuodami itin ribota konkurencija atitinkamoje rinkoje.

2.7.3 priemonė: „Centralizuoti Sveikatos apsaugos ministerijos pavaldžių įstaigų viešuosius pirkimus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų centralizavimas procentais (2025 m. – 50).
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ekonomikos ir inovacijų ministerija).
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Priemonė įgyvendinama pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-1788 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su valstybiniu universitetu arba savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų, išskyrus mažos vertės pirkimus, centralizavimo iki 2026 m. plano patvirtinimo“ patvirtintą planą.

Siekiant tinkamai ir laiku įgyvendinti priemonę, 2024 m. vyko keli posėdžiai su Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir VšĮ CPO LT, taip pat buvo keičiamasi papildoma informacija. Taip pat vyko keli posėdžiai ir su centralizavimo II etape dalyvaujančiomis įstaigomis. 2025 m. bus įgyvendinamas III viešųjų pirkimų centralizavimo etapas, kurio metu planuojama centralizuoti vienos asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPI) viešuosius pirkimus.

2024 m. pagal minėtą viešųjų pirkimų centralizavimo planą centralizuoti 8 įstaigų viešieji pirkimai, t. y. 22 proc. nuo visų planuojamų ASPI. (2023 m. – centralizuota 9 įstaigų viešųjų pirkimų, t. y. 24 proc.). Iš viso yra centralizuota 17 iš 37 (46 proc.) įstaigų viešųjų pirkimų.

Viešųjų pirkimų centralizavimo proceso metu dėl viešųjų pirkimų specialistų trūkumo VšĮ CPO LT negalėjo perimti III centralizavimo etape (2025 m.) numatytų ASPI viešųjų pirkimų, todėl aukščiau minėtas patvirtintas planas buvo išdėstytas nauja redakcija¹⁰⁶, patikslinant III etape (2025 m.) ir IV etape (2026 m.) numatytų įstaigų sąrašus ir papildant planą V etapu (2027 m.)

Sveikatos apsaugos ministerijos pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų centralizavimas

Etapai	I etapas	II etapas	III etapas	VI etapas	V etapas	Iš viso
Metai	2023	2024	2025	2026	2027	
Įstaigų skaičius	9	8	1	16	3	37
Įvykdyta viešųjų pirkimų centralizavimo proc.	24%	22%				46%

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

¹⁰⁶ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. gruodžio 6 d. įsakymas Nr. V-1250.

2.8. Uždavinys – optimizuoti ir tobulinti ūkio subjektų priežiūros sistemą

Ūkio subjektų priežiūros sistemos optimizavimui Plane numatytos 6 priemonės. Iš jų 1 priemonės terminas – 2024 m. Nors kitų likusių priemonių įgyvendinimo terminas 2025 m., beveik visos pradėtos vykdyti anksčiau.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.8.1	Siekiant užtikrinti, kad ūkio subjektų veiklos planinių patikrinimų planavimas būtų atliekamas objektyviais, ūkio subjektų rizikingumo pagrindais, atlikti prižiūrimų ūkio subjektų veiklos patikrinimų planavimo pagrindų analizę ir parengti sprendimus.	2025	50%	Pradėta	Įgyvendinama
2.8.2	Siekiant didinti gautų skundų dėl ūkio subjektų veiklos nagrinėjimo skaidrumą, pagrįstumą ir objektyvumą, atlikti skundų dėl prižiūrimų ūkio subjektų veiklos nagrinėjimo procesų analizę ir remiantis jos išvadomis parengti reikalingus skundų dėl prižiūrimų ūkio subjektų veiklos nagrinėjimo priežiūros institucijose tobulinimo teisės aktų pakeitimus.	2025	50%	Pradėta	Įgyvendinama
2.8.3	Sukurti ir įdiegti Taršos prevencijos informacinę sistemą, visiškai skaitmenizuojant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, atrankos dėl šio vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų, taršos leidimų išdavimo ir juose nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės procesus.	2025	50%	–	Įgyvendinama
2.8.4	Siekiant užtikrinti skaidrų laukinių gyvūnų išteklių naudojimą ir šio proceso kontrolę, sukurti medžioklės registracijos modulį (medžioklės dalyvių, laimikio apskaitos, sumedžiojimo limitų planavimo ir kontrolės).	2023, 2024	50%	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies
2.8.5	Šalinti teisinio reguliavimo trūkumus, siekiant sukurti korupcijai atsparesnę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vykdomos valstybinės veterinarinės kontrolės sistemą.	2025	50%	Pradėta	Įgyvendinama
2.8.6	Automatizuoti ūkio subjektų rizikos vertinimo ir kontrolės planų sudarymą.	2025	50%	Pradėta	Įgyvendinama

2.8.1 priemonė: „Siekiant užtikrinti, kad ūkio subjektų veiklos planinių patikrinimų planavimas būtų atliekamas objektyviais, ūkio subjektų rizikingumo pagrindais, atlikti prižiūrimų ūkio subjektų veiklos patikrinimų planavimo pagrindų analizę ir parengti sprendimus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Bendras priežiūros institucijų pažangumo vertinimas Rizikos vertinimo ir valdymo kategorijoje, balais (siekiamas ne mažesnis balas kategorijoje, nei nurodyta) (2020 m. – 5,7; 2025 m. – 6,5).
Atsakinga institucija:	Ekonomikos ir inovacijų ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Įgyvendinant priemonę, vykdomas priežiūros institucijų pažangos vertinimo tyrimas (toliau – Švieslentė). Vertinimo laikotarpis nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. Pastebėtina, jog Švieslentės 2022 tyrimas parodė, kad bendras priežiūros institucijų pažangumo balas Rizikos vertinimo ir valdymo kategorijoje siekia 6,01 balo iš 10 galimų (2018 m. – 5,13 balo, 2020 m. – 5,7 balo). Beveik ketvirtis priežiūros institucijų (11) nepakankamai taiko gerąją rizikos vertinimo ir valdymo praktiką (jų surinktų balų suma rizikos vertinimo ir valdymo srityje nesiekia 5-ių balų). Tik 41 proc. priežiūros institucijų galėjo pagrįsti, kad planuodamos ūkio subjektų veiklos patikrinimus užtikrina, kad rizikingiausi ūkio subjektai yra tikrinami dažniau negu mažiau rizikingi ūkio subjektai.

Įvertinus ankstesnius (2020, 2022 m.) Švieslentės vertinimus, identifikuotas poreikis stiprinti „Rizikos vertinimas ir valdymas“ kategorijos vertinimą, todėl 2024 m. tyrime atnaujintas (papildytas) šios kategorijos vertinamųjų aspektų sąrašas.

Papildomai, atsižvelgus į ankstesnius Švieslentės vertinimus, identifikuotas poreikis stiprinti ir įstatyme nustatyti esminius ūkio subjektų rizikos vertinimo ir valdymo pagrindus. Tuo tikslu 2024 m. parengtas ir Seimui svarstyti pateiktas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo pakeitimo projektas (Nr. XIVP-3977)¹⁰⁷. Vienas iš Viešojo administravimo įstatymo projekto uždavinių yra nustatyti verslo priežiūros veikloje esminius rizikos vertinimo ir valdymo principus (pagrindus). Šiuo metu galiojančiame Viešojo administravimo įstatymo 30 str. 1 d. 7 p. įvirtintas rizikos vertinimo principas, reiškiantis, kad priežiūrą atliekančių subjektų veiksmai pirmiausia nukreipiami didžiausios rizikos atvejams šalinti, riziką siejant su žalos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybe ir šios žalos dydžiu bei mastu. Naujomis Viešojo administravimo įstatymo 33¹ str. nuostatomis siekiama suvienodinti priežiūros institucijų taikomus ūkio subjektų rizikingumo vertinimo ir patikrinimų planavimo procesus, tačiau konkretūs rizikos vertinimo kriterijai, jų reikšmingumas, apskaičiavimo algoritmai ir procedūrinės šio proceso nuostatos turi būti nustatomos atskirai kiekvienos priežiūros institucijos (vadovo sprendimu patvirtinta tvarka).

2024 m. papildomai organizuoti mokymai, skirti priežiūros specialistų kompetencijų rizikos valdymo srityje ugdymui: mokymų tema „Rizikos vertinimas ir priežiūros institucijų atskaitomybė“ apmokyti 73 priežiūros specialistai; mokymų tema „Rizikos vertinimas ir valdymas verslo priežiūros veikloje“ – 131 priežiūros specialistas.

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.8.2 priemonė: „Siekiant didinti gautų skundų dėl ūkio subjektų veiklos nagrinėjimo skaidrumą, pagrįstumą ir objektyvumą, atlikti skundų dėl prižiūrimų ūkio subjektų veiklos nagrinėjimo procesų analizę ir remiantis jos išvadomis parengti reikalingus skundų dėl prižiūrimų ūkio subjektų veiklos nagrinėjimo priežiūros institucijose tobulinimo teisės aktų pakeitimus“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Nepateikta.
Atsakinga institucija: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.
Įgyvendinimo terminas: 2025 m.
Lėšų poreikis €: Nenumatyta.
2024 m. vertinimas: Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Vykdam priemonę Švieslentėje priežiūros institucijų pažangos vertinimo tyrimo apimtis 2024 m. buvo išplėsta, į vertinimą įtraukiant naują „Skundų nagrinėjimo ir vertinimo“ kategoriją. Tyrime vertinami institucijų organizuojamos skundų nagrinėjimo procedūros, skundų pagrįstumo vertinimas, neplaninių patikrinimų skundo pagrindu inicijavimo pagrindai, kitų priežiūros (prevencijos) priemonių taikymas skundo nagrinėjimo atvejams. Švieslentės tyrimo rezultatai už vertinamąjį laikotarpį (nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d.) bus skelbiami 2025 m.

2024 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerija organizavo verslo priežiūros specialistų kompetencijų ugdymo skundų nagrinėjimo, vertinimo srityse mokymus „Rizikos vertinimu pagrįstas skundų nagrinėjimas“. Juose 2024 m. dalyvavo 137 priežiūros specialistai.

¹⁰⁷

Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/248b69702fbf11efb121d2fe3a0eff27?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=7de259b9-cea7-433e-a287-bc524addced0>. Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorupecinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorupecinį vertinimą.

Įgyvendinant priemonę parengtas Viešojo administravimo įstatymo projektas¹⁰⁸, kuriuo peržiūrėti ir patikslinti neplaninio patikrinimo (gaunamo skundo pagrindu) inicijavimo pagrindai. Taip pat įstatymas papildomas priedu (nauju 33¹ straipsniu) priežiūros institucijoms skundo nagrinėjimo atveju vadovautis atliekamos rizikos vertinimo išvadamis ir jų pagrindu priimti sprendimus.

2.8.3 priemonė: „Sukurti ir įdiegti Taršos prevencijos informacinę sistemą, visiškai skaitmenizuojant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, atrankos dėl šio vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų, taršos leidimų išdavimo ir juose nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės procesus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakinga institucija:	Aplinkos ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 321 000; 2024 m. – 445 000; 2025 m. – 435 000.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2024 m. patvirtintas finansavimas Taršos prevencijos procesų informacinei sistemai kurti ir diegti. Pažymėtina, kad lėšų poreikis priemonei įgyvendinti išreikštas nuo 2023 m.

2024 m. liepos mėnesį Aplinkos ministerija pasirašė finansavimo sutartį su Centrine projektų valdymo agentūra. Taip pat buvo parengti viešojo pirkimo dokumentai, įskaitant techninę specifikaciją ir sukurtas pradinis Taršos prevencijos procesų informacinės sistemos dizainas, pradėtas viešasis sistemos kūrimo ir diegimo pirkimas.

Aplinkos ministerijos vertinimu, nors Plane numatytas priemonės įgyvendinimas 2025 m., tačiau įgyvendinimo terminas nusikels į 2027 m. II ketv. dėl užtrukusio finansavimo gavimo, reikalingų teisės aktų rengimo, derinimo ir priėmimo, bei finansavimo sutarties pasirašymo.

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.8.4 priemonė: „Siekiant užtikrinti skaidrų laukinių gyvūnų išteklių naudojimą ir šio proceso kontrolę, sukurti medžioklės registracijos modulį (medžioklės dalyvių, laimikio apskaitos, sumedžiojimo limitų planavimo ir kontrolės)“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Skaitmeninių dokumentų dalis, palyginus su visais medžioklės dokumentais, procentais (2023 m. – 50; 2024 m. – 100).
Atsakinga institucija:	Aplinkos ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2024 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 300 000; 2024 ir 2025 – nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Įgyvendinant priemonę parengta teisinė bazė, reikalinga Biologinės įvairovės informacinės platformos (toliau – BĮIP) medžioklės moduliui naudoti: patvirtinti Biologinės įvairovės informacinės sistemos nuostatai¹⁰⁹ ir pakeistos Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės¹¹⁰, kurios įteisino elektroninį medžioklės lapą ir kitų su medžiokle susijusių procesų dokumentų skaitmeninimą.

2024 m. baigtas įgyvendinti BĮIP sukūrimo projektas (<https://biip.lt/>). BĮIP sukurtas medžioklės modulis, kuriame realizuotas elektroninio medžioklės lapo principas, apimantis medžioklės dalyvių ir

¹⁰⁸ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/248b69702fbf11efb121d2fe3a0eff27?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=7de259b9-cea7-433e-a287-bc524addced0>. Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorporacinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorporacinį vertinimą.

¹⁰⁹ Patvirtinta Aplinkos ministro 2024 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. D1-372.

¹¹⁰ Patvirtinta Aplinkos ministro 2024 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu. Nr. D1-266. Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorporacinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorporacinį vertinimą.

medžioklės laimikio registraciją. Skaitmenizuoti informacijos apie suteiktus sumedžiojimo limitus, sumedžiotus gyvūnus, medžiojamosios faunos apskaitą tvarkymo procesai. Sudaryta galimybė skaitmeniniu būdu vykdyti didžiųjų plėšrūnų stebėjimų registraciją, medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos registraciją.

Pagal medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisykles, medžioklės metu privaloma turėti medžioklės lapą. Tai popierinis arba elektroninis dokumentas, kuriuo leidžiama jame nurodytam medžiotojui¹¹¹ medžioti arba medžioklės vadovui organizuoti medžioklę nurodytuose medžioklės plotuose nurodytu laikotarpiu arba vykdyti medžiojamųjų gyvūnų gausos reguliavimą teritorijose, kuriose medžioti draudžiama. Medžioklės lapus išduoti teisę turi medžioklės plotų naudotojai¹¹² arba Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamento įgaliotas darbuotojas. Medžioklės vadovas atsakingas už popierinio medžioklės lapo užpildymą, o už elektroninio lapo naudojimąsi – visi medžioklėje dalyvaujantys medžiotojai. Tuo metu, prašymus dėl sumedžiojimo limitų nustatymo pateikia medžioklės plotų naudotojai per informacinę medžioklės sistemą BĮIP.

Aplinkos ministerijos teigimu, atsižvelgiant į tai, kad dalis medžiotojų yra senyvo amžiaus, nesinaudoja elektroninėmis priemonėmis, elektroninio medžioklės lapo naudojimas nėra privalomas – medžioklės plotų naudotojai gali rinktis pildyti popierinį arba elektroninį dokumentą. Tačiau prašymai nustatyti sumedžiojimo limitus, duomenys apie medžiojamųjų gyvūnų išteklių panaudojimą per praėjusį medžioklės sezoną teikiami ir tvarkomi tik elektroniniu būdu BĮIP.

Nors sudarytos galimybės išduoti skaitmeninius medžioklės dokumentus, skaitmeninių dokumentų dalis, palyginus su visais medžioklės dokumentais, 2024 m. siekė 70 proc. (planuota 100 proc.). Aplinkos ministerijos teigimu, kad daugiau medžiotojų naudotų elektroninius medžioklės lapus vykdomas medžiotojų mokymas, parodant elektroninio medžioklės lapo privalumus, lyginant su popieriniu medžioklės lapu. Vis dėlto, tai reikalauja daug laiko sąnaudų esant dideliame vartotojų skaičiui – 938 medžioklės plotų naudotojų ir daugiau nei 30 tūkst. medžiotojų. Aplinkos ministerija apie priemonės įgyvendinimo iššūkius informavo Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos (toliau – Teisingumo ministerija) darbo grupę¹¹³ posėdžio, vykusio 2024 m. spalio 29 d., metu.

Skaitmeninimas ir viešumas yra vieni esminių principų siekiant skaidrumo medžioklės srityje. Būtent to siekiama 2.8.4 priemone. Aplinkos ministerijai siūlytina ieškoti būdų įgyvendinti priemonę siekiant šios priemonės tikslo, pavyzdžiui, skaitmeninti sistemoje teikiamus popierinius prašymus (perkelti jų duomenis) arba nustatyti aiškią pareigą medžioklės lapą naudoti tik elektroniniu būdu, kaip ir prašymus dėl sumedžiojimo limitų nustatymo, ir taip užbaigti priemonės įgyvendinimą 2025 m.

2.8.5 priemonė: „Šalinti teisinio reguliavimo trūkumus, siekiant sukurti korupcijai atsparesnę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vykdomos valstybinės veterinarinės kontrolės sistemą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakinga institucija:	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėsena tęsiama.

¹¹¹ Medžiotojas – fizinis asmuo, turintis Lietuvos Respublikoje išduotą medžiotojo bilietą arba užsienio šalyse išduotą analogišką dokumentą, pripažįstamą Lietuvos Respublikoje.

¹¹² Medžioklės plotų naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, galintis būti laukinės gyvūnijos išteklių naudotoju pagal Laukinės gyvūnijos įstatymą ir turintis Medžioklės įstatymo nustatyta tvarka išduotą leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu.

¹¹³ Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2023 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. 1R-327 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė, siekiant koordinuoto Plane numatytų priemonių įgyvendinimo ir galimų įgyvendinimo problemų nustatymo laiku.

Siekiant didinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vykdomos valstybinės veterinarinės kontrolės sistemos atsparumą korupcijai, buvo nustatyti ir pašalinti teisinio reguliavimo trūkumai:

- Reaguojant į ES reglamentų nuostatas¹¹⁴, patvirtintas naujos redakcijos Eksportuojamų ūkinių gyvūnų karantinavimo tvarkos aprašas¹¹⁵ (galioja 2024 m. lapkričio 1 d.), kuriame buvo patikslintos sąvokos, nurodytas baigtinis sąrašas dokumentų, kuriuos turi pateikti ūkio subjektas veterinariniam patvirtinimui gauti, patikslinti reikalavimai dėl patalpų įrengimo, išsamiai aprašytas karantinavimo procesas nuo pradžios iki pabaigos patvirtintuose karantino punktuose arba, jei taikoma, ūkinių gyvūnų laikymo vietose. Atlikus šiuos patikslinimus bei papildymus, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos darbuotojams tapo aiškesnė aprašo vykdymo procedūra, neliko vietos interpretacijoms, kuriomis darbuotojas galėtų manipuliuoti. Karantino taikymo procedūra tapo aiški.

- Patvirtintos naujos redakcijos Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklės¹¹⁶ (galioja 2024 m. lapkričio 1 d.), kuriose buvo panaikintas reikalavimas ūkio subjektams per 7 d. d. parengti ir pateikti derinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybai Trūkumų šalinimo planą, jei ūkio subjekto veiklos patikrinimo metu paaiškėja, kad ūkio subjektas negali visų nustatytų teisės aktų reikalavimų pažeidimų pašalinti per ne ilgesnį kaip 30 kalendorinių dienų terminą arba jeigu ūkio subjekto veiklos patikrinime nedalyvauja ūkio subjekto vadovas ar jo įgaliotas asmuo. Atsisakant trūkumų šalinimo planų derinimo proceso su patikrinimą atlikusiu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnu buvo apribotos sąlygos galimoms korupcijos apraiškoms po atlikto patikrinimo, t. y. buvo panaikinta galimybė Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnui daryti subjektyvią įtaką sprendimui dėl Trūkumų šalinimo plano turinio, terminų ar priemonių vertinimo. Tokiu būdu sumažėjo rizika, kad kontrolę atliekantis pareigūnas galėtų neobjektyviai palankiai vertinti tam tikrus ūkio subjektus. Naujoji tvarka užtikrino skaidresnį, vienodesnį ir aiškesnį požiūrį į pažeidimų šalinimą, nes sprendimai grindžiami objektyviais kriterijais (ūkio subjektams įtvirtinti aiškūs terminai jiems priimtiniu būdu trūkumams pašalinti), o ne individualiais susitarimais tarp ūkio subjekto ir kontrolę atlikusio Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūno. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuomone, šiuo pakeitimu stiprinama ir formuojama korupcijai atspari aplinka, užtikrinamas tinkamas vykdomos valstybinės kontrolės nešališkumo reikalavimų, nurodytų standarte LST EN ISO/IEC 17020 „Atitikties vertinimas. Reikalavimai, keliami įvairių tipų kontrolės įstaigų veiklai“, įgyvendinimas.

¹¹⁴ 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/429 dėl užkrečiamųjų gyvūnų ligų, kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami tam tikri gyvūnų sveikatos srities aktai (Gyvūnų sveikatos teisės aktas), ir 2019 m. birželio 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/2035, kuriuo dėl sausumos gyvūnus laikantiems ūkiams ir perykloms taikomų taisyklių, taip pat ir tam tikrų laikomų sausumos gyvūnų ir perinių kiaušinių atsekamumo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/429.

¹¹⁵ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2024 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. B1-340 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 4 d. įsakymo Nr. B1-838 „Dėl Eksportuojamų ūkinių gyvūnų karantinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/4382a9d0e1de11ead77e967e3995264>. *Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorpucinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorpucinį vertinimą.*

¹¹⁶ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. B1-59 – nauja Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2024 m. rugsėjo 11 d. įsakymo Nr. B1-946 redakcija, prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/92a4c3b0a80211e4a854e1c2026e476c/aeSEVZPYEZ?jfwid=ufc40xkrd>. *Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorpucinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorpucinį vertinimą.*

▪ parengtas naujas Veterinarijos dokumentų išdavimo tvarkos aprašo¹¹⁷ projektas, derinamas su institucijomis. Minėtame teisės akto pakeitimo projekte suvienodintos sąvokos (su ES teisės aktuose galiojančiomis), numatomos tikslios sąlygos, kokiais atvejais sertifikuojančiam pareigūnui draudžiama išduoti veterinarijos dokumentą, numatomi aiškūs atvejai, kada gali būti neatliekamas siuntos fizinis įvertinimas, įgalinamas nuotolinis sertifikavimas, kuriam tokią galimybę suteikia Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos IT sistema su integruota siuntų rizikos skaičiuokle, eliminuojamas sertifikuojančio pareigūno įsikišimas (žmogiškasis faktorius).

Įgyvendindama priemonę, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba 2025 m. planuoja parengti keturis teisės aktų pakeitimus: atnaujinti tarnybinių vaizdo registratorių naudojimo¹¹⁸ ir pareigūnų rotacijos patikrinimų metu tvarkas¹¹⁹, parengti mažareikšmių pažeidimų kriterijų nustatymo aprašą¹²⁰ bei atnaujinti administracinių poveikio priemonių taikymo sprendimų priėmimo tvarką¹²¹.

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.8.6 priemonė: „Automatizuoti ūkio subjektų rizikos vertinimo ir kontrolės planų sudarymą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Planų, sudarytų automatizuotu būdu, dalis procentais (2025 m. – 100).
Atsakinga institucija:	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 – nenumatyta; 2024 m. – 500 000; 2025 m. – nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Priemonės įgyvendinimas vykdomas etapais. 2024 m. pradžioje atlikta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos struktūrinė pertvarka, atskiriant priežiūros rizikos vertinimo ir planavimo funkcijas nuo kontrolės vykdymo.

2024 m. Maisto kontrolės (FIS) ir Gyvūninio maisto (GMKIS) informacinės sistemos buvo pritaikytos prie esminių Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos struktūrinių pokyčių po 2024 m. vasario 15 d. (keičiant funkcionalumą ir pertvarkant sistemų vartotojų teises) ir jose suprogramuotos bei įdiegtos naujos formos kontrolės dokumentų formos (bendros abiejose sistemose) – el. pavedimai atlikti patikrinimus¹²².

2024 m. buvo atlikta detali FIS ir GMKIS informacinių sistemų analizė, įvertinant technologines jų modernizavimo ir sujungimo galimybes. Analizė parodė, kad šių sistemų modernizavimas yra technologiškai sudėtingas ir ekonomiškai nenaudingas dėl komplikųoto pasenusios sistemų kūrimui naudotos programavimo kalbos pritaikymo dabartiniams poreikiams ir šia programavimo kalba gebančių dirbti specialistų trūkumo, riboto šios programavimo kalbos funkcionalumo. Įvertinus šias aplinkybes buvo nutarta, kad ekonomiškai efektyviau ir racionaliau yra sukurti Oficialios kontrolės informacinės sistemą (toliau – OKIS), pritaikant ją bendros oficialios

¹¹⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.321048/asr>. Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorupcinis vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą.

¹¹⁸ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2023 m. balandžio 4 d. įsakymo Nr. B1-232 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos tarnybinių vaizdo registratorių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas.

¹¹⁹ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 3 d. įsakymo Nr. B1-630 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų rotacijos, vykdant ūkio subjektų veiklos patikrinimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas.

¹²⁰ Mažareikšmių teisės aktų reikalavimų pažeidimų kriterijų nustatymo Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje tvarkos aprašo projektas.

¹²¹ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. B1-12 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sprendimų dėl administracinių poveikio priemonių taikymo priėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas.

¹²² Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2024 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. B1-676.

kontrolės sistemos poreikiams, perkeliant šiuo metu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos naudojamų informacinių sistemų ir registrų duomenis bei sukuriant integracijas su jau egzistuojančiomis Registrų centro, Žemės ūkio duomenų centro platformomis (dėl darbų apimties šis projektas buvo numatytas įgyvendinti etapais per ateinančius 3 metus) ir sukuriant papildomus (šiuo metu nesančius) funkcionalumus automatizuotam ūkio subjektų rizikos vertinimui ir kontrolės planavimui, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos inspektorių darbo krūvio matavimui, statistinių duomenų kaupimui, analizei ir ataskaitoms formuoti.

Siekiant sujungti FIS ir GMKIS informacinėse sistemose kaupiamą ūkio subjektų valstybinės kontrolės informaciją ir sukurti bendrą IT informacinę sistemą, buvo parengtas ūkio subjektų suskirstymo į rizikos grupes modelis, inicijuoti programavimo darbai OKIS ir suplanuoti sistemos testavimo bei diegimo etapai.

2024 m. rugpjūtį išbandyta pirminė OKIS versija (MVP), o iki 2025 m. sausio užbaigtas ūkio subjektų rizikos vertinimo funkcionalumo programavimas ir atliktas pirminis testavimas, pateiktos pastabos. Taip pat buvo įvertintos Maisto ir Gyvūninio maisto informacinių sistemų modernizavimo galimybės, nuspręsta jas sujungti į bendrą OKIS sistemą. 2024–2026 m. strateginiame veiklos plane numatytas visiškas kontrolės duomenų skaitmeninimas ir automatizuotas planavimas.

Šiuo metu priemonė įgyvendinama – vykdomi programavimo darbai, testavimas ir duomenų integravimas. Iki šiol dalis ūkio subjektų rizikos vertinimo ir kontrolės planavimo buvo atliekama naudojant Microsoft Excel. Galutinai automatizuota sistema turėtų pradėti veikti etapais 2025–2026 m., tačiau 2025 m. 100 proc. automatizuoto planavimo rodiklio pasiekimas dar kelia neaiškumų.

2024–2025 m. numatytos veiklos:

1. Parengtas ūkio subjektų suskirstymo į rizikos grupes modelio projektas (2024 m.).
2. Ūkio subjektų suskirstymo į rizikos grupes funkcionalumo programavimas OKIS (2024 m. – 2025 m. sausis).
3. Atliktas pirminis suprogramuoto ūkio subjektų suskirstymo į rizikos grupes funkcionalumo testavimas, pateiktos pastabos (2025 m. sausis).

Pastebėtina tai, kad Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba prižiūri ūkio subjektus įvairiose srityse, įskaitant maistą, su maistu besiliečiančias medžiagas, veterinariją, pašarus ir veterinarinius vaistus. Šiuo metu vykdomi OKIS programavimo darbai ir pasiruošimas automatizuoti priežiūros procesus, įskaitant rizikos vertinimą ir patikrinimų planavimą. Dėl mažo veterinarinių vaistų gamybos subjektų skaičiaus ir Europos Komisijos nustatytų procedūrų jų rizikos vertinimas ir kontrolės planavimas bus vykdomas centriniu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos lygmeniu. Tačiau šis procesas nebus automatizuotas OKIS sistemoje, todėl veterinarinių vaistų gamybos įmonės kol kas nebus įtrauktos į automatizuotą rizikos vertinimo ir planavimo modelį.

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės įgyvendinimo terminas dar nesuėjęs, priemonė vertinama kaip įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

2.9. Uždavinys – gerinti viešųjų ir administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę

Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimui Plane numatytos 6 priemonės, kuriomis siekiama šio uždavinio įgyvendinimo. 2024 m. priemonių nenumatyta, tačiau buvo tęsiama stebėseną 2 priemonių, kurios 2023 m. buvo įgyvendintos iš dalies. Taip pat buvo tęsiama stebėseną priemonės, kuri pradėta anksčiau numatyto termino.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.9.1	Sukurti ir įdiegti pacientų grįžtamojo ryšio, t. y. informacijos apie suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant pacientų pasitenkinimą,	2023	100%	Įgyvendinta	–

	vertinimo įrankį, panaudojant informacines technologijas.				
2.9.2	Siekiant efektyvinti elektroninę išankstinę pacientų registraciją, kad būtų sudarytos patogesnės sąlygos pacientams užsiregistruoti kreipiantis dėl asmens sveikatos ar gydymo paslaugų, o šių paslaugų laukimo eilių stebėseną ir analizę suteiktų galimybę priimti sprendimus, leidžiančius padidinti paslaugų prieinamumą, įgyvendinti informacinės sistemos plėtros projektą.	2023	100%	Igyvendinta	–
2.9.3	Tobulinti mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teisinį reglamentavimą, numatant aiškias mokamų ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis kompensuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo apimtis bei tvarką ir užtikrinti šios informacijos prieinamumą pacientams priimtinais būdais.	2023	100%	Igyvendinta	–
2.9.4	Parengti įstatymų pakeitimų, kurie užtikrintų vienodus, aiškius ir nedviprasmiškus asmens sveikatos priežiūros specialistų licencijų galiojimo sustabdymo ir naikinimo teisinius pagrindus, sąlygas ir tvarką, projektų paketą.	2023	75%	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta iš dalies
2.9.5	Siekiant tobulinti LR teritorijų planavimo dokumentų registro funkcionalumą, įdiegti LR teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos funkcionalumus, leidžiančius gauti papildomus duomenis.	2023	100%	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta
2.9.6	Parengti LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir LR statybos įstatymo pakeitimo įstatymų projektus, siekiant efektyvinti kultūros paveldo apsaugą, aiškiai apibrėžti ir atskirti tvarkomuosius paveldosaugos ir tvarkomuosius statybos darbus, juos derinančių, leidimus išduodančių ir kontroliuojančių institucijų funkcijas ir kompetencijų ribas.	2026	50%	Pradėta	Igyvendinama

2.9.4 priemonė: „Parengti įstatymų pakeitimų, kurie užtikrintų vienodus, aiškius ir nedviprasmiškus asmens sveikatos priežiūros specialistų licencijų galiojimo sustabdymo ir naikinimo teisinius pagrindus, sąlygas ir tvarką, projektų paketą“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Nepateikta.
Atsakinga institucija: Sveikatos apsaugos ministerija.
Įgyvendinimo terminas: 2023 m. (įgyvendinta iš dalies, stebėseną pratęsiama).
Lėšų poreikis €: Nenumatyta.
2024 m. vertinimas: Igyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Priemonė siekia parengti įstatymų pakeitimų paketą, kuris užtikrintų aiškius ir vienodus asmens sveikatos priežiūros specialistų licencijų galiojimo stabdymo ir naikinimo teisinius pagrindus, sąlygas bei tvarką. 2023 m. buvo parengti Medicinos praktikos, Odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos, Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos bei Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymų pakeitimų projektai¹²³. Iki 2024 m. gegužės 1 d. Sveikatos apsaugos ministro sudaryta darbo grupė¹²⁴ turėjo peržiūrėti galiojančią reglamentavimą ir pateikti siūlymus dėl įstatymų pakeitimų, užtikrinančių aiškų ir vienodą licencijų stabdymo ir naikinimo reglamentavimą.

¹²³ Žr. 2023 m. stebėsenos ataskaitos duomenis. Prieiga internete: <https://stt.lt/data/public/uploads/2024/06/ndkpk-stebesenos-ataskaita-2024>.

¹²⁴ Sudaryta iš Sveikatos apsaugos ministerijos ir Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos atstovų 2023 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-1239 „Dėl darbo grupės asmens sveikatos priežiūros specialistų licencijų galiojimo stabdymo ir naikinimo pagrindų teisiniam reglamentavimui peržiūrėti ir pasiūlymams pateikti sudarymo“.

Įstatymų projektų paketas buvo pakoreguotas pagal pateiktus Ekonomikos ir inovacijų ministerijos bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos argumentus, tačiau jis nebuvo įtrauktas tarp Seimui siūlomų įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo IX (rudens) sesijos darbų programą Vyriausybės pateiktų ir numatomų pateikti Seimui įstatymų ir Seimo nutarimų projektų (Vyriausybės 2024 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas Nr. 707 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo IX (rudens) sesijos darbų programos“). Vyriausybės buvo nurodyta, kad siekiant suderinti Vyriausybės ir Seimo darbą, į minėtą nutarimą traukiami tik tie projektai, kurie įgyvendina Vyriausybės programą, Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas bei sprendžia neatidėliotinas problemas.

Siekiant priemonės įgyvendinimo užbaigimo, Sveikatos apsaugos ministerijai siūloma pateikti parengtus teisės aktų projektus naujai Vyriausybei svarstymui ir tolesnei eigai.

2.9.5 priemonė: „Siekiant tobulinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registro funkcionalumą, įdiegti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos funkcionalumus, leidžiančius gauti papildomus duomenis“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Įdiegti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos papildomi funkcionalumai, procentais (2023 m. – 100).
Atsakinga institucija:	Aplinkos ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2023 m. (įgyvendinta iš dalies, stebėseną pratęsta).
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m.:	Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

2024 m. liepos 28 d. baigtas įgyvendinti projektas „Pažangių elektroninių paslaugų, susijusių su teritorijų planavimu, plėtra (EPTP)“, kuris 2023 m. buvo pratęstas dėl vykdomų sistemų stabilizavimo ir reikalingo ilgesnio bandomojo eksploatavimo etapui vykdyti termino. Projekto metu sukurta centralizuota Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacinė sistema, modernizuota Planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinė sistema (toliau – TPDRIS) ir Teritorijų planavimo dokumentų registras, sukurta 11 naujų elektroninių paslaugų, įdiegta 100 proc. papildomų TPDRIS funkcionalumų.

2.9.6 priemonė: „Parengti Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo pakeitimo įstatymų projektus, siekiant efektyvinti kultūros paveldo apsaugą, aiškiai apibrėžti ir atskirti tvarkomuosius paveldosaugos ir tvarkomuosius statybos darbus, juos derinančių, leidimus išduodančių ir kontroliuojančių institucijų funkcijas ir kompetencijų ribas“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Gyventojų pasitenkinimas kultūros paveldo apsaugos paslaugų kokybe, procentais (2020 m. – 65,9; 2026 m. – 65,9).
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Kultūros ministerija, Aplinkos ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2026 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinama, stebėseną tęsiama.

Priemonė skirta parengti Statybos įstatymo ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimo projektus, siekiant aiškiai atskirti tvarkomuosius paveldosaugos ir statybos darbus bei optimizuoti institucijų funkcijas. 2024 m. kovo 15 d. patikslinti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių įstatymų projektai¹²⁵ buvo pateikti

¹²⁵ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2, 4, 24, 27, 271 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kilnojamojo kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 2, 4, 8, 9, 11, 12, 13 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 314, 356, 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai. *Kai priemonės įgyvendinimui būtina parengti teisės akto projektą, tokios priemonės įgyvendinimo vertinimas šios ataskaitos apimtyje nėra teisės akto projekto antikorporcinis*

pakartotiniam suinteresuotų institucijų ir organizacijų derinimui (TAIS Nr. 23-14396(2)). Pagal gautas pastabas Įstatymo projektai patikslinti, atliktas ir suderintas proporcingumo vertinimas, ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimas.

2024 m. birželio 21 d. Įstatymo projektai (TAIS Nr. 23-14396(3)) pateikti Vyriausybei ir 2024 m. rugsėjo 9 d. pagal Vyriausybės teisės grupės pastabas pakoreguoti Įstatymo projektai pateikti Vyriausybei (TAIS Nr. 24-11341(2)).

2024 m. spalio 9 d. Vyriausybė nutarimu Nr. 846 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pritarė¹²⁶ Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 pakeitimo įstatymo ir Statybos įstatymo Nr. I-1240 24, 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektams ir pateikė juos Seimui¹²⁷.

Kadangi priemonė numatė tik teisės aktų pakeitimų parengimą, galima teigti, kad ji iš esmės įgyvendinta. Vis dėlto, ar pasiektas priemonės rezultatų rodiklis – gyventojų pasitenkinimas kultūros paveldo apsaugos paslaugų kokybe – bus vertinamas 2026 m., kaip numatyta Plane.

2.10. Uždavinys – skatinti visuomenės įsitraukimą į sprendimų priėmimą ir stebėseną

Siekiant įtraukti visuomenę į sprendimų priėmimą Plane numatytos 4 priemonės, kuriomis siekiama šio uždavinio įgyvendinimo. 2024 m. suplanuotos 3 priemonės. Taip pat buvo tęsiama 2023 m. iš dalies įgyvendintos priemonės stebėseną.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
2.10.1	Parengti Lietuvos Respublikos valstybės internetinio balsavimo informacinės sistemos galimybių studiją.	2023	100%	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta
2.10.2	Kurti duomenų atvėrimo sprendinius, kurie leistų verslui ir visuomenei patogiai gauti ir naudoti viešojo sektoriaus institucijų atvirus duomenis.	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta
2.10.3	Skatinti duomenų atvėrimą ir pakartotinį panaudojimą.	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta
2.10.4	Parengti bendrą savivaldybių duomenų rinkinių, skatinančių skaidrumą ir viešumą, turinio ir struktūros standartą, pagal kurį būtų atveriami savivaldybių duomenų rinkiniai.	2024	50%	–	Įgyvendinta iš dalies

2.10.1 priemonė: „Parengti Lietuvos Respublikos valstybės internetinio balsavimo informacinės sistemos galimybių studiją (toliau – Studija)“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakinga institucija:	Vyriausioji rinkimų komisija.
Įgyvendinimo terminas:	2023 m. (įgyvendinta iš dalies, stebėseną pratęsta).
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 100 000.
2024 m.:	Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

Internetinis balsavimas, apimantis plačią teisinių, technologinių ir kitų sprendimų spektrą, tampa vis svarbesniu elementu siekiant padidinti rinkimų prieinamumą ir rinkėjų dalyvavimą, taip pat užtikrinti balsavimo proceso efektyvumą. Studija siekiama išsamiai įvertinti galimybę sukurti, įdiegti,

vertinimas ir neapriboja Specialiųjų tyrimų tarnybos teisės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatomis, atlikti šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą.

¹²⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a1a6fe0186f511ef84ff9693ecd03ff5?jfwid=-13c60inbge>.

¹²⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/1b3d1970870511ef84ff9693ecd03ff5?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=a53816d1-5eb6-4b31-bed1-134ac487dd69>;

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/cc78a6a0870511ef84ff9693ecd03ff5?jfwid=-ec4ehh5jk>.

pritaikyti ir palaikyti internetinio balsavimo informacinę sistemą (toliau – IBIS) Lietuvoje, atsižvelgiant į politinius, ekonominius, socialinius, technologinius ir teisinius aspektus.

2023 m. gegužės 12 d. CVP IS Vyriausioji rinkimų komisija paskelbė IBIS galimybių studijos paslaugų pirkimą ir 2023 m. rugpjūčio 21 m. sudarė šių paslaugų pirkimo sutartį, numatant 9 mėn. paslaugų teikimo terminą su galimybe pratęsti 1 kartą ne ilgesniam nei 2 mėn. laikotarpiui (iki 2024 m. liepos 20 d.). 2024 m. birželio 19 d. – po pratęsimo sutartis įvykdyta, pasirašytas priėmimo-perdavimo aktas.

Atlikta Studija¹²⁸ parodė, kad internetinis balsavimas turi galimybių Lietuvoje, tačiau, atsižvelgiant į rizikas, rekomenduojama tai atidėti ateičiai, kai bus didesnis visuomenės pasitikėjimas ir įsitraukimas į balsavimo procesus, padidės žmonių skaitmeninio raštingumo įgūdžių lygis, bus galima užtikrinti didesnę kibernetinį saugumą ir, kai pati geopolitinė situacija taps stabilesnė. Taip pat reikėtų atnaujinti įstatyminę bazę joje reglamentuojant internetinį balsavimą.

Studijos metu atlikta rinkos apklausa ir finansinio, ekonominio ir sociologinio įvertinimo rezultatai parodė, kad IBIS sukūrimas, įdiegimas ir palaikymas nuo 2025 iki 2038 metų valstybei kainuotų apie 20,67 mln. eurų, įsigijus užsienyje jau egzistuojančią sistemą ir ją pritaikius Lietuvai¹²⁹.

2.10.2 priemonė: „Kurti duomenų atvėrimo sprendinius, kurie leistų verslui ir visuomenei patogiai gauti ir naudoti viešojo sektoriaus institucijų atvirus duomenis“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Atvirų viešojo sektoriaus duomenų rinkinių padidėjimas kasmet procentais nuo paskelbtųjų centralizuotame portale (data.gov.lt) (2022 m. atverti 1553 rinkiniai; 2023 m. – 15 proc.; 2024 m. – 15 proc.; 2025 m. – 15 proc.).

Atsakinga institucija: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2023–2025 m.

Lėšų poreikis €: 2023 m. – 1 327 600; 2024 ir 2025 m. – nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

2023 m. sukurtas Lietuvos atvirų duomenų portalas (<https://data.gov.lt/>) – tai vieningas priegios taškas, skirtas viešojo sektoriaus institucijų atvertiems duomenų rinkiniams publikuoti ir naudoti. Jis suteikia technologines priemones duomenų teikėjams – valstybės institucijoms ir savivaldybėms – inventorizuoti, parengti ir skelbti duomenų rinkinius bei jų metaduomenis. Naudotojams – verslui, mokslininkams, žiniasklaidai ir visuomenei – portalas leidžia patogiai ieškoti, peržiūrėti ir atsisiųsti duomenis įvairiais formatais. Šis portalas taip pat integruotas į Europos atvirų duomenų infrastruktūrą, užtikrinančią duomenų prieinamumą tarptautiniu mastu.

2024 m. priimti Teisės gauti informaciją ir pakartotinio naudojimo įstatymo pakeitimai¹³⁰, įsigalioję 2024 m. lapkričio 1 d. Pakeitimų tikslas – praplėsti įstatymo taikymo sritį, t. y. jį taikyti visoms valstybės ir savivaldybių valdomoms įmonėms, teikiančioms viešąsias paslaugas. Šiuo pokyčiu siekiama atviresnių ir skaidresnių valstybės valdomų subjektų.

2024 m. tęsiant priemonės įgyvendinimą, Valstybės duomenų agentūra, atsakinga už didelės vertės duomenų atvėrimą, toliau vykdė didelės vertės duomenų rinkinių atvėrimą, kuriuo siekiama, kad kuo daugiau didelį socialinį ir ekonominį potencialą turinčių viešojo sektoriaus duomenų taptų atviri pakartotiniam naudojimui ir kurtų pridėtinę vertę valstybei. Didelės vertės duomenų rinkinių atvėrimas vykdomas pagal „Naujos kartos Lietuva“ plano projektą „Valstybės informacinių išteklių integracija į valstybės duomenų ežerą“, kuris numato valstybės informacinių sistemų, registrų, duomenų bazių inventorizaciją, integraciją į bendrą duomenų ekosistemą bei duomenų atvėrimą.

¹²⁸ Prieiga internete:

https://www.vrk.lt/documents/10180/804010/Internetinio+balsavimo+informacin%C4%97s+sistemas+galimybi%C5%B3%20studija_2024.pdf/99db001a-1cbd-4e2e-b941-a03f0ab3e81c.

¹²⁹ 2024 m. Internetinio balsavimo informacinės sistemos galimybių studijos ataskaita, 189 p.

¹³⁰ 2024 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo Nr. VIII-1524 2 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2568, prieiga internete: <https://e-seimasx.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/9203a7a2017111ef8e4be9fad87afa59?jfwid=wugr558t>.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos teigimu, Lietuvos atvirų duomenų portale data.gov.lt skelbiama daugiau nei 2,4 tūkst.¹³¹ įvairių viešojo sektoriaus atvertų duomenų rinkinių, įskaitant 388 didelės vertės duomenų rinkinius. Per 2024 m. Lietuvos atvirų duomenų portale atverti 356 duomenų rinkiniai, t. y. 17 proc. daugiau nei ankstesniais metais.

2.10.3 priemonė: „Skatinti duomenų atvėrimą ir pakartotinį panaudojimą“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Lietuvos vieta Duomenų atvėrimo brandos reitinge (https://data.europa.eu/en/publications/open-datamaturity/2022) (2022 m. – 13; 2023 m. – 8; 2024 m. – 8 ; 2025 m. – 8;)
Atsakinga institucija:	Ekonomikos ir inovacijų ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija 2023 m. paskelbė kvietimą Lietuvos verslui, kuris, naudodamas atvirus duomenis, kurtų inovatyvius sprendimus ir skaitmenines paslaugas. 2024 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, siekdama skatinti šią sritį, skyrė 4,11 mln. eurų finansavimą Lietuvos verslui įgyvendinant projektus Vilniaus, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Telšių ir Utenos regionuose. Pagal veiklos sektorių finansavimas skirtas kompiuterių programinės įrangos, konsultacijų paslaugų, apskaitos, informacijos teikimo, reklamos paslaugų ir kelionių sričių įmonėms.

Įgyvendinant priemonę, taip pat aktyviai vykdytos duomenų atvėrimo ir pakartotinio naudojimo skatinimo veiklos – Ekonomikos ir inovacijų ministerija kartu su Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra 2024 m. rugsėjo mėnesį suorganizavo duomenų konferenciją „Išlaisvink duomenis – leisk jiems veikti“, kurioje buvo apžvelgtos duomenų tvarkymo ir naudojimo tendencijos Lietuvoje, aptarti atvirų duomenų aspektai, duomenų srities revoliucija versle bei valstybės mastu. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė verslo, mokslo ir viešojo sektoriaus atstovai, diskusijų forma buvo aptariama dirbtinio intelekto, didžiųjų duomenų ir inovacijų skatinimas įvairiose tikslinėse grupėse bei sisteminių pokyčių svarba šalies mastu.

Pagal Europos Komisijos atlikto 2024 metų Atvirų duomenų brandos tyrimo rezultatus, Lietuva išlieka aukštoje 7-oje vietoje tarp 34 Europos valstybių ir pirmą kartą istorijoje buvo priskirta aukščiausiai – atvirų duomenų kryptių formuotojų – grupei¹³². Lietuva aplenkė tokias šalis kaip Belgija, Vokietija, Suomija, Nyderlandai, Švedija ir Šveicarija.

2.10.4 priemonė: „Parengti bendrą savivaldybių duomenų rinkinių, skatinančių skaidrumą ir viešumą, turinio ir struktūros standartą, pagal kurį būtų atveriami savivaldybių duomenų rinkiniai“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra, Vidaus reikalų ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2024 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra 2024 m. patvirtino Valstybės informacinių išteklių metaduomenų modelio specifikaciją, kuria siekiama nustatyti vieningą specifikaciją, kaip yra tvarkomi pagrindiniai valstybės informacinius išteklius sudarantys duomenys bei metaduomenys.

Savivaldybių duomenys yra atveriami įgyvendinant Valstybės duomenų agentūros projektą – „Valstybės informacinių išteklių integravimas į duomenų ežerą“, kuris finansuojamas ekonomikos

¹³¹ 1776 duomenų rinkiniai paskelbti Portale ir 842 geoerdvinių duomenų rinkiniai paskelbti www.geoportal.lt.

¹³² Prieiga internete https://data.europa.eu/sites/default/files/country-factsheet_lithuania_2024.pdf.

gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos Kartos Lietuva“ ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšomis. Atsižvelgiant į tai, Ekonomikos ir inovacijų ministerija atskiro standarto savivaldybių duomenų (turinio ir struktūros) rinkinių atvėrimui nusprendė nerengti, nes yra parengtas vieningas standartas, taikomas visiems valstybės informacinius išteklius sudarantiems duomenims ir metaduomenims.

Valstybės duomenų agentūra 2025 m. planuoja sutelkti dėmesį į savivaldybių bei joms pavaldžių institucijų, kurių veiklos sritis yra sveikatos apsauga ir valstybės valdymas, duomenų rinkinių atvėrimo darbų užbaigimą. Planuojami atverti Kauno miesto savivaldybės, Tauragės, Molėtų rajono ir kitų savivaldybių duomenys.

Vertinant priemonės įgyvendinimą, atkreiptas dėmesys, kad nors parengtas vieningas standartas, taikomas visiems valstybės informacinius išteklius sudarantiems duomenims ir metaduomenims, tačiau turinio prasme neapibrėžta, kokius privalomus duomenis antikorpuciniu požiūriu turėtų atverti visos savivaldybės, kas yra neatsiejama priemonės įgyvendinimo dalis, kuri buvo akcentuota ir Teisingumo ministerijos darbo grupės pasitarimuose, kurie vyko 2024 m. liepos 25 d. ir spalio 29 d.

Nors 2024 m. vykdytas tam tikrų savivaldybių duomenų atvėrimas, priemonės vykdymas kartu su kitomis atsakingomis institucijomis nebuvo organizuotas. Atsižvelgiant į tai, 2025 m. priemonės vykdymas buvo aktualizuotas pagal priemonei numatytus tikslus ir 2025 m. kovo 19 d. Ekonomikos ir inovacijų ministerija kreipėsi į kitas priemonės įgyvendinime dalyvaujančias institucijas, prašydama pagal kompetenciją ir poreikį nustatyti, kokių informacinių sistemų ar sričių papildomus savivaldybių duomenų rinkinius būtų aktualu prioretizuoti ir atverti būtent antikorpuciniu aspektu. Priemonės įgyvendinimas tęsiamas 2025 m.

III Kryptis – siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo

3.1. Uždavinys – užtikrinti atsparumą korupcijai teismų ir teisingumo sistemoje

Užtikrinant atsparumą korupcijai teismų ir teisingumo sistemoje Plane numatytos 4 priemonės, iš kurių 2 – 2024 m., viena jų tęstinė.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
3.1.1	Kurti korupcijai atsparią Lietuvos teismų sistemą įgyvendinant Šakinį Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų planą 2022–2025 metams, patvirtintą Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 13P-46-(7.1.2.) (toliau – šakinis planas), ir modernizuojant Lietuvos teismų valdomas informacines sistemas.	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta
3.1.2	Siekiant tinkamo nusišalinimo instituto įgyvendinimo, atlikti teismo pirmininko, teismo pirmininko pavaduotojo, teismo skyriaus pirmininko ar kitų teisėjų, kuriems pavesta spręsti kolegijų sudarymo ir bylų paskirstymo klausimus, nusišalinimo teisinio reguliavimo ir praktinių situacijų analizę, pateikti išvadas ir sprendimų projektus.	2024	50%	–	Įgyvendinta iš dalies
3.1.3	Siekiant efektyvaus baudžiamojo proceso užtikrinimo, išnagrinėti ir (ar) identifikuoti galimas piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis ir proceso vilkinimo prielaidas, parengti teismo posėdžių organizavimo ir skyrimo (derinimo) koncepciją.	2025	–	–	–

3.1.4	Siekiant užtikrinti duomenų naudotojui patogią LITEKO tvarkomų duomenų paiešką bei duomenų naudojimą, atlikti duomenų pasiekiamumo analizę, prireikus pateikti siūlymus dėl šios sistemos tobulinimo.	2025	–	–
-------	---	------	---	---

3.1.1 priemonė: „Kurti korupcijai atsparią Lietuvos teismų sistemą įgyvendinant Šakinį Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų planą 2022–2025 metams, patvirtintą Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 13P-46-(7.1.2.) (toliau – Šakinis planas), ir modernizuojant Lietuvos teismų valdomas informacines sistemas“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Šakinio plano priemonių atitinkamais metais įgyvendinimas, procentais (2023 m. – 95; 2024 m. – 95; 2025 m. – 95); Naudojant modernizuotą Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) modulį, pagal privalomųjų žingsnių principą paskirstomų bylų (įskaitant bylų skirstymą apeliacinėse ir kasacinėje instancijose) dalis procentais (2025 m. – 100).
Atsakinga institucija:	Nacionalinė teismų administracija.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – nenumatyta; 2024 m. – 237 000; 2025 m. – nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

2024 m. Šakiniame plane buvo numatytas 13-os priemonių (įskaitant vykdytinas nuolat) vykdymas. Iš jų neįvykdyta yra tik 1 priemonė. Tai reiškia, kad Priemonių plano įvykdymo rodiklis siekia 92 proc.

2025 m. kovo 21 d. vykusio Teisėjų tarybos posėdžio metu centrinis už korupcijai atsparios aplinkos Lietuvos teismuose kūrimą atsakingas subjektas pristatė 2024 m. šakinio plano įgyvendinimo priemonių vertinimo ataskaitą¹³³, kurioje detalai pasisakoma dėl kiekvienos suplanuotos priemonės vykdymo.

Pastebėtina, kad Darbotvarkės įgyvendinimo planuose nustatytų priemonių vertinimą atlieka Specialiųjų tyrimų tarnyba¹³⁴. Iš esmės tai reikštų, kad vertinti, ar pasiektas Šakiniame plane numatytų priemonių įgyvendinamumas, turėtų irgi Specialiųjų tyrimų tarnyba, analizuodama Šakiniame plane numatytas priemones ir jų vykdymo rezultatus, kad būtų padaryta išvada, kiek priemonių ataskaitiniais metais laikomos įgyvendintomis ir ar tuo pasiektas ataskaitiniams metams užsibrėžtas rodiklis¹³⁵. Tokiu atveju tai dubliuotų už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą teismų sistemoje atsakingo subjekto darbą. Į tai būtina atsižvelgti rengiant kito laikotarpio Darbotvarkės įgyvendinimo planą vertinant, ar tokio pobūdžio priemonės turėtų būti įtraukiamos į Darbotvarkės planavimo dokumentus, be kita ko, įvertinus ir tai, kad pati priemonė susijusi ne su Šakinio plano parengimu, o jau su juo įgyvendinimu, kas yra dėsningas turimo plano tęsinys, nereikalaujantis jo dubliavimo aukštesniuose strateginiuose dokumentuose.

3.1.2 priemonė: „Siekiant tinkamo nusišalinimo instituto įgyvendinimo, atlikti teismo pirmininko, teismo pirmininko pavaduotojo, teismo skyriaus pirmininko ar kitų teisėjų, kuriems pavesta spręsti kolegijų sudarymo ir bylų paskirstymo klausimus, nusišalinimo teisinio reguliavimo ir praktinių situacijų analizę, pateikti išvadas ir sprendimų projektus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakinga institucija:	Nacionalinė teismų administracija.
Įgyvendinimo terminas:	2024 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Vykdam priemonę, 2024 m. buvo atlikta teisinio reguliavimo apžvalga, praktinių situacijų analizė bei kreiptasi į Lietuvos teismus dėl nuomonės šiuo klausimu pateikimo. Išvada su pasiūlymais dėl teismo

¹³³ Prieiga internete: https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2025/03/ataskaita_2024.pdf.

¹³⁴ Plano 15 p., Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 20 str. 3 d. 3 p.

¹³⁵ Pavyzdžiui, Šakiniame plane yra nemažai priemonių, kurių NTA vertinimas yra „vykdoma“, tačiau ne „įvykdyta“ ar „įvykdyta iš dalies“ (pvz., 3 p., 13 p., 25 p.), nors kartais nėra aiškių duomenų, kas sutrukdė įgyvendinti priemonę.

pirmininko, teismo pirmininko pavaduotojo, teismo skyriaus pirmininko ar kitų teisėjų, kuriems pavesta spręsti kolegijų sudarymo ir bylų paskirstymo klausimus, nusišalinimo instituto įgyvendinimo tikslingumo, Nacionalinės teismų administracijos teigimu, Teisėjų tarybai bus pateikta 2025 m.

3.2. Uždavinys – didinti baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą

Siekiant didinti baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą, Plane numatytos 5 priemonės, iš kurių 3 vykdymas numatytas 2024 m. Dvi priemonės, kurios turėjo būti įgyvendintos 2023 m., buvo įgyvendintos tik iš dalies, todėl jų stebėseną buvo tęsiama 2024 m. Pažymėtina, kad priemonė 3.2.2 buvo įgyvendinta 2024 m. I-ajame pusmetyje ir apie tai buvo pasisakyta praėjusių metų stebėsenos ataskaitoje, todėl į šią ataskaitą priemonės aprašymas nėra įtrauktas¹³⁶.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
3.2.1	Atlikti analizę, siekiant nustatyti baudžiamojo persekiojimo (įskaitant kriminalinę žvalgybą) efektyvumą korupcinio pobūdžio bylose mažinančius veiksnius ir jų priežastis, taip pat baudžiamojo persekiojimo proceso ilgą trukmę lemiančius veiksnius, parengti sprendimus.	2023	100%	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta
3.2.2	Siekiant baudžiamojo persekiojimo veiksmingumo ir atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimo, sudaryti teisinę prielaidas tam, kad policijos, Lietuvos kalėjimų tarnybos, Muitinės departamento prie LR finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie LR vidaus reikalų ministerijos imuniteto padaliniai ar (ir) ikiteisminį tyrimą atliekantys padaliniai galėtų vykdyti ne tik atitinkamų institucijų pareigūnų ir darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimus, bet ir su tiriamomis nusikalstamomis veikomis tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių kitų asmenų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimus.	2023	100%	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta
3.2.3	Parengti veiksmų planą, siekiant įgyvendinti 2021 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos tarybos atnaujintą Rekomendaciją dėl tolesnės kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu sudarant tarptautinius verslo sandorius dėl kovos su užsienio pareigūnų papirkinėjimu.	2024	100%	–	Igyvendinta
3.2.4	Konsultuojantis su verslo asociacijomis, mokslininkais, Lietuvos advokatūra, suinteresuotomis institucijomis, atlikti tarptautinių standartų taikymo, nustatant privataus sektoriaus darbuotojų atsakomybę už korupcinio pobūdžio nusikaltimus, praktikos Lietuvoje analizę.	2024	100%	–	Igyvendinta
3.2.5	Organizuoti mokymus ikiteisminio tyrimo pareigūnams, prokurorams ir teisėjams, skirtus užtikrinti reikiamoms kompetencijoms ir įgūdžiams tiriant, įrodinėjant ir nagrinėjant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, dėmesį skiriant juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės, turto susigrąžinimo, užsienio pareigūnų papirkimo atvejų atskleidimo, tyrimo ir įrodinėjimo klausimams, tarptautinio bendradarbiavimo formoms bei priemonėms, tarptautinės teisinės pagalbos klausimams ir proporcingų bei atgrasančių sankcijų svarbai.	2023–2025	67%	Igyvendinta	Igyvendinta

¹³⁶ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2022–2023 metų nacionalinės darbotvarkės Korupcijos prevencijos klausimais 2023 metų stebėsenos ataskaita, 36-37 p.

3.2.1 priemonė: „Atlikti analizę, siekiant nustatyti baudžiamojo persekiojimo (įskaitant kriminalinę žvalgybą) efektyvumą korupcinio pobūdžio bylose mažinančius veiksnius ir jų priežastis, taip pat baudžiamojo persekiojimo proceso ilgą trukmę lemiančius veiksnius, parengti sprendimus“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakingos (dalyvaujančios) institucija:	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra (toliau – Generalinė prokuratūra), Specialiųjų tyrimų tarnyba, Vidaus reikalų ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus ministerijos, Finansų ministerija (Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos), Teisingumo ministerija (Lietuvos kalėjimų tarnyba).
Įgyvendinimo terminas:	2023 m. (įgyvendinta iš dalies, stebėseną pratęsta).
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos duomenimis, 2020–2022 m. laikotarpiu Generalinėje prokuratūroje ir teritorinėse prokuratūrose buvo baigta 70 ikiteisminių tyrimų dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, kurių tyrimas tęsėsi 24 mėnesius ar ilgiau. Išanalizavus prokurorų ir ikiteisminio tyrimo įstaigų nurodytas priežastis, dėl kurių šie ikiteisminiai tyrimai buvo atliekami 24 mėnesius ar ilgiau, nustatyta, kad visų šių tyrimų trukmę lėmė kompleksiniai veiksniai. Kiekvieno ikiteisminio tyrimo atveju nustatytos bent dvi skirtingos priežastys, kurios lėmė ilgą tyrimo trukmę. Išanalizavus į apibendrinimo apimtį patenkančius ikiteisminius tyrimus, nustatyti šie pagrindiniai ikiteisminių tyrimų ilgai trukmei įtakos turėję veiksniai:

- 1) Ikiteisminio tyrimo sudėtingumas ir didelė apimtis.
- 2) Specialių žinių reikalaujantys tyrimai.
- 3) Šalyje taikyti ribojimai dėl COVID-19 infekcijos.
- 4) Didelis kiekis kriminalinės žvalgybos duomenų.
- 5) Ilgas tarptautinės teisinės pagalbos prašymų ir Europos tyrimo orderių vykdymas.
- 6) Kiti veiksniai, turėję įtakos ilgai korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimo trukmei dalyje 2020–2022 m. baigtų ikiteisminių tyrimų (pavyzdžiui, ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų pasikeitimai; ilgai trukęs proceso dalyvių skundų nagrinėjimo procesas; ilgai trukęs tyrimui būtinų dokumentų išreikalavimas iš kitų įstaigų; ir kt.).

Įvertinus priemonės kompleksiskumą, didelę apimtį ir žmogiškųjų išteklių trūkumą, taip pat atsižvelgus į Plano įsigaliojimo datą, kitą priemonės dalį – nustatyti baudžiamojo persekiojimo (įskaitant kriminalinę žvalgybą) efektyvumą korupcinio pobūdžio bylose mažinančius veiksnius ir jų priežastis – Generalinė prokuratūra planavo vykdyti 2024 m.

Vykdam šią priemonę 2024 m. Generalinė prokuratūra atliko pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų 2022 m. sausio 1 d. – 2024 m. liepos 1 d. priimtų išteisinamųjų nuosprendžių dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 225-228 straipsniuose numatytų nusikalstamų veikų apibendrinimą, kuriame nustatė išteisinamiesiems nuosprendžiams turėjusius įtakos veiksnius. Apibendrinimas išplatintas prokurorams, siekiant sustiprinti korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimo kontrolę ir valstybinio kaltinimo kokybę.

3.2.3 priemonė: „Parengti veiksmų planą, siekiant įgyvendinti 2021 metais Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos tarybos atnaujintą Rekomendaciją dėl tolesnės kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu sudarant tarptautinius verslo sandorius dėl kovos su užsienio pareigūnų papirkinėjimu“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Teisingumo ministerija, Vyriausybės 2019-05-15 nutarime Nr. 487 nurodytos institucijos, dalyvaujančios atstovaujant Lietuvos Respublikai EBPO darbo grupėje dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius.
Įgyvendinimo terminas:	2024 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

Teisingumo ministro 2024 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 1R-306 „Dėl Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos darbo grupės dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius Lietuvos trečiojo etapo vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos darbo grupės dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius Lietuvos trečiojo etapo vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo planas¹³⁷.

Plane numatytos priemonės, kuriomis planuojama įgyvendinti EBPO Darbo grupės dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius Lietuvos trečiojo etapo vertinimo ataskaitoje, priimtoje 2023 m. gruodžio 7 d., pateiktas rekomendacijas. Šioms rekomendacijoms didžiaja dalimi esant kildinamoms būtent iš Rekomendacijos dėl tolesnės kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius, buvo parengtas vienas veiksmų planas, į kurį įtrauktos ir Rekomendacijoje dėl tolesnės kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius esančios nuostatos, minimos ataskaitoje, kurios, EBPO ekspertų nuomone, Lietuvoje dar nėra realizuotos pilna apimtimi arba turi būti stiprinamas jų įgyvendinimas.

3.2.4 priemonė: „Konsultuojantis su verslo asociacijomis, mokslininkais, Lietuvos advokatūra, suinteresuotomis institucijomis, atlikti tarptautinių standartų taikymo, nustatant privataus sektoriaus darbuotojų atsakomybę už korupcinio pobūdžio nusikaltimus, praktikos Lietuvoje analizę“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Nepateikta.

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Teisingumo ministerija ir kitos suinteresuotos institucijos.

Įgyvendinimo terminas: 2024 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Įgyvendinta, stebėseną baigiama.

Įgyvendindama priemonę, 2024 m. rugsėjo mėn. Teisingumo ministerija pateikė paklausimą nuomonėms gauti: Lietuvos advokatūrai, Generalinei prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos socialinių mokslų centro teisės institutui, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Teisėjų tarybai, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklai, Vilniaus universiteto Teisės fakultetui, Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetui. Paklausime kelti klausimai apie Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) reglamentavimo (ne)pakankamumą kovojant su korupcija privačiame sektoriuje, galimas priemonės jo suderinimui su tarptautiniais standartais ir praktinius bei organizacinius iššūkius baudžiamajam persekiojimui.

Dauguma institucijų pripažino, kad BK reglamentavimas kovai su korupcija privačiame sektoriuje yra pakankamas. Tačiau dalis institucijų siūlė šį klausimą peržiūrėti, kai į nacionalinę teisę bus perkeltos ES direktyvos dėl kovos su korupcija nuostatos¹³⁸.

Atsižvelgiant į suinteresuotų institucijų pateiktus atsakymus, BK teisinio reglamentavimo pokyčius, kiek jis susijęs su korupcinio pobūdžio nusikalstamomis veikomis, nuspręsta vertinti perkeltant į nacionalinę teisę ES direktyvos dėl kovos su korupcija nuostatas.

Atsižvelgiant į tai, kad buvo atlikta analizė ir aptarti tolesni veiksmai, priemonė vertinama kaip įgyvendinta.

3.2.5 priemonė: „Organizuoti mokymus ikiteisminio tyrimo pareigūnams, prokurorams ir teisėjams, skirtus užtikrinti reikiamoms kompetencijoms ir įgūdžiams tiriant, įrodinėjant ir nagrinėjant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, dėmesį skiriant juridinio asmens baudžiamosios atsakomybės, turto susigrąžinimo, užsienio pareigūnų papirkimo atvejų atskleidimo, tyrimo ir įrodinėjimo klausimams, tarptautinio bendradarbiavimo formoms bei priemonėms, tarptautinės teisinės pagalbos klausimams ir proporcingų bei atgrasančių sankcijų svarbai“.

¹³⁷ Prieiga internete: https://eimin.lrv.lt/public/canonical/1734083300/5257/EBPO_PLANAS.pdf.

¹³⁸ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kovos su korupcija nuostatos, kurios pakeičia Tarybos pamatinį sprendimą 2003/568/TVR ir Konvenciją dėl kovos su korupcija, susijusią su ES ir valstybių narių pareigūnais, bei iš dalies keičia Direktyvą (ES) 2017/1371.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Atsakingų institucijų suplanuoti mokymai ir juose dalyvavusiųjų skaičius (rodikliai nustatomi institucijų planuose).
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Specialiųjų tyrimų tarnyba, Generalinė prokuratūra, Nacionalinė teismų administracija.
Igyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Igyvendinta, stebėseną tęsiama.

2024 m. Specialiųjų tyrimų tarnyba organizavo 2 išorinius tarpinstitucinius (tarptautinius) mokymus ikiteisminio tyrimo pareigūnams, prokurorams ir teisėjams tema „*Tarptautinių kyšininkavimo atvejų nustatymas ir tyrimas – Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinės Karalystės ir Latvijos Respublikos geroji patirtis*“:

- lapkričio 12 d. Vilniuje – dalyvavo 51 dalyvis;
- lapkričio 14 d. Klaipėdoje – 53 dalyviai.

Taip pat organizuoti 2 vidiniai mokymai Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams:

- gegužės 30 d. Kaune tema „*Baudžiamosios teisės pagrindai. Korupcinių nusikaltimų sudėtis, kvalifikavimas, išteisinamųjų teismų sprendimų priežastys*“ – dalyvavo 20 dalyvių;
- gruodžio 18 d. Vilniuje tema „*Neteisėto praturtėjimo ir pinigų plovimo tyrimas, turto tyrimo taikymas*“ – 57 dalyviai.

Iš viso Specialiųjų tyrimų tarnybos suorganizuoti 4 mokymai, t. y. tiek, kiek ir planuota. Mokymus išklausiusiųjų dalyvių skaičius: išorinius mokymus išklausė 104 dalyviai, vidinius – 77.

Generalinė prokuratūra organizavo šiuos mokymus:

- balandžio 8-9 d. tema „*Nusikalstamos veikos elektroninėje erdvėje. Nusikalstamu būdu gauto turto susigrąžinimas*“ – dalyvavo 36 asmenys: 19 prokurorų, 8 valstybės tarnautojai, 9 atstovai iš kitų teisėsaugos institucijų;
- balandžio 10-11 d. tema „*Nusikalstamu būdu gauto turto susigrąžinimas. Europos deleguotųjų prokurorų patirtys organizuojant ekonominio-finansinio-korupcinio pobūdžio ikiteisminius tyrimus. Ekonominiai – finansiniai nusikaltimai. Tarptautinių sankcijų arba Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytų ribojamųjų priemonių pažeidimas*“. Mokymuose dalyvavo 36 asmenys: 25 prokurorai, 5 valstybės tarnautojai, 5 atstovai iš kitų teisėsaugos institucijų.

Nacionalinė teismų administracija vykdė šiuos mokymus:

- „*Tarptautiniai kovos su korupcija standartai. Lietuvos įsipareigojimai*“; „*Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konvencijos dėl kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose ir jos reikalavimų (susijusių rekomendacijų) įgyvendinimas Lietuvoje*“ – mokymus išklausė 67 teisėjai;
- visoje Lietuvoje tema „*Teismų vertybinis integralumas – esminė kovos su korupcija prielaida šalyje*“. Iš viso dalyvavo 359 dalyviai.

Taip pat Nacionalinė teismų administracija skyrė dėmesį teisėjų ir teismų darbuotojų antikorpucinės kvalifikacijos stiprinimui – 2024 m. antikorpucinio sąmoningumo standartas buvo įtrauktas į teisėjų mokymų programas ir naujai paskirtiems teisėjams jų įvadinių mokymų metu dėstyta tema „*Antikorpucinės aplinkos kūrimas*“.

Pastebėtina, kad kiekvienos institucijos rodikliai šiai priemonei pasiekti turėjo būti nustatyti vykdančios institucijos plane. Atsižvelgiant į tai, kad mokymai vyksta, priemonė vertinama kaip įgyvendinta, tačiau Plano nuostatų neįgyvendinimas dėl rodiklių nustatymo vykdančios įstaigos plane apsunkina priemonių vertinimą ir kelia abejonių dėl naujos praktikos veiksmingumo.

3.3. Uždavinsys – veiksmingiau ginti viešąjį interesą

Siekiant veiksmingesnio viešojo intereso gynimo, Plane numatyta viena priemonė, kuri turėjo būti įgyvendinta 2024 m.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
3.3.1	Atlikti bandomąjį tyrimą Aplinkos ministerijos ir Kultūros ministerijos valdymo srityje dėl viešojo intereso gynimo proceso civiline ar administracine tvarka, apimančio ne tik atstovavimą teismuose, bet ir teismų sprendimų vykdymą, regreso teisės taikymą, teisės spragų ar teisinio reguliavimo, sąlygojusių pralaimėtas bylas, keitimą, taip pat dėl šio proceso stebėsenos sistemos.	2024	25%	–	Igyvendinta iš dalies

3.3.1 priemonė: „Atlikti bandomąjį tyrimą Aplinkos ministerijos ir Kultūros ministerijos valdymo srityje dėl viešojo intereso gynimo proceso civiline ar administracine tvarka, apimančio ne tik atstovavimą teismuose, bet ir teismų sprendimų vykdymą, regreso teisės taikymą, teisės spragų ar teisinio reguliavimo, sąlygojusių pralaimėtas bylas, keitimą, taip pat dėl šio proceso stebėsenos sistemos“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Nepateikta.

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2024 m.

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: Igyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Siekdama įgyvendinti priemonę, Aplinkos ministerija nusimatė atlikti pralaimėtų bylų sprendimų turinio bei pasekmių (įskaitant teismų sprendimų vykdymą, regreso taikymą, inicijuotus teisinio reguliavimo pokyčius) analizę ir pasiūlyti galimus sprendimus dėl stebėsenos rodiklių nustatymo.

2024 m. buvo tikslinama informacija iš Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų apie 2022–2024 m. inicijuotas civilines ir administracines bylas bei kreipimusis į prokuratūrą dėl viešojo intereso gynimo. Nustatyta, kad dėl nevienodos „viešojo intereso gynimo bylos“ sampratos pateikti duomenys nėra tikslūs. Taip pat kreiptasi į Nacionalinę teismų administraciją dėl statistinių duomenų gavimo automatizuotu būdu, tačiau jų patikimumas nebuvo pakankamas tyrimo išvadoms. Šiuo metu pakartotinai kreiptasi į pavaldžias institucijas dėl duomenų pateikimo suvienodinta forma, siekiant sukurti viešojo intereso gynimo stebėsenos sistemą.

Aplinkos ministerijos teigimu, esminė problema, sudaranti kliūtis priemonės įgyvendinimui, yra pradinių duomenų (t. y. konkrečių analizuotinių bylų) imties nustatymas. Dėl aiškaus viešojo intereso apibrėžimo nebuvimo teisės aktuose, teismai kiekvienu atveju sprendžia individualiai, o institucijos skirtingai interpretuoja, kurios bylos laikytinos viešojo intereso gynimo bylomis. Teismų sprendimuose nėra vieningos bylų klasifikacijos, todėl nėra galimybės automatizuotai surinkti ir apdoroti duomenų. Be to, ne visos institucijos veda išnagrinėtų bylų statistiką, o duomenis dažnai reikia rinkti rankiniu būdu. Nacionalinės teismų administracijos pateikti statistiniai duomenys nesutampa su Aplinkos ministerijos pavaldžių institucijų pateiktais duomenimis, todėl nėra galimybės objektyviai įvertinti viešojo intereso gynimo proceso efektyvumo.

Remiantis Aplinkos ministerijos pateikta informacija, nors 2024 m. buvo gauta dalinė informacija iš pavaldžių institucijų ir Nacionalinės teismų administracijos, nustatyti duomenų tikslumo trūkumai, todėl pakartotinai kreiptasi dėl duomenų pateikimo ir standartizavimo. Analizė dėl Aplinkos ministerijos pavaldžių institucijų teisminių ginčų dėl viešojo intereso gynimo proceso civiline ir administracine tvarka, išnagrinėtų 2022–2024 m., ir šių bylų stebėsenos baigiama 2025 m., apžvelgiant

atlikto tyrimo metu nustatytą problematiką, surinktus statistinius duomenis bei pateikiant siūlymus dėl stebėsenos rodiklių nustatymo.

Kultūros ministerija, priemonės įgyvendinimui nusimatė atlikti bandomąjį tyrimą dėl viešojo intereso gynimo nekilnojamojo kultūros paveldo srityje (toliau – Tyrimas). 2024 m. Kultūros ministerija siekė įgyvendinti priemonę atlikdama pirminę tyrimo apimties ir atliktų panašių tyrimų analizę, ir priimdama sprendimą dėl tyrimo atlikimo kreiptis į Lietuvos mokslo tarybą, turinčią daugiau patirties panašiuose darbuose, taip pat įsivertinus Tyrimo apimtis, turimus ministerijos ribotus žmogiškuosius išteklius kultūros paveldo klausimais, ir atsižvelgiant į prioritetus – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimus.

Rugsėjo 30 d. Kultūros ministerija pateikė reikminių tyrimų paraišką Lietuvos mokslo tarybai „Viešojo intereso gynimas nekilnojamojo kultūros paveldo srityje“. Tačiau 2025 m. pradžioje gautas atsakymas, kad pateikta paraiška dėl Tyrimo atlikimo nebuvo atrinkta ir dėl jos reikminių tyrimų projektų konkursas skelbiamas nebus. Kadangi ši galimybė nepasiteisino, ministerija iš naujo vertina tyrimo atlikimą pasitelkiant vidinius resursus.

Abi ministerijos apie priemonės įgyvendinimo iššūkius informavo Teisingumo ministeriją žodžiu Teisingumo ministerijos darbo grupės posėdžių, vykusių 2024 m. liepos 25 d. ir spalio 29 d., metu.

Atsižvelgiant į tai, kad Kultūros ministerija ėmėsi veiksmų, siekdama įgyvendinti priemonę, galima vertinti, kad priemonės vykdymas buvo pradėtas, įgyvendinta iš dalies, todėl stebėseną tęsiama.

Kultūros ministerijai siūloma analizuoti tas viešojo intereso gynimo bylas, dėl kurių priskyrimo viešojo intereso gynimui, nekyla ginčo, priemonės vykdymui pasitelkti bylose atstovavusius asmenis, siekiant priartėti prie priemonės įgyvendinimo tikslo ir atlikti analizę 2025 m.

3.4. Uždavinys – veiksmingiau susigrąžinti turtą ir atlyginti žalą

Siekiant veiksmingiau susigrąžinti turtą ir atlyginti žalą, Plane numatyta 1 priemonė, kurios įgyvendinimo terminas suėjo 2023 m., tačiau dėl to, jog priemonė nebuvo pilnai įgyvendinta, jos stebėseną buvo tęsiama.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
3.4.1	Atlikti su valstybės naudai išieškotinu turtu susijusių valstybės informacinių išteklių analizę ir pateikti sprendimus dėl naujos informacinės sistemos sukūrimo arba esamų registrų ir (ar) informacinių sistemų sąveikų tobulinimo, siekiant veiksmingiau administruoti areštuotą ir konfiskuotą turtą nuo pirmųjų ribojimų pritaikymo iki turto gražinimo ar piniginių lėšų pervedimo į valstybės biudžetą atlyginant žalą.	2023	100%	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta

3.4.1 priemonė: „Atlikti su valstybės naudai išieškotinu turtu susijusių valstybės informacinių išteklių analizę ir pateikti sprendimus dėl naujos informacinės sistemos sukūrimo arba esamų registrų ir (ar) informacinių sistemų sąveikų tobulinimo, siekiant veiksmingiau administruoti areštuotą ir konfiskuotą turtą nuo pirmųjų ribojimų pritaikymo iki turto gražinimo ar piniginių lėšų pervedimo į valstybės biudžetą atlyginant žalą“.

Rodiklis ir jo reikšmės: Nepateikta.

Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos: Specialiųjų tyrimų tarnyba, Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija, Aplinkos ministerija (Nacionalinė žemės tarnyba), Nacionalinė teismų administracija, Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Įgyvendinimo terminas: 2023 m. (įgyvendinta iš dalies, stebėseną pratęsta).

Lėšų poreikis €: Nenumatyta.

2024 m. vertinimas: 2024 m. įgyvendinta iš dalies, užbaigta 2025 m. I-aje pusmetyje, stebėseną baigiama.

Įgyvendinant priemonę dar 2023 m. Specialiųjų tyrimų tarnybos organizuotų susitikimų su kitomis atsakingomis institucijomis metu paaiškėjo, kad priemonės įgyvendinimas glaudžiai susijęs su kitais lygiagrečiai vykstančiais procesais kitose institucijose, tokiais kaip MONEYVAL plano rengimas¹³⁹, planuojamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo priėmimas bei Valstybinės mokesčių inspekcijos iniciatyvos centralizuoti piniginių prievolių administravimą. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, 2023 m. gruodžio 28 d. Specialiųjų tyrimų tarnyba kreipėsi į Teisingumo ministeriją dėl priemonės įgyvendinimo koordinavimo ir atsakingų institucijų sąrašo tikslinimo. 2025 m. liepos 25 d. protokoliniu sprendimu klausimas dėl atsakingos institucijos keitimo grąžintas tolesnėms diskusijoms.

2024 m. tęsdama priemonės įgyvendinimą toje apimtyje, kuri įmanoma pagal institucijų kompetencijas, Specialiųjų tyrimų tarnyba kreipėsi į institucijas dėl duomenų, reikalingų su valstybės naudai išieškotinu turtu susijusių valstybės informacinių išteklių analizei atlikti. Bendradarbiaujant su turto išieškojimo procese dalyvaujančiomis institucijomis buvo surinkta informacija apie šiuo metu naudojamus duomenis ir informacines sistemas. Atsakymai gauti 2024 m. pabaigoje, dėl ko gautų duomenų analizė baigta 2025 m. kovo 31 d.

Analizės metu nustatyta, kad duomenys apie areštuotą ir konfiskuotą turtą yra išskaidyti tarp skirtingų registų ir informacinių sistemų. Pavyzdžiui:

- **Nacionalinė teismų administracija** valdo ir tvarko Lietuvos teismų informacinę sistemą (LITEKO), kurioje struktūrizuoti duomenys (pvz., bylos numeriai, teismo sprendimo datos) naudojami statistikai ir integracijoms. Tačiau dauguma su bylos medžiaga susijusių duomenų yra nestruktūrizuoti. Taip pat Nacionalinė teismų administracija dalyvauja projekte „Vienas langelis prievolėms valstybei sumokėti“, kuris baigsis 2026 m. Projekto tikslas – skaitmenizuoti ir automatizuoti išieškojimo procesus, modernizuoti LITEKO ir VMI sąsajas.

- **Nacionalinė žemės tarnyba** išieškojimo procese naudoja Gyventojų registro, Nekilnojamojo turto registro ir LITEKO duomenis, taip pat Antstolių informacinę sistemą. Tarnyba pažymėjo, kad ji neturi teisės vykdyti skolininkų turto paieškos ar nustatyti apribojimus, o išieškojimas vykdomas tik per antstolius.

- **Turto bankas** administruoja ir apskaito valstybės naudai konfiskuotą, bešeimininkį, paveldėtą ar kitokį valstybės turto perimtiną turtą. Konfiskuoto turto apskaita grindžiama teismų sprendimais ir kitais teisės aktais. Taip pat Turto bankas naudoja Nekilnojamojo turto registro duomenis ir realizuoja konfiskuotą turtą viešuose aukcionuose, o gautos lėšos pervedamos į valstybės biudžetą.

- **Teisingumo ministerija** tvarko Turto arešto aktų registrą, kuriame duomenys apie areštus perduodami susijusiems turto registrams ir Piniginių lėšų apribojimo sistemai.

- **Vidaus reikalų ministerija** koordinuoja Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1260 (toliau – Direktyva) dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę. Direktyva reikalauja statistinių duomenų apie išaldytą ir konfiskuotą turtą teikimo bei numato turto valdymo tarnybos steigimą ar paskyrimą.

Analizės išvados rodo akivaizdžią poreikio konsoliduoti duomenis svarbą, užtikrinant esamų registų sąveiką, nes duomenys yra išskaidyti tarp skirtingų informacinių sistemų ir registų, o kai kurie duomenys (pvz., susiję su konfiskuotu turtu) tebėra nestruktūrizuoti. Tolesni veiksmai turėtų būti orientuoti į vieningos informacinės sistemos kūrimo galimybių vertinimą, esamų registų sąveikos

¹³⁹ 2018 m. Europos Tarybos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonių įvertinimo ekspertų komiteto (MONEYVAL) priemonių plano projekto, kuriame numatyta priemonė dėl areštuoto ir konfiskuoto turto administravimo mechanizmų, rengimas.

tobulinimą, įskaitant automatizuotą duomenų mainų procesą, Direktyvos¹⁴⁰ reikalavimų integravimą į nacionalinius teisės aktus, siekiant užtikrinti efektyvų turto valdymą ir statistinių duomenų teikimą Europos Komisijai.

2025 m. balandžio 30 d. su analizės metu gauta informacija ir išvadamis supažindintos bendradarbiaujančios institucijos. Atsižvelgiant į tai, vertinama, kad 3.4.1 priemonė 2024 m. įgyvendinta iš dalies, o 2025 m. I-jame pusmetyje užbaigta, todėl jos stebėseną baigiama ir į kitų metų ataskaitą nebus traukiama.

3.5. Uždavinys – užtikrinti asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugą

Plane numatytos 2 tęstinės priemonės, siekiant užtikrinti asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugą.

Nr.	Priemonės	Terminas	Progresas %	2023 m.	2024 m.
3.5.1	Atlyginti asmenims, pranešusiems apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, tačiau neturintiems pranešėjo statuso pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą, už vertingą informaciją apie nusikalstamas veikas.	2023–2025	50%	Įgyvendinta	Įgyvendinta iš dalies
3.5.2	Siekiant plėtoti pranešėjų apsaugos mechanizmą ir didinti jo patrauklumą, atlikti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo praktinio taikymo vertinimą, teikti viešojo ir privataus sektoriaus subjektams metodinę pagalbą, skatinti asmenis pranešti apie korupcines veikas (socialinės reklamos pateikimai, renginiai).	2023–2025	67%	Įgyvendinta	Įgyvendinta

3.5.1 priemonė: „Atlyginti asmenims, pranešusiems apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, tačiau neturintiems pranešėjo statuso pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą, už vertingą informaciją apie nusikalstamas veikas“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Asmenų, kuriems atlyginta už vertingą informaciją, skaičius (2023 m. – 30; 2024 m. – 30; 2025 m. – 30).
Atsakinga institucija:	Specialiųjų tyrimų tarnyba.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	2023 m. – 10 000; 2024 m. – 10 000; 2025 m. – 10 000.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta iš dalies, stebėseną tęsiama.

Siekiant paskatinti asmenis, kurie praneša apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, tačiau neturi pranešėjo statuso pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą, kiekvienais metais tokiems asmenims yra atlyginama už vertingą informaciją. 2024 m. buvo paskatinti 23 asmenys (planuota – 30) ir išmokėta 22 658,24 Eur suma. Rodiklio nepasiekimą lėmė tai, kad 2024 m. didelė dalis Specialiųjų tyrimų tarnybos baudžiamojo persekiojimo pajėgumų buvo sutelkta į ikiteisminius tyrimus dėl savivaldybių tarybų narių lėšų panaudojimo. Šioms byloms būdinga tai, kad jos pradėtos gavus informacijos iš riboto rato asmenų ar Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams patiems nustatčius nusikalstamos veikos požymius. Dėl šių bylų specifikos ir gausos Specialiųjų tyrimų tarnybos darbo pajėgumai turėjo būti perskirstyti, todėl sumažėjo galimybės proaktyviai dirbti su pranešėjais ir gauti papildomos vertingos informacijos, už kurią būtų galima atlyginti.

¹⁴⁰ 2024-04-24 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1260 dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo. Prieiga internete: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401260.

3.5.2 priemonė: „Siekiant plėtoti pranešėjų apsaugos mechanizmą ir didinti jo patrauklumą, atlikti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo praktinio taikymo vertinimą, teikti viešojo ir privataus sektoriaus subjektams metodinę pagalbą, skatinti asmenis pranešti apie korupcines veikas (socialinės reklamos pateikimai, renginiai)“.

Rodiklis ir jo reikšmės:	Nepateikta.
Atsakingos (dalyvaujančios) institucijos:	Generalinė prokuratūra, Teisingumo ministerija.
Įgyvendinimo terminas:	2023–2025 m.
Lėšų poreikis €:	Nenumatyta.
2024 m. vertinimas:	Įgyvendinta, stebėseną tęsiama.

Priemonės įgyvendinimas apima keletą svarbių veiksmų, tokių kaip teisinės bazės vertinimas, metodinės pagalbos teikimas, viešinimo kampanija, renginių organizavimas ir kt.

2023 m. pabaigoje buvo atliktas Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo praktinio taikymo vertinimas, parengta ataskaita. 2024 m. Generalinė prokuratūra teikė metodinę pagalbą tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus subjektams, surengdama 52 mokymus apie pranešėjų apsaugos institutą, dėstė paskaitas, rengė ir skaitė pranešimus, suorganizavo renginį „Pranešėjų apsaugos forumas 2024“.

Tęsiant viešinimo kampaniją, 2024 m. buvo įgyvendinamos įvairios priemonės, siekiant pagerinti visuomenės informuotumą apie pranešėjų apsaugą: vasarį pristatytas informacinis stendas, nemokamas ir prieinamas tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus organizacijoms (skiriamas įmonei (įstaigai) dviejų mėnesių laikotarpiui); balandį-birželį per Vilnių kursavo reklaminis autobusas; 30 sekundžių trukmės vaizdo klipas transliuotas Lietuvos nacionalinėje televizijoje. Taip pat gegužę buvo parengtos metodinės gairės – praktiniai patarimai, skirti tiek pranešėjams, tiek vidinių kanalų administratoriams.

Rugpjūtį ir spalį buvo tęsiama reklama, rodoma DELFI portale, kurioje taip pat buvo pristatyti svarbiausi pranešėjų apsaugos klausimai. Visa kampanija pasiekė daugiau nei 665 tūkst. unikalių vartotojų ir buvo rodyta daugiau nei 2,3 mln. kartų, taip padedant sustiprinti visuomenės žinias apie pranešėjų apsaugos mechanizmus Lietuvoje.

Atsižvelgiant į atliktus tikslingus veiksmus ir pasiektą auditoriją plėtojant pranešėjų apsaugos mechanizmą ir didinant jo patrauklumą, vertinama, jog priemonė 2024 m. įgyvendinta. Dėl priemonės tęstinio pobūdžio, stebėseną tęsiama ir 2025 m.

2023–2025 m. Plano įgyvendinimo pažangos tendencijos pagal Plano uždavinių rodiklius

Nr. (pagal Planą)	Krypčių, uždavinių ir rodiklių pavadinimai, matavimo vienetai	2020 m. rodiklio reikšmė	2024 m. rodiklio reikšmė	Siektina reikšmė 2025 m.	Uždavinio įgyvendinimo pažanga 2024 m.
I Kryptis – formuoti antikorpines nuostatas ir plėtoti antikorpines kompetencijas.					
1.1.	Uždavinys – stiprinti gyventojų antikorpinių sąmoningumą				54 %
E-1-1-1	Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. davusių kyšį, dalis procentais	9	9	7	
E-1-1-2	Gyventojų, nusiteikusių duoti kyšį sprendžiant problemas, dalis procentais	60	51	50	
E-1-1-3	Gyventojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis procentais	19	13	26	
<i>Stebima ribota pažanga gyventojų antikorpinio sąmoningumo stiprinime: nors viena nuostata – nusiteikimas duoti kyšį – gerėja, dvi kitos – realus kyšio davimas ir pasirengimas pranešti apie korupciją – arba nesikeičia, arba blogėja. Uždavinio įgyvendinimo lygis (54 proc.) rodo lėtesnį tempą, ir kad likusios neįgyvendintos veiklos gali turėti įtakos rezultatams.</i>					
1.2.	Uždavinys – skatinti atsparumo korupcijai standartų diegimą privačiame sektoriuje				58%
E-1-2-1	Įmonių vadovų, nusiteikusių duoti kyšį sprendžiant problemas, dalis procentais	25	28	20	
E-1-2-2	Įmonių vadovų, kurie praneštų apie korupciją, dalis procentais	28	26	35	
<i>Stebima stagnuojanti pažanga didinant įmonių vadovų nepakantumą korupcijai – abu rodikliai reikšmingai nesikeitė. Pokyčio nebuvimą gali lemti tai, kad nepakanka priemonių rodikliui paveikti (Plane numatyta tik viena priemonė, kuri privačiam sektoriui nėra privaloma), taip pat uždavinio įgyvendinimo lygis nepakankamas siekiant daryti poveikį rodikliui.</i>					
1.3.	Uždavinys – plėtoti antikorpines kompetencijas viešajame sektoriuje				50%
E-1-3-1	Valstybės tarnautojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis procentais	53	50	64	
E-1-3-2	Valstybės tarnautojų, nusiteikusių duoti kyšį sprendžiant problemas, dalis procentais	15	18	11	
<i>Stebimas pažangos trūkumas viešajame sektoriuje formuojant antikorpines kompetencijas – abu rodikliai rodo neženkliai neigiamą pokytį. Mažas uždavinio įgyvendinimo lygis (50 %) rodo, kad reikšminga dalis veiklų, galinčių turėti įtakos rezultatams, dar neįvykdyta, nes dauguma veiklų tęstinės.</i>					
1.4.	Uždavinys – skatinti visuomenės informavimo priemonių antikorpinių vaidmenį				75%
E-1-4-1	Korupcijos paplitimas žiniasklaidoje, balais	3,89	3,88	3,92	
<i>Nepaisant to, kad įgyvendinta 75 proc. priemonių, stebimas rezultatas rodo stabilumą – žiniasklaidos vertinimas pagal korupcijos paplitimą nesikeičia nuo 2020 m. Tai rodo, kad priemonės dar nedavė apčiuopiamo poveikio skatinant visuomenės informavimo priemonių antikorpinių vaidmenį, tikėtina, kad reikšmingam pokyčiui reikalinga daugiau laiko.</i>					
II Kryptis – siekti tvarių, neteisėtų įtakų atsparių politinių, valdymo, administracinių ir finansinių sprendimų bei kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų.					
2.1.	Uždavinys – tobulinti teisėkūros procesą				63%
E-2-1-1	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje paplitusi, dalis procentais	92 (2019 m.)	83	84	
E-2-1-2	Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas balais	0,89 (2019 m.)	0,88	0,9	
<i>Nors korupcijos paplitimo suvokimo rodiklis gerėja, tačiau administracinių paslaugų efektyvumo koeficientas iš esmės nesikeičia nuo 2019 m. Stagnaciją gali lemti priemonių administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumui didinti nepakankamumas ir priemonių įgyvendinimo sparta.</i>					
2.2.	Uždavinys – veiksmingiau valdyti interesų konfliktus				71%

E-2-2-1	Išankstinių rekomendacijų dėl interesų konfliktų valdymo ir nusišalinimų nuo galimo interesų konflikto viešajame sektoriuje skaičius	9 027	3 186	9 500	
E-2-2-2	Respondentų, manančių, kad sprendimai Lietuvoje priimami labai atvirai arba atvirai, dalis procentais	14	12	23	
E-2-2-3	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis procentais	92 (2019 m.)	83	84	
<i>Uždavinio pažangos tendencijai įvertinti trūksta pilnų rodiklio E-2-2-1 duomenų¹⁴¹, kad būtų įmanomas palyginimas su 2020 m. duomenimis. Taip pat svarstyti rodiklių aktualumas ir suderinamumas tarpusavyje, priemonių poveikumas – nors veiksmai atliekami pakankamai aktyviai, jų poveikis rodikliams kol kas nėra akivaizdus.</i>					
2.3.	Uždavinys – mažinti neteisėto lobizmo įtaką				50%
E-2-3-1	Kryžminio lobistinės veiklos deklaravimo skaičiaus didėjimas procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	28,66 proc. mažėjimas	5	
<i>Uždavinio pažangos matavimas šiuo laikotarpiu neįmanomas dėl teisinio reguliavimo pokyčio rodikliui¹⁴².</i>					
2.4.	Uždavinys – kurti pažangią ir konkurencingą valstybės tarnybą				63%
E-2-4-1	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis procentais	92 (2019 m.)	83	84	
E-2-4-2	Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas balais	0,89 (2019 m.)	0,88	0,9	
<i>Stebima stagnuojanti pažanga didinant administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumą. Atsižvelgiant į uždavinio turinį, jo priemonių skaičių, priemonių turinį ir įgyvendinamumą, abejotina priemonių įtaka rodikliams ir parinktų rodiklių aktualumas</i>					
2.5.	Uždavinys – stiprinti politinių organizacijų ir politinių kampanijų finansinės veiklos kontrolę				100%
E-2-5-1	Gyventojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis procentais	19	13	26	
E-2-5-2	Korupcijos paplitimas žiniasklaidoje, balais	3,89	3,88	3,92	
<i>Plane numatyta viena priemonė uždaviniui pasiekti, susijusi su rinkimų organizatorių, politinių kampanijų dalyvių ir jų išdininkų, viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų mokymais. Šioje apimtyje svarstyti rodiklio E-2-5-1 aktualumas. Nepaisant priemonės įgyvendinimo, stebimas pažangos trūkumas vertinant korupcijos paplitimą žiniasklaidoje, nors šis rodiklis priskirtas ir 1.4 uždaviniui. Tai rodo, kad įgyvendintos priemonės kol kas neturėjo realios įtakos skaidrumo žiniasklaidoje stiprinimui.</i>					
2.6.	Uždavinys – siekti skaidrumo ir atvirumo priimant su viešaisiais finansais ir turto valdymu susijusius sprendimus				50%
E-2-6-1	Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas balais	0,89 (2019 m.)	0,88	0,9	
E-2-6-2	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis procentais	92 (2019 m.)	83	84	
E-2-6-3	Valstybės tarnautojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis procentais	53	50	64	
<i>Atsižvelgiant į Plane numatytų priemonių turinį uždaviniui pasiekti, svarstyti rodiklių E-2-6-2 ir E-2-6-3 aktualumas. Daugumos priemonių įgyvendinimas numatytas 2025 m., todėl priemonių įgyvendinamumas dar nėra pakankamas rodikliams paveikti. Atkreiptinas dėmesys, kad E-2-6-1 rodiklis yra priskirtas ir kitiems uždaviniams (2.1, 2.4), tačiau šiuo metu jo gerėjimas nestebimas.</i>					
2.7.	Uždavinys – užtikrinti skaidrios, paprastos ir efektyvios viešųjų pirkimų sistemos veikimą				57%
E-2-7-1	Viešųjų pirkimų iš vieno tiekėjo dalis procentais	28 (2019 m.)	–	22	
<i>Pažangos vertinimą apriboja Europos Komisijos duomenų apie viešųjų pirkimų iš vieno tiekėjo dalį nefiksavimas. Savo esme tapatus kito šaltinio rodiklis (žr. 3 priedą) rodo neigiamą tendenciją. Taip pat uždavinio priemonės tęstinės iki 2025 m., tad ir jų įgyvendinimo lygis dar nepakankamas rodikliui paveikti.</i>					
2.8.	Uždavinys – optimizuoti ir tobulinti ūkio subjektų priežiūros sistemą				50%
E-2-8-1	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis procentais	92 (2019 m.)	83	84	

¹⁴¹ Žr. 3 priedo “Darbotvarkės poveikio rodiklių tendencijos” 19 rodiklio aprašymą.

¹⁴² Žr. 3 priedo “Darbotvarkės poveikio rodiklių tendencijos” 18 rodiklio aprašymą.

Stebima teigiama rodiklio tendencija, tačiau svarstyti, ar ji susijusi su šio uždavinio priemonių įgyvendinamumu: iš 8 uždavinio priemonių, 7 įgyvendinimo terminas – 2025 m. ir bendra įgyvendinimo pažanga vertinimo metu siekia 50 proc., dėl ko abejotina būtent šio uždavinio įtaka rodikliui. Pastebėtina, kad šis rodiklis priskirtas keliems uždaviniams (2.2, 2.2, 2.4, 2.6, 2.9), tad vertinimo metu gali būti neaišku, kuris uždavinys turėjo daugiau įtakos rodikliui. Kita vertus, kelių uždavinių ir jų priemonių visuma rodikliui paveikti yra strategiškai geresnis pasirinkimas.

2.9.	Uždavinys – gerinti viešųjų ir administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę				83%
E-2-9-1	Gyventojų, nusiteikusių duoti kyšių sprendžiant problemas, dalis procentais	60	51	50	
E-2-9-2	Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. davusių kyšių, dalis procentais	9	9	7	
E-2-9-3	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis procentais	92 (2019 m.)	83	84	

Stebima teigiama pažanga: nusiteikimas duoti kyšių ir korupcijos paplitimo suvokimo rodikliai gerėja. Tačiau realus kyšio davimas išliko nepakitęs (9%). Visa tai rodo, kad nors normatyvinės nuostatos keičiasi, praktinis elgesys kol kas mažiau kinta. Įgyvendinimo lygis gana aukštas – 83 proc., todėl tikėtina, kad reikšmingesniam poveikiui reikia daugiau laiko.

2.10.	Uždavinys – skatinti visuomenės įsitraukimą į sprendimų priėmimą ir stebėseną				69%
E-2-10-1	Respondentų, manančių, kad sprendimai Lietuvoje priimami labai atvirai arba atvirai, dalis procentais	14	12	23	
E-2-10-2	Atvirų, naudingų ir pakartotinai naudojamų duomenų indeksas	0,35	0,64	0,6	

Stebima ribota pažanga skatinant visuomenės įsitraukimą į sprendimų priėmimą ir stebėseną: atvirų duomenų indeksas reikšmingai pagerėjo ir viršijo siektiną reikšmę, tačiau visuomenės vertinimas dėl sprendimų atvirumo nepagerėjo. Tai rodo, kad faktinis atvirumas ir jo suvokimas visuomenėje ne visada koreliuoja, o visuomenės įtrauktis dar nėra pakankamai stipri.

III Kryptis – siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo.

3.1.	Uždavinys – užtikrinti atsparumą korupcijai teismų ir teisingumo sistemoje				42%
E-3-1-1	Gyventojų, manančių, kad valstybėje yra pakankamai gerų baudžiamojo persekiojimo pavyzdžių, atgrasančių nuo korupcijos, dalis procentais	34	38	40	
E-3-1-2	Verslo atstovų, manančių, kad korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką padariusiam verslui arba jo atstovui bus skirta didelė bauda ar įkalinimas, dalis procentais	26 (2019 m.)	41	33	

Stebima teigiama rodiklių pažanga, tačiau svarstyti, ar ji susijusi su šio uždavinio priemonių įgyvendinamumu: didžioji dalis priemonių įgyvendinimo numatyta 2025 m., dalies priemonių įgyvendinimas šios stebėsenos metais neprasisėjo, uždavinio įgyvendinamumas siekia 42 proc. Atsižvelgiant į tai, kad uždavinio rodikliai susiję su tikslinių grupių suvokimu, nuostatomis, kurios formuojamos ir vykstančių bei žiniasklaidos viešinamų procesų, rodiklių reikšmei įtakos galėjo turėti ir palankiai vertinama rezonansinių bylų baigtis. Kita vertus tai irgi rodo teigiamą respondentų grupių nuostatą teismų ir teisingumo sistemos atžvilgiu.

3.2.	Uždavinys – didinti baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą				86%
E-3-2-1	Gyventojų, manančių, kad valstybėje yra pakankamai gerų baudžiamojo persekiojimo pavyzdžių, atgrasančių nuo korupcijos, dalis procentais	34	38	40	

Uždavinys beveik visiškai įgyvendintas, tačiau pastebėtina, kad dalis uždavinio priemonių susijusių su analizės atlikimu, plano sudarymu, kai dar konkretūs poveikio veiksmai nebuvo pasiekti, tad svarstyti, ar šios priemonės turėjo realios įtakos uždavinio rodikliui. Atsižvelgiant į tai, kad rodiklis priskirtas ir 3.1 uždaviniui, gali būti aktualūs jame pateikti pastebėjimai dėl šio rodiklio pokyčio.

3.3.	Uždavinys – veiksmingiau ginti viešąjį interesą				25%
E-3-3-1	Viešąjį interesą ginančių institucijų kreipimusi į teismą, kad būtų apgintas viešasis interesas civiline ir administracine tvarka, skaičiaus didėjimas procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	–	5	

Pažangos vertinimą apriboja duomenų apie institucijų kreipimusi į teismą dėl viešojo intereso gynimo nefiksavimas. Vis dėlto, žemas įgyvendinimo lygis (25 proc.) rodo poreikį intensyvesnių pastangų siekiant veiksmingesnio viešojo intereso gynimo.

3.4.	Uždavinys – veiksmingiau susigrąžinti turtą ir atlyginti žalą				100%
-------------	--	--	--	--	-------------

E-3-4-1	Išieškoto turto korupcinio pobūdžio bylose dalies didėjimas nuo teismo priteistos sumos, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	–	5	
<i>Nors uždavinys įgyvendintas visiškai, pažanga negali būti įvertinta, nes nėra duomenų apie išieškoto turto dalies didėjimą korupcijos bylose nuo teismo priteistos sumos.</i>					
3.5.	Uždavinys – užtikrinti asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugą				58%
E-3-5-1	Prokuratūrai informaciją pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą pateikusių asmenų skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	81	9,88 proc. mažėjimas	5	
<i>Užtikrinant asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugą, stebimas pažangos trūkumas – vietoj pranešėjų 5 proc. skaičiaus didėjimo matomas beveik 10 proc. mažėjimas. Nepaisant vidutinio įgyvendinimo lygio (58 proc.), toks atotrūkis kelia klausimų, ar priemonės pakankamos, ar rodiklis pakankamas ir tinkamas platesnio turinio uždavinio pažangai matuoti.</i>					

Darbotvarkės poveikio rodiklių tendencijos

Eil. Nr.	Poveikio rodikliai	Pradinė reikšmė 2020 m.	2024 m. (2023 m.) reikšmė	Siektina reikšmė 2025 m.	Siektina reikšmė 2029 m.	Siektina reikšmė 2033 m.	Duomenų šaltinis
1.	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis, procentais	92 (2019 m.)	83	84	77	70	Apklauso „Eurobarometras“ duomenys
2.	Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. davusių kyši, dalis, procentais	9	9	7	5	3	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
3.	Gyventojų, nusiteikusių duoti kyši sprendžiant problemas, dalis, procentais	60	51	50	40	30	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
4.	Įmonių vadovų, nusiteikusių duoti kyši sprendžiant problemas, dalis, procentais	25	28	20	15	10	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
5.	Valstybės tarnautojų, nusiteikusių duoti kyši sprendžiant problemas, dalis, procentais	15	18	11	8	5	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
6.	Gyventojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis, procentais	19	13	26	33	40	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
7.	Įmonių vadovų, kurie praneštų apie korupciją, dalis, procentais	28	26	35	45	50	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
8.	Valstybės tarnautojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis, procentais	53	50	64	74	80	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
9.	Korupcijos paplitimas žiniasklaidoje, balais	3,89 ¹⁴³	3,88	3,92	3,95	3,98	„Varieties of Democracy Institute“ duomenys
10.	Įmonių vadovų, manančių, kad žiniasklaidos priemonės Lietuvoje yra labai skaidrios arba skaidrios, dalies didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	nėra ¹⁴⁴	5	5	5	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
11.	Respondentų, manančių, kad sprendimų priėmimas Lietuvoje yra labai atviras arba atviras, dalis, procentais	14	12	23	31	40	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
12.	Verslo atstovų, manančių, kad korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką padariusiam verslui arba jo atstovui bus skirta didelė bauda ar įkalinimas, dalis, procentais	26 2019 m.	41	33	39	45	Apklauso „Eurobarometras“ duomenys

¹⁴³ Plane rodiklio reikšmė 3,89. Tyrimo metodika peržiūrima kasmet, todėl pasirodžius naujiems duomenims šiek tiek gali kisti ankstesnių metų įverčiai. Minimaliai keitėsi 2020 m. vertė – buvo 3,89, naujausiais duomenimis – 3,88.

¹⁴⁴ Tyrimu „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ toks rodiklis 2024 m. nematuotas, į tyrimą bus įtrauktas nuo 2025 m. Artimiausia turinio prasme įmonių vadovams buvo užduotas klausimas: „Ar, Jūsų nuomone, Lietuvos žiniasklaidos priemonės viešina pakankamai informacijos apie savo finansinius šaltinius ir jų kilmę, pavyzdžiui, lėšas, gautas iš reklamos, paramos, leidinių ir programų pardavimo, paslaugų teikimo tretiesiems asmenims ir t. t.“. Procentinė dalis respondentų, pasirinkusių atsakymus „Visiškai pakankamai“ arba „Greičiau pakankamai“ – 12.

13.	Gyventojų, manančių, kad valstybėje yra pakankamai gerų baudžiamojo persekiojimo pavyzdžių, atgrasančių nuo korupcijos, dalis, procentais	34	38	40	46	50	Apklausa „Eurobarometras“ duomenys
14.	Konsultavimosi priimant svarbius valstybės sprendimus rodiklis	3,56 ¹⁴⁵	3,67	4,45	4,55	4,6	„Varieties of Democracy Institute“ duomenys
15.	Gyventojų, per paskutinius 12 mėn. dalyvavusių sprendžiant viešuosius vietos reikalus, dalis, procentais	37	42	40	45	48	LR vidaus reikalų ministerijos atliekamo gyventojų pasitikėjimo valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis bei aptarnavimo kokybės vertinimo duomenys
		2019 m.					
16.	Lietuvos biudžeto skaidrumo indeksas, balais	5,93	8,75	7,5	8	8,5	„Budget Transparency“ duomenys, remiantis „Index of Public Integrity“ duomenų baze
		2019 m.	2023 m.				
17.	Viešųjų pirkimų iš vieno tiekėjo dalis, procentais	28	nėra ¹⁴⁶	22	16	10	Europos Komisijos vertinimo „Single Market Scoreboard: Public Procurement Performance“ duomenys
		2019 m.					
18.	Kryžminio lobistinės veiklos deklaratavimo skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	28,66 mažėjimas ¹⁴⁷	5	5	5	Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos duomenys
19.	Išsankstinių rekomendacijų dėl interesų konfliktų valdymo ir nusišalinimų nuo galimo interesų konflikto viešajame sektoriuje skaičius	9 027	3 186 ¹⁴⁸	9 500	10 000	10 500	Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos duomenys

¹⁴⁵ Plane užfiksuota rodiklio reikšmė 4,31 neatitinka tyrime naudojamos skalės.

¹⁴⁶ Rodiklis nebefiksuoja. Remiantis Viešųjų pirkimų tarnybos „Vieno tiekėjo“ pirkimų stebėsenos ataskaita svarstyta alternatyva – rodiklis – Vieno tiekėjo pirkimų (be centralizuotų pirkimų) skaičiaus dalis, proc. 2024 m. 44,8%, 2020 m. - 39,3 %. Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/lt/statistika-ir-analize/vieno-tiekejo-pirkimu-stebesenos-ataskaita-1/>.

¹⁴⁷ VTEK paaiškinimu, kryžminio lobistinės veiklos deklaratavimo skaičiaus mažėjimas lemia, tai kad Lobistinės veiklos įstatymo nauja redakcija įsigaliojo 2021 m. Naujas teisinis reguliavimas iš esmės pakeitė Lietuvoje galiojusį lobistinės veiklos modelį, taip pat numatė kryžminio deklaratavimo institutą. Pradžioje buvo daug deklaratavimų, kuomet teikiama lobistinės veiklos deklaracija, taip pat teikiamos patirtos lobistinės įtakos deklaracijos (kryžminis deklaratavimas), nors pagal įstatymo nuostatas, tokios veiklos neprivalu deklaruoti. Šiuo laikotarpiu VTEK aktyviai konsultavo lobistus bei viešojo sektoriaus atstovus dėl deklaruotinos lobistinės veiklos, taip pat nustatė kriterijus, kuriais vadovaujantis paprasčiau identifikuoti deklaruojamos lobistinės veiklos atvejus, todėl mano, kad rodiklis tapo neaktualus.

Vidaus reikalų ministerijos nuomone, kryžminio lobistinės veiklos deklaratavimo skaičiaus mažėjimą taip pat galėjo turėti įtakos Lobistinės veiklos įstatymo 7 straipsnis, pateikiantis 12 veiklos formų, kurios nelaikytinos lobistine veikla. Viena iš lobistinei veiklai nepriskirtinų veiklos formų yra *specialiuose įstatymuose tiesiogiai nurodytų viešųjų juridinių asmenų veikla, tenkinanti viešąjį interesą*. 2023 metais atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą šioje srityje išryškėjo aiški tendencija, kai Vidaus reikalų ministerijos teisėkūros veikloje aktyviai dalyvavo profesinės sąjungos. Profesinių sąjungų veikla atitinka Lobistinės veiklos įstatymo 7 straipsnio 7 punkto nurodytą veiklos formą, kuri nėra laikytina lobistine veikla, todėl pareigos deklaruoti veiklą pagal šį įstatymą nėra. Profesinės sąjungos savanoriškai gali teikti VTEK prašymą įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą, tačiau buvo nustatyta, kad jų minėtame sąrašė nebuvo. Todėl buvo prieita išvados, kad nors profesinių sąjungų daroma įtaka teisėkūrai yra akivaizdi, tačiau ji nėra Lobistinės veiklos įstatymo reguliavimo dalykas, todėl neatsispindi jokiam teisėkūros priežiūros formate.

¹⁴⁸ VTEK paaiškinimu, duomenys yra tik apie VTEK teiktas rekomendacijas ir konsultacijas dėl interesų konfliktų valdymo, t. y. 2020 m. rodiklis nustatytas atsižvelgiant į VTEK bei 60 savivaldybių ir 14 ministerijų teiktų rekomendacijų ir nusišalinimų, nušalinimų duomenis apie jų teiktas rekomendacijas bei nusišalinimus. Šiuo metu VTEK pirmenybę teikia atitiktis pareigūnų konsultacijoms, kurie atitinkamai, gavę VTEK nuomonę, teikia rekomendacijas organizacijos viduje, todėl ir surinkus informaciją iš organizacijų apie jų teiktas rekomendacijas, ji neatspindės realios situacijos. Taip pat teikiami duomenys apie nusišalinimus bei nušalinimus iš privačių interesų registro, tai yra institucijų ir įstaigų VTEK pateikti duomenys, kuriuos jos teikia, atsižvelgusios į VPIDĮ įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, VTEK mano, jog rodiklis tapo neaktualus.

20.	Valdžios reguliavimo naštos, tenkančios verslui, rodiklis, balais	38	nėra ¹⁴⁹	48	55	58	Pasaulio konkurencingumo ataskaitos duomenys
21.	Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas, balais	0,89	0,88	0,9	0,92	0,93	Vidaus reikalų ministerijos atliekamo gyventojų pasitikėjimo valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis bei aptarnavimo kokybės vertinimo duomenys
		2019 m.	2023 m.				
22.	Atvirų, naudingų ir pakartotinai naudojamų duomenų indeksas	0,35	0,64	0,6	0,8	0,9	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos „OurData Index“ duomenys
23.	Viešąjį interesą ginančių institucijų kreipimusi į teismą, kad būtų apgintas viešasis interesas civiline ir administracine tvarka, skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	nėra ¹⁵⁰	5	5	5	Nacionalinės teismų administracijos duomenys
24.	Išieškoto turto korupcinio pobūdžio bylose dalies didėjimas nuo teismo priteistos sumos, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	nėra ¹⁵¹	5	5	5	Ikiteisminio tyrimo įstaigų, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, Nacionalinės teismų administracijos duomenys
25.	Prokuratūrai informaciją pagal LR pranešėjų apsaugos įstatymą pateikusių asmenų skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	81	9,88 mažėjimas ¹⁵²	5	5	5	Generalinės prokuratūros duomenys

¹⁴⁹ Viešai rodiklis nebėra prieinamas, o Pasaulio ekonomikos forumas nepateikė informacijos, ar rodiklis dar fiksuojamas.

¹⁵⁰ Nacionalinės teismų administracijos paaiškinimu, Lietuvos Respublikos teismai duomenis apie teismuose nagrinėjamas (išnagrinėtas) bylas tvarko (įveda į sistemą, keičia, naikina ar atlieka kitus veiksmus) Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO), kurios klasifikatoriuose nėra numatytos bylų kategorijos, susijusios su viešojo intereso gynimu, todėl automatinis tokių statistinių duomenų atrinkimas nėra galimas. Pagal numatytą teismų procesinių sprendimų civilinėse bylose kategorijų klasifikatoriaus kategoriją „3.1.3.7. Prokuroras, valstybės ir savivaldybių institucijos bei kiti asmenys, ginantys viešąjį interesą, ir jų teisės bei pareigos“ 2024 m. rasta 18 bylų. Pagal teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriaus kategoriją „14.9.4. Viešojo intereso aplinkos apsaugos srityje gynimas“ 2024 m. rastos 2 bylos. Įvertinus nedidelį automatinio būdu atrinktų rezultatų kiekį, manytina, kad pateikiami statistiniai duomenys gali būti nepakankamai išsamūs dėl kategorijų žymėjimo įvedant duomenis apie procesinių sprendimų kategorijas LITEKO bylų kortelėse netikslumų.

¹⁵¹ Generalinės prokuratūros paaiškinimu, šio rodiklio įvertinimui reikalingų duomenų apie išieškotą turtą korupcinio pobūdžio bylose Generalinė prokuratūra neturi, kadangi bausmių vykdymo procese prokuratūra nebedalyvauja nuo 2018 m. liepos 1 d., kuomet įsigaliojo Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 5 punkto pakeitimas. Po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo prokuratūrai nėra išduodami vykdomieji raštai, taip pat prokuratūra negauna ir nekaupia statistinių duomenų apie nuosprendžių vykdymo metu išieškotas sumas.

¹⁵² Generalinės prokuratūros duomenimis, 2024 m. buvo gauta 80 pranešimų pateiktų pagal Pranešėjų apsaugos įstatymą, kuriuos pateikė 73 asmenys. Nuo 2020 m. reikšmės stebimas 9,88 proc. mažėjimas. Vis dėlto, 2022 m. buvo gauti 53 pranešimai, kuriuos pateikė 51 asmuo, o 2023 m. gauti 76 pranešimai, kuriuos pateikė 67 asmenys, taigi 2023 m. pranešimus pateikė 31,37 proc. daugiau asmenų negu 2022 m. Taip pat 2024 m. pranešimus pateikė 8,96 proc. daugiau asmenų negu 2023 m.